بسم الله الرحمن الرحیم

آموزش قرآن

پایهٔ نهم

دورهٔ اول متوسطه

این کتاب همراه با لوح فشردهٔ قرآن دانش‌آموز است.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب :	آموزش قرآن پایهٔ نهم دورهٔ اول متوسطه ـ ۱۴۲
پدیدآورنده :	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف :	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف :	یونس باقری، سیدمهدی سیف، سیدمحمدحسین میرباقری و مسعود وکیل(اعضای گروه تألیف) ـ امید مجد (ویراستار)
مدیریت آماده‌سازی هنری :	اداره کلّ نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی :	لیدا نیک‌روش (مدیر امور فنی و چاپ) ـ مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری) ـ مریم کیوان (نگاشتارگر|طراح گرافیک|و صفحه‌آرا) ـ فاطمه باقری‌مهر، زهرا ایمانی نصر، علی مظاهری نظری فر، علیرضا کاهه، سپیده ملک ایزدی، راحله زاد فتح‌اله، ناهید خیام باشی (امور آماده‌سازی) ـ با همکاری مرکز طبع و نشر قرآن کریم جمهوری اسلامی ایران
نشانی سازمان :	تهران : خیابان ایرانشهر شمالی ـ ساختمان شمارهٔ ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن : ۹ـ۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ وبگاه : www.chap.sch.ir و www.irtextbook.ir
ناشر :	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران ـ کیلومتر ۱۷ جادهٔ مخصوص کرج ـ خیابان ۶۱ (دارو پخش) تلفن : ۵ـ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۱۳۹ـ۳۷۵۱۵
چاپخانه :	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ :	چاپ چهارم ۱۳۹۷

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به‌صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع، بدون کسب مجوز ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۷-۲۴۲۳-۰۵-۹۶۴-۹۷۸ ISBN 978 -964 - 05 - 2423 - 7

استقلال و آزادی در پیروی از قرآن و رسول اکرم (ص) است.

امام خمینی (ره)

فهرست

پیشگفتار هفتم

درس اول

جلسهٔ اول : سورهٔ شوریٰ (صفحات ۴و۴۸۳ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۱۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ زُخرُف (صفحهٔ ۴۸۹ قرآن کریم)، یادآوری تلفظ حروف خاص(۱)، آموزش مفاهیم، کتاب بی‌مانند ۱۸

درس دوم

جلسهٔ اول : سورهٔ دُخان (ص ۷و۴۹۶ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۲۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ جاثیه (ص ۵۰۰ قرآن کریم)، یادآوری تلفظ حروف خاص(۲)، آموزش مفاهیم، محمد رسول‌الله (ص) ۲۹

درس سوم

جلسهٔ اول : سورهٔ احقاف (ص ۳و۵۰۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۳۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ محمد (ص) (صفحهٔ ۵۰۷ قرآن کریم)، کوتاهی و کشیدگی حرکات، آموزش مفاهیم، بهداشت روانی در قرآن (۱) ۳۸

درس چهارم

جلسهٔ اول : سورهٔ فتح (ص ۱۲ و ۵۱۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۴۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ حُجُرات (ص ۵۱۶ قرآن کریم)، وقف و ابتدا و نظم قرائت،آموزش مفاهیم، بهداشت روانی در قرآن (۲) ۴۸

درس پنجم

جلسهٔ اول : سورهٔ ذاریات (ص ۲و۵۲۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۵۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ قمر (ص ۵۳۰ قرآن کریم)، وقف در آخر جمله، آموزش مفاهیم، انبساط و گسترش جهان ۵۸

درس ششم

جلسهٔ اول : سورهٔ الرحمن (ص ۲ و ۵۳۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۶۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ واقعه (ص ۵۳۶ قرآن کریم)، الفِ وصل، آموزش مفاهیم، تلخ و شیرین ۶۸

درس هفتم

جلسهٔ اول : سورهٔ حدید (ص ۱ و ۵۴۰ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۷۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ حشر (ص ۵۴۸ قرآن کریم)، فصاحت تلفظ لام در لفظ جلالهٔ «اللّٰه»، آموزش مفاهیم، پیرمرد شامی و امام سجاد (ع) ۷۸

درس هشتم

جلسهٔ اول : سورهٔ صف (ص ۲و۵۵۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۸۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ جمعه و منافقون (ص ۵۵۴ قرآن کریم)، نحوهٔ خواندن نون ساکن و تنوین، آموزش مفاهیم، او خواهد آمد! ۸۸

درس نهم

جلسهٔ اول : سورهٔ تَغابُن (ص ۷و۵۵۶ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۹۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ مُلک (ص ۵۶۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم،هَیهات مِنَّاالذِّلَّة ۹۸

درس دهم

جلسهٔ اول : سورهٔ نوح (ع) (ص ۱و۵۷۰ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۱۰۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ مُزَّمِّل (ص ۵۷۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، از معلمِ زبان، آموختیم ۱۰۹

درس یازدهم

جلسهٔ اول : سورهٔ نَبَأ (ص ۳و۵۸۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۱۱۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ غاشِیه (ص ۵۹۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، من زنده‌ام! ۱۱۸

نیایش : دعای ختم قرآن کریم ۱۲۴

فهرست کلمات ۱۲۵

دانش‌آموزان عزیز؛

همراه این کتاب یک لوح فشرده (DVD) دریافت کرده‌اید. این لوح حاوی متن کامل قرآن کریم همراه با قرائت ترتیل است.

این کتاب و لوح فشردهٔ قرآن کریم را به‌خوبی حفظ کرده و در رعایت پاکیزگی و احترام به آن بکوشید. سعی کنید در کلاس قرآن و هر زمان دیگری که قرآن می‌خوانید، با وضو باشید، تا هم آداب خواندن قرآن به‌طور کامل رعایت شود و هم تماس دست با خط قرآن، بدون اشکال باشد.

شایسته است این بستهٔ آموزشی را در کتابخانهٔ خود نگهداری کرده تا هنگام تلاوت قرآن کریم از آن استفاده کنید.

موجب تشکر و امتنان است که با ارسال نظرات خود از طریق صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۴۸۷۴ و یا وبگاه http: //quran-dept.talif.sch.ir ما را در اصلاح و تکمیل هرچه بیشتر برنامهٔ آموزش قرآن یاری کنید.

گروه قرآن

دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری

پیشگفتار

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیمِ

كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ اِلَیْكَ مُبٰرَكٌ

کتابی مبارک که آن را به سوی تو نازل کردیم،

لِیَدَّبَّرُوٓا اٰیٰتِهٖ وَ لِیَتَذَكَّرَ اُولُوا الْاَلْبٰابِ

تا در آیات آن تدبر کنند، و خردمندان پند گیرند.

صاد ۲۹

دبیران محترم و اولیای گرامی

قرآن کریم از صدر اسلام تاکنون، محور تمامی علوم و معارف اسلامی بوده است. در طول تاریخ اسلام هر نوع تعلیم و تربیتی از قرآن آغاز شده و در کنار آن ادامه یافته است.

قرآن کریم در آیات بسیاری خود را معرفی می‌کند و از وظایف و شئون پیامبر اکرم (ص) و مردم نسبت به خود سخن می‌گوید.

قرآن کریم خود را کتابی می‌داند که مردم را از تاریکی‌های جهل و خودخواهی به سوی نور معرفت، بصیرت و سعادت راهنمایی می‌کند (ابراهیم ۱).

قرآن کریم از چنان جایگاه و ارزشی برخوردار است که از یک‌سو تلاوت آیات و تعلیم آن از مهم‌ترین وظایف و شئون پیامبر اکرم (ص) معرفی شده (جمعه ۲) و از سوی دیگر تلاوت مستمر، درک معنا و تدبّر در آیات، از وظایف مهم مؤمنان به‌شمار آمده است (مزّمّل ۲۰ و صاد ۲۹).

چنین است که انس با قرآن کریم، قرائت و تلاوت مستمر و روزانهٔ آن،درک معنا و تدبّر در آیات و تلاش برای تزکیهٔ هرچه بیشتر، به منظور فهم بهتر قرآن و عمل به دستورهای خداوند، همه از ضروری‌ترین اهداف آموزش قرآن است.

آموزش قرآن، از دیرباز، در آموزش و پرورش به‌عنوان یک موضوع آموزشی مورد توجه بوده؛ ولی همیشه این آموزش از آنچه سزاوار آخرین کتاب آسمانی است و از لوازم یک برنامهٔ درسی همه‌جانبه می‌باشد، فاصله داشته است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی ــ بحمدالله ــ برای احیا و اعتلای این آموزش، تلاش‌های زیادی شده که در چند سال اخیر نیز گسترش و عمق بیشتری یافته است؛ از آن جمله، اهداف آموزش قرآن در دوره‌های مختلف تحصیلی بازنگری شده و نسبت به گذشته جامعیت بیشتری پیدا کرده است. همچنین در کنار آموزش قرائت قرآن ــ که اولین گام در آشنایی و انس با کتاب الهی است ــ به درک معنا و مفهوم آیات قرآن توجّه جدّی شده است.

از این‌رو، انتظار می‌رود شما عزیزان نیز با جدیت و تلاش لازم، زمینهٔ آموختن، علاقه و انس هرچه بیشتر دانش‌آموزان را با قرآن کریم فراهم آورید.

در این قسمت نکاتی چند دربارهٔ محتوای دروس و روش تدریس و ارزشیابی آن، به اختصار تقدیم می‌شود. به‌منظور آشنایی بیشتر به کتاب راهنمای معلم مراجعه کنید.

محتوای دروس، روش تدریس و ارزشیابی آن

کتاب از یازده درس تشکیل شده است. هر درس طی دو هفته به روش زیر تدریس، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

جلسهٔ اول

الف) آموزش قرائت

۱ــ خواندن در گروه (پیش‌خوانی آیات) : برای جلسهٔ اول هر درس دو صفحه از قرآن کریم انتخاب شده است. از دانش‌آموزان بخواهید این آیات را به هر مقداری که می‌توانند، در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر به آرامی بخوانند. برای این فعالیت حدود پنج دقیقه وقت اختصاص دهید. در حین انجام این فعالیت در میان دانش‌آموزان حرکت کنید و پرسش‌های احتمالی آنها را پاسخ دهید.

۲ــ استماع قرائت آیات : پخش قرائت آیات درس از لوح فشرده یا نوار صوتی و زمزمهٔ دانش‌آموزان همراه آن. در این قسمت نباید صدای دانش‌آموزان آن‌قدر بلند باشد که مانع شنیدن قرائت آیات شود.

۳ــ فردخوانی دانش‌آموزان : پس از استماع آیات، از چند دانش‌آموز بخواهید هرکدام یک سطر را برای کلاس با قرائتی شبیه قرائت پخش شده بخواند. برای این مرحله حدود ۲۵ دقیقه وقت درنظر بگیرید.

چند تذکر :

۱ــ در حین انجام هریک از مراحل فوق، با دقت به خواندن دانش‌آموزان گوش دهید تا اشکالات آنها را شناسایی و به روش مناسب تصحیح کنید. انجام این کار هم در زمان تدریس و هم هنگام تمرین قرائت، بسیار اهمیت دارد.

۲ــ در این کتاب نیز مانند دو کتاب سال هفتم و هشتم، حروف ناخوانا، معمولی و مشکی نوشته شده است. در صورت نیاز برای صحیح‌خواندن کلمات و ترکیب‌های دارای حروف ناخوانا، نکات ضروری را تذکر دهید.

۳ــ از درس اول تا هشتم کتاب، در بخش آموزش قرائت، به‌منظور ارتقای کیفی قرائت قرآن نکاتی مانند یادآوری تلفظ حروف، وقف در آخر جمله، قواعد نون ساکن و تنوین و... بیان شده است. این مطالب را درنهایت سادگی و اختصار مطابق آنچه که در کتاب آمده است، برای دانش‌آموزان توضیح دهید. بدیهی است یادگیری و به‌کارگیری این قواعد توسط دانش‌آموزان، دارای امتیاز مثبت است.

ب) آموزش مفاهیم (درک معنا)

۱ــ انجام فعالیت‌های یادگیری توسط دانش‌آموزان : ابتدا خود دانش‌آموزان در گروه‌های دو یا سه نفره، هر فعالیت را مطابق آنچه در کتاب آمده، انجام می‌دهند.

۲ــ خواندن برای کلاس و تصحیح : پس از انجام هر فعالیت، با انتخاب معلم، یکی از اعضای گروه، یک قسمت از فعالیت انجام شده را برای کلاس می‌خواند تا تمرین و در صورت نیاز تصحیح شود.

تذکر مهم : توانایی درک معنای عبارات قرآنی از ترجمهٔ تحت‌اللفظی (کلمه به کلمه توسط خود دانش‌آموزان) آغاز می‌شود. دبیران محترم **ضمن پرهیز کامل از دیکته کردن ترجمه به دانش‌آموزان، باید بر ترجمهٔ تحت‌اللفظی تأکید و از اصرار بر ترجمهٔ روان خودداری کنند.** دانش‌آموزان با توجه به توانایی‌های فردی خود، به‌تدریج به ترجمهٔ روان و زیبا دست می‌یابند. به این ترتیب، مهم‌ترین و اولین گام اساسی در کسب توانایی فهم قرآن کریم برداشته می‌شود.

ج) انس با قرآن در خانه

پس از مطالب هر جلسه، مجموعه فعالیت‌هایی به عنوان «انس با قرآن در خانه» درنظر گرفته شده است. در پایان هر جلسه، دانش‌آموزان را به انجام این فعالیت‌ها تشویق کنید. در بخش انس با قرآن در خانه، آیات و عبارات به نحوی آمده تا معنای روشن و کاملی را بیان کند. از این‌رو ممکن است برخی از ترکیب‌ها یا عبارات، فراتر از آموخته‌های دانش‌آموزان باشد. این موارد در کتاب ترجمه شده و آموختن آن اختیاری است و نباید در ارزشیابی از آنها پرسش شود. در آغاز جلسهٔ بعد، با بررسی تکلیف «انس با قرآن در خانه» از هر دو بخش قرائت و مفاهیم جلسهٔ قبل، پرسش به عمل می‌آید. به این ترتیب در آغاز هر جلسه، مطالب جلسهٔ قبل، یادآوری، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

تذکر : با توجه به تقسیمات فوق، حدود ۱۵ دقیقهٔ اول هر جلسه به ارزشیابی مطالب جلسهٔ قبل، نیمی از بقیهٔ زمان به تدریس قرائت و نیمی دیگر به آموزش مفاهیم اختصاص دارد.

جلسهٔ دوم

برای آموزش قرائت جلسهٔ دوم هر درس، یک صفحهٔ قرآن کریم و همچنین برای آموزش مفاهیم و انس با قرآن در خانه، فعالیت‌هایی درنظر گرفته شده که به همان روش جلسهٔ اول تدریس، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

شناخت

در پایان هر درس، بخشی برای آشنایی بیشتر با قرآن کریم آمده است. این صفحه حاوی مطالب جذّابی دربارهٔ قرآن‌کریم و گاهی نیز شامل داستان‌ها و موضوعات تربیتی دربارهٔ آیات آن درس است. دبیر محترم با توجه به شرایط کلاس و میزان توانایی دانش‌آموزان نسبت به دو بخش اصلی آموزش قرآن، یعنی قرائت و مفاهیم، می‌تواند به مطالب این بخش نیز بپردازد. بدیهی است که این بخش نباید وقت قابل توجهی از کلاس را به خود اختصاص دهد. حتی در صورت تشخیص دبیر محترم، می‌توان مطالعهٔ آن را به خود دانش‌آموزان واگذار کرد.

ارزشیابی پایانی

علاوه بر ارزشیابی‌های مستمر که در هر جلسه به عمل می‌آید، مطابق آیین‌نامه‌های مربوط، در طی سال در دو نوبت از همهٔ دروس و از جمله درس قرآن، ارزشیابی پایانی به عمل می‌آید. در هر دو نوبت، نیمی از نمره به قرائت (شفاهی) و نیم دیگر به مفاهیم (کتبی) اختصاص دارد.

کتاب راهنمای معلم

از آنجا که کتاب‌های آموزش قرآن سال هفتم تا نهم از اهداف، ساختار و روش تدریس و ارزشیابی یکسانی برخوردار است، برای هر سه کتاب، یک کتاب راهنمای معلم تدوین شده است. در کتاب راهنما پس از بیان مباحث کلی، مطالب خاص مربوط به هریک از سه کتاب آموزشی به‌طور جداگانه آمده است.

مطالعهٔ کتاب راهنمای معلم، می‌تواند زمینهٔ توفیق بیشتر شما را فراهم آورد.

سخنی با دانش‌آموزان عزیز

دانش‌آموزان عزیز، سلام گرم ما را پذیرا باشید. ورود شما را به سال نهم تحصیلی خوشامد می‌گوییم. اهداف، چارچوب و روش‌های آموزشی این کتاب مانند کتاب سال قبل است. سعی کنید در کلاس و خارج از کلاس، فعالیت‌های آموزشی را با جدّیت و نظم انجام دهید تا ضمن ارتقای شایستگی‌ها و مهارت‌های قرآنی خود، هرچه بیشتر با قرآن مأنوس شوید.

هر درس این کتاب از بخش‌های مختلفی تشکیل شده که توضیح مختصر آنها به شرح زیر است :

۱ــ قرائت آیات : اولین بخش هر درس، قرائت آیات است. در این بخش، سعی بر آن است که با تمرین قرائت آیات، توانایی و مهارت شما در قرائت قرآن بیشتر شود تا بتوانید قرآن را صحیح‌تر و روان‌تر و زیباتر بخوانید. لوح فشرده (DVD) شامل متن قرآن کریم و قرائت آیات نیز در اختیار شما قرار دارد تا با گوش کردن به آن، از صوت زیبای قرآن لذت ببرید و بر مهارت خود در قرائت قرآن بیفزایید.

۲ــ درک معنا : همچون سال قبل در هر جلسه پس از تمرین قرائت، فعالیت‌هایی برای آموزش درک معنای قرآن ارائه شده است. این بخش در کلاس درس، در گروه‌های دو یا سه نفره و با هدایت دبیر محترم انجام می‌شود.

۳ــ انس با قرآن در خانه : این تمرین را به‌طور مرتب و با علاقه انجام دهید تا با یاری خدا به تدریج ضمن انس با قرآن کریم بر مهارت خود در قرائت قرآن و فهم معنای عبارات قرآنی بیفزایید.

۴ــ آشنایی با قرآن و قرآن دوستان : مسلمانان، از زمان پیامبر(ص) تاکنون همیشه به قرآن عشق و علاقهٔ خاصی داشته‌اند و هر کسی سعی کرده به شکلی در قالب شعر، هنر، نوشتن کتاب‌های لغت، تفسیر و ... این علاقه را نشان دهد. در این بخش از کتاب، برای شما مطالب گوناگون و جالبی از قرآن کریم یا دربارهٔ آن، که نشان‌دهندهٔ عظمت قرآن است، ارائه شده است.

مؤلفان کتاب برای شما توفیق و انس بیشتر با قرآن کریم را آرزو دارند.

خواندن در گروه

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره به آرامی برای یکدیگر بخوانید.

سورَةُ الشّوریٰ ۵۳ آیاتها

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحیمِ

حٰمٓ ﴿۱﴾ عٓسٓقٓ ﴿۲﴾ كَذٰلِكَ يُوحِيٓ اِلَيكَ وَاِلَى الَّذينَ مِن قَبلِكَ
اللّٰهُ العَزيزُ الحَكيمُ ﴿۳﴾ لَهٗ ما فِي السَّمٰوٰتِ وَما فِي الاَرضِ
وَهُوَ العَلِيُّ العَظيمُ ﴿۴﴾ تَكادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرنَ مِن فَوقِهِنَّ
وَالمَلٰٓئِكَةُ يُسَبِّحونَ بِحَمدِ رَبِّهِم وَيَستَغفِرونَ لِمَن فِي
الاَرضِ اَلآ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الغَفورُ الرَّحيمُ ﴿۵﴾ وَالَّذينَ اتَّخَذوا مِن
دونِهٖٓ اَولِيآءَ اللّٰهُ حَفيظٌ عَلَيهِم وَما اَنتَ عَلَيهِم بِوَكيلٍ ﴿۶﴾
وَكَذٰلِكَ اَوحَينآ اِلَيكَ قُرءانًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ اُمَّ القُرىٰ وَمَن حَولَها
وَتُنذِرَ يَومَ الجَمعِ لا رَيبَ فيهِ فَريقٌ فِي الجَنَّةِ وَفَريقٌ فِي
السَّعيرِ ﴿۷﴾ وَلَو شآءَ اللّٰهُ لَجَعَلَهُم اُمَّةً واحِدَةً وَلٰكِن يُدخِلُ
مَن يَشآءُ فى رَحمَتِهٖ وَالظّٰلِمونَ ما لَهُم مِن وَلِيٍّ وَلا نَصيرٍ ﴿۸﴾
اَمِ اتَّخَذوا مِن دونِهٖٓ اَولِيآءَ فَاللّٰهُ هُوَ الوَلِيُّ وَهُوَ يُحيِ المَوتىٰ
وَهُوَ عَلىٰ كُلِّ شَيءٍ قَديرٌ ﴿۹﴾ وَما اختَلَفتُم فيهِ مِن شَيءٍ فَحُكمُهٗٓ
اِلَى اللّٰهِ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبّي عَلَيهِ تَوَكَّلتُ وَاِلَيهِ اُنيبُ ﴿۱۰﴾

فاطِرُ السَّمٰوٰتِ وَ الاَرضِ ۚ جَعَلَ لَكُم مِن اَنفُسِكُم اَزواجًا
وَ مِنَ الاَنعامِ اَزواجًا يَذرَؤُكُم فيهِ ۚ لَيسَ كَمِثلِهٖ شَيءٌ ۚ
وَهُوَ السَّميعُ البَصيرُ ﴿۱۱﴾ لَهٗ مَقاليدُ السَّمٰوٰتِ وَ الاَرضِ ۚ
يَبسُطُ الرِّزقَ لِمَن يَشآءُ وَ يَقدِرُ ۚ اِنَّهٗ بِكُلِّ شَيءٍ عَليمٌ ﴿۱۲﴾
۞ شَرَعَ لَكُم مِنَ الدّينِ ما وَصّىٰ بِهٖ نوحًا وَ الَّذيٓ اَوحَينآ
اِلَيكَ وَ ما وَصَّينا بِهٖٓ اِبرٰهيمَ وَ موسىٰ وَ عيسىٰٓ ۖ اَن اَقيمُوا
الدّينَ وَ لا تَتَفَرَّقوا فيهِ ۚ كَبُرَ عَلَى المُشرِكينَ ما تَدعوهُم اِلَيهِ ۚ
اَللّٰهُ يَجتَبىٓ اِلَيهِ مَن يَشآءُ وَ يَهدىٓ اِلَيهِ مَن يُنيبُ ﴿۱۳﴾
وَما تَفَرَّقوٓا اِلّا مِن بَعدِ ما جآءَهُمُ العِلمُ بَغيًا بَينَهُم ۚ
وَلَولا كَلِمَةٌ سَبَقَت مِن رَبِّكَ اِلىٰٓ اَجَلٍ مُسَمًّى لَقُضِيَ بَينَهُم ۚ
وَاِنَّ الَّذينَ اورِثُوا الكِتٰبَ مِن بَعدِهِم لَفي شَكٍّ مِنهُ مُريبٍ
﴿۱۴﴾ فَلِذٰلِكَ فَادعُ ۚ وَ استَقِم كَما اُمِرتَ ۚ وَ لا تَتَّبِع اَهوآءَهُم ۚ
وَ قُل ءامَنتُ بِما اَنزَلَ اللّٰهُ مِن كِتٰبٍ ۚ وَ اُمِرتُ لِاَعدِلَ
بَينَكُمُ ۚ اَللّٰهُ رَبُّنا وَ رَبُّكُم ۚ لَنآ اَعمالُنا وَ لَكُم اَعمالُكُم ۚ
لا حُجَّةَ بَينَنا وَ بَينَكُمُ ۚ اَللّٰهُ يَجمَعُ بَينَنا ۚ وَ اِلَيهِ المَصيرُ ﴿۱۵﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

وحی کردیم ، وصیت کردیم ، متفرّق نشوید ، تشریع کرد ، وصیت کرد

ردیف	کلمه	معنا
۱	شَرَعَ	... ، مقرّر کرد
۲	وَصّیٰ	سفارش کرد، ...
۳	اَوحَینا	...

ردیف	کلمه	معنا
۴	وَصَّینا	سفارش کردیم، ...
۵	لاتَتَفَرَّقوا	... پراکنده نشوید

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ شَرَعَ لَکُم :

۲ـ ما[1] وَصّیٰ بِهِ :

۳ـ اَوحَینا اِلَیکَ :

۴ـ ما وَصَّینا بِهِ :

۵ـ اَن اَقیمُوا الدّینَ :

۶ـ لاتَتَفَرَّقوا فیهِ :

۱ـ ما : آنچه

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۸۳ تا ۴۸۸ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ معنای قسمت اول آیهٔ ۱۳ سورهٔ شوریٰ را بنویسید.

۱ـ شَرَعَ لَكُم مِنَ الدّينِ : .....

۲ـ ما وَصّىٰ بِهِ نوحًا : .....

۳ـ وَ الَّذىٓ[1] اَوحَينآ اِلَيكَ : .....

۴ـ وَ ما وَصَّينا بِهٖٓ اِبرٰهيمَ وَ موسىٰ وَ عيسىٰٓ : .....

۵ـ اَن اَقيمُوا الدّينَ وَ لا تَتَفَرَّقوا فيهِ ... (۱۳) : .....

ج ـ از صفحهٔ اول سورهٔ شوریٰ (۴۸۳) حداقل سه عبارت[2] را که می‌توانید معنا کنید، بیابید و همراه با معنا بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۴۸۷ قرآن کریم، چند پیام قرآنی که در دورهٔ ابتدایی با آنها آشنا شده‌اید، آمده است. آنها را بیابید و یکی از آنها را همراه با معنای آن بنویسید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

۱ـ در اینجا «الَّذی» را «آنچه» معنا کنید.

۲ـ منظور از عبارت، یک جمله است که دارای معنای کامل می‌باشد.

وَكَذٰلِكَ اَوحَينا اِلَيكَ روحًا مِن اَمرِنا ۚ ما كُنتَ تَدرى مَا
الكِتٰبُ وَلَا الايمانُ وَلٰكِن جَعَلنٰهُ نورًا نَهدى بِهٖ مَن نَشاۤءُ مِن
عِبادِنا ۚ وَاِنَّكَ لَتَهدۤى اِلىٰ صِراطٍ مُستَقيمٍ ﴿٥٢﴾ صِراطِ اللّٰهِ الَّذى
لَهٗ ما فِى السَّمٰوٰتِ وَما فِى الاَرضِ ۗ اَلَآ اِلَى اللّٰهِ تَصيرُ الاُمورُ ﴿٥٣﴾

سورَةُ الزُّخرُف — ۸۹ — آیاتها

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

حٰمٓ ﴿١﴾ وَالكِتٰبِ المُبينِ ﴿٢﴾ اِنّا جَعَلنٰهُ قُرءانًا عَرَبِيًّا
لَعَلَّكُم تَعقِلونَ ﴿٣﴾ وَ اِنَّهٗ فىٓ اُمِّ الكِتٰبِ لَدَينا
لَعَلِىٌّ حَكيمٌ ﴿٤﴾ اَفَنَضرِبُ عَنكُمُ الذِّكرَ صَفحًا
اَن كُنتُم قَومًا مُسرِفينَ ﴿٥﴾ وَكَم اَرسَلنا مِن نَبِىٍّ فِى
الاَوَّلينَ ﴿٦﴾ وَما يَأتيهِم مِن نَبِىٍّ اِلّا كانوا بِهٖ يَستَهزِءونَ
﴿٧﴾ فَاَهلَكنا اَشَدَّ مِنهُم بَطشًا وَمَضىٰ مَثَلُ الاَوَّلينَ
﴿٨﴾ وَلَئِن سَاَلتَهُم مَن خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضَ لَيَقولُنَّ
خَلَقَهُنَّ العَزيزُ العَليمُ ﴿٩﴾ اَلَّذى جَعَلَ لَكُمُ الاَرضَ
مَهدًا وَجَعَلَ لَكُم فيها سُبُلًا لَعَلَّكُم تَهتَدونَ ﴿١٠﴾

یادآوری تلفظ حروف خاص (۱)

در سال‌های گذشته با تلفظ حروف خاص عربی آشنا شدیم. با توجه به اهمیت تلفظ صحیح این حروف به‌ویژه در قرائت نماز و برای کسب مهارت بیشتر و قرائت صحیح‌تر، نحوهٔ تلفظ این حروف از طریق مقایسه با حروف مشابه آنها، یادآوری می‌شود.

شایان ذکر است که مهم‌ترین و ساده‌ترین راه برای کسب مهارت تلفظ صحیح حروف، گوش دادن به تلاوت زیبای قاریان و تمرین و تکرار مطابق آن است.

با توجه به قرائت نوار، لوح فشرده یا قرائت صحیح دبیر محترم، این مقایسه را تمرین می‌کنیم.

نحوهٔ تلفّظ حروف خاص به شکل مقایسه با حروف مشابه آنها :

۱ـ «س» به حالت معمولی، ولی «ث» به‌صورت نوک زبانی تلفظ می‌شود؛ مانند :

ثُمَّ لَتُسئَلُنَّ　　حُسنُ الثَّوابِ　　حَديثُ موسیٰ

۲ـ «س» به حالت معمولی، ولی «ص» به‌صورت درشت و پُر حجم تلفظ می‌شود؛ مانند :

اِهدِنَاالصِّراطَ المُستَقيمَ　　وَوَصَّينَا الاِنسانَ　　وَهُوَالسَّميعُ البَصيرُ

۳ـ «هـ» به‌حالت معمولی، ولی «ح» به‌صورت غلیظ تلفظ می‌شود؛ مانند :

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ　　اَلحَمدُ لِلّٰهِ　　سُبحٰنَ اللّٰهِ

۴ـ «أ» به حالت معمولی، ولی «ع» به‌صورت غلیظ می‌شود؛ مانند :

اَعوذُ بِاللّٰهِ　　اِيّاكَ نَعبُدُ　　وَاِيّاكَ نَستَعينُ　　رَبِّيَ الاَعلیٰ

فعالیت بار دیگر با دقت به قرائت آیات درس، این حروف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

آنها ، پرسیدی از ، مرده ، اندازه

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	سَـاَلـتَ	...	۵	تَهـتَـدونَ	هدایت شوید، هدایت می‌شوید
۲	هُـنَّ	... ، ایشان	۶	قَـدَر	...
۳	مَهد	محل آرامش	۷	بَـلـدَة	سرزمین
۴	لَـعَـلَّ	تا ، شاید	۸	مَیـت	...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ وَلَئِنْ[1] سَاَلتَهُـم :

۲ـ مَنْ[2] خَلَقَ :

۳ـ لَیَقولُنَّ[3] :

۴ـ لَیَقولُنَّ خَلَقَهُنَّ :

۵ـ جَعَلَ لَکُمُ الاَرضَ مَهـدًا :

۶ـ وَجَعَلَ لَکُم فیها سُبُلًا[4] :

۷ـ لَعَلَّکُم تَهتَدونَ :

۸ـ بَلدَةً مَیتًا :

نکته : فعل ماضی پس از کلمات شرط (اِن، مَن، اِذا و...) بهتر است به‌صورت مضارع معنا شود، هرچند ترجمه به صورت ماضی نیز اشکال ندارد؛ مانند :

اِن‌شاءَاللّٰهُ : اگر خواست (← بخواهد) خدا؛ اِن کُنتُم مُؤمِنینَ : اگر بودید (← باشید) مؤمن

مَن دَخَلَهُ کانَ آمِنًا : هرکس وارد آنجا شد (← شود) ایمن بود (← است)

اِذا جاءَ نَصرُاللّٰهِ وَالفَتحُ : هنگامی که آمد (← بیاید) یاری خدا و پیروزی

۱ـ لَئِن = لَـ + اِن

۲ـ در اینجا «مَـن» به‌صورت سؤالی (چه کسی) معنا می‌شود.

۳ـ لَیَقولُنَّ = لَـ + یَقولونَ + نَّ : حتماً می‌گویند

۴ـ سُبُل جمع سَبیل و به معنای «راه‌ها» است.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۸۹ تا ۴۹۳ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۹ تا ۱۱ سورهٔ زخرف را کامل کنید.

۱ـ وَلَئِن سَأَلتَهُم مَن خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالأَرضَ : .....

۲ـ لَيَقولُنَّ خَلَقَهُنَّ العَزيزُ العَليمُ ﴿۹﴾ : .....

۳ـ اَلَّذى جَعَلَ لَكُمُ الأَرضَ مَهدًا : .....

۴ـ وَجَعَلَ لَكُم فيها سُبُلًا لَعَلَّكُم تَهتَدونَ ﴿۱۰﴾ : .....

۵ـ وَالَّذى نَزَّلَ مِنَ السَّماءِ ماءً بِقَدَرٍ : .....

۶ـ فَأَنشَرنا بِهِ بَلدَةً مَيتًا : پس زنده کردیم به‌وسیلهٔ آن ... ... را

۷ـ كَذٰلِكَ تُخرَجونَ ﴿۱۱﴾ : ... (در روز قیامت از قبرها) بیرون آورده می‌شوید.

ج ـ از صفحهٔ ۴۹۱ قرآن کریم، حداقل ۳ عبارت آشنا یافته، همراه با معنا بنویسید.

د ـ از آموزه‌های مهم توحیدی و قرآنی، ذکر و یاد خداست. از این‌رو پیشوایان معصوم به ما آموخته‌اند که در هنگام انجام هر کاری به شکلی خدا را یاد کنیم. هنگام بیرون آمدن از خانه، غذا خوردن، شروع یک کار، آماده‌شدن برای خواب و...؛ یکی از آداب اسلامی آن است که هنگام سوار شدن بر یک وسیلهٔ نقلیه این آیات را از سورهٔ زخرف بخوانیم. سعی کنید آنها را با توجه به معنا حفظ کنید و در زمان مناسب بخوانید.

پیام قرآنی

سُبحٰنَ الَّذى سَخَّرَ لَنا هٰذا وَما كُنّا لَهُ مُقرِنينَ ﴿۱۳﴾
وَإِنّا إِلىٰ رَبِّنا لَمُنقَلِبونَ ﴿۱۴﴾

چه پاک و بزرگ است کسی که این (وسیله) را در اختیار ما قرار داد وگرنه ما نمی‌توانستیم آن را در اختیار بگیریم و قطعاً ما به سوی پروردگارمان بازمی‌گردیم.

کتاب بی‌مانند

پس از نزول قرآن کریم و با تأثیر سریع و شگفت آن بر مردم، مشرکان مکه به انواع دشمنی‌ها و دسیسه‌ها دست زدند تا مانع ایمان آوردن مردم و گسترش اسلام شوند. انواع این دشمنی‌ها و ایجاد محدودیت‌ها، راه به جایی نبرد. مشرکان که قرآن کریم و اخلاق و رفتار پیامبر را مهم‌ترین عامل اشتیاق مردم به‌ویژه جوانان به اسلام می‌دیدند، بر آن شدند تا با تهمت‌های ناروا، قرآن را از چشم مردم بیندازند. اما قرآن کریم با قدرت و اعتماد بی‌مانندی همه را به مبارزه طلبید و با قاطعیت تمام اعلام کرد که :

قُل لَئِنِ اجتَمَعَتِ الاِنسُ وَ الجِنُّ عَلیٰ اَن یَأتوا بِمِثلِ هٰذَا القُرءانِ لایَأتونَ بِمِثلِهٖ وَلَوکانَ بَعضُهُم لِبَعضٍ ظَهیرًا

ای پیامبر به مردم بگو اگر انس و جن جمع شوند تا مانند این قرآن را بیاورند، نمی‌توانند مانند آن را بیاورند هر چند که یکدیگر را کمک و پشتیبانی کنند.

اِسراء ۸۸

تاریخ اسلام و جهان شهادت می‌دهد چه در عصر نزول قرآن که اعراب جاهلی در شعر و شاعری بسیار توانا بودند و چه پس از آن، این مبارزه‌طلبی قرآن بی‌پاسخ ماند و هر کس که در این میدان گام نهاد، جز رسوایی و شکست بهره‌ای نداشت.

دشمنان حقیقت و دشمنان اسلام اگر به‌راستی قادر به آوردن حتی یک سورهٔ کوتاه مانند سوره‌های قرآن بودند، به‌نحوی که انسان‌های بی‌طرف و حقیقت‌طلب، آن را کلامی مانند قرآن تشخیص دهند، قطعاً به‌جای هزینه‌های هنگفت به چنین کار به ظاهر ساده‌ای اقدام می‌کردند. اما تاریخ گواهی می‌دهد که این ادعا و پیش‌بینی قرآن کریم، همچون سایر آیات الهی، صحیح، حق و جاودانه است که :

وَاِن كُنتُم فی رَیبٍ مِمّا نَزَّلنا عَلیٰ عَبدِنا فَأتوا بِسورَةٍ مِن مِثلِهِ
وَ ادعوا شُهَداآءَكُم مِن دونِ اللّهِ اِن كُنتُم صٰدِقینَ

و اگر تردید دارید نسبت به آنچه که ما بر بنده خود نازل کرده‌ایم؛ یک سوره مانند آن بیاورید و گواهان و یاورانتان را ـ غیر از خدا ـ برای این کار به کمک فراخوانید، اگر واقعاً راست می‌گویید!

بقره ۲۳

قرآن کریم با لحنی دلسوزانه پس از این آیه می‌فرماید : ای انسان‌ها اگر نتوانستید چنین کاری بکنید که هرگز هم نخواهید توانست، از آتشی که سوخت آن مردم (کافران) و سنگ‌هاست، بر حذر باشید آن آتشی که برای کافران آماده شده است!

خواندن در گروه
آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره به آرامی برای یکدیگر بخوانید.

سورَةُ الدُّخان ۵۹ آیاتها

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحیمِ

حٰمٓ ﴿۱﴾ وَالکِتٰبِ المُبینِ ﴿۲﴾ اِنّآ اَنزَلنٰهُ فی لَیلَةٍ
مُبٰرَکَةٍ اِنّا کُنّا مُنذِرینَ ﴿۳﴾ فیها یُفرَقُ کُلُّ اَمرٍ حَکیمٍ ﴿۴﴾
اَمرًا مِن عِندِنا اِنّا کُنّا مُرسِلینَ ﴿۵﴾ رَحمَةً مِن رَبِّکَ اِنَّهُ هُوَ
السَّمیعُ العَلیمُ ﴿۶﴾ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ وَما بَینَهُما
اِن کُنتُم موقِنینَ ﴿۷﴾ لآ اِلٰهَ اِلّا هُوَ یُحیۦ وَ یُمیتُ رَبُّکُم
وَ رَبُّ ءابآئِکُمُ الاَوَّلینَ ﴿۸﴾ بَل هُم فی شَکٍّ یَلعَبونَ ﴿۹﴾
فَارتَقِب یَومَ تَأتِی السَّمآءُ بِدُخانٍ مُبینٍ ﴿۱۰﴾ یَغشَی النّاسَ
هٰذا عَذابٌ اَلیمٌ ﴿۱۱﴾ رَبَّنَا اکشِف عَنَّا العَذابَ اِنّا مُؤمِنونَ
﴿۱۲﴾ اَنّیٰ لَهُمُ الذِّکریٰ وَقَد جآءَهُم رَسولٌ مُبینٌ ﴿۱۳﴾ ثُمَّ تَوَلَّوا
عَنهُ وَقالوا مُعَلَّمٌ مَجنونٌ ﴿۱۴﴾ اِنّا کاشِفُوا العَذابِ قَلیلًا اِنَّکُم
عآئِدونَ ﴿۱۵﴾ یَومَ نَبطِشُ البَطشَةَ الکُبریٰ اِنّا مُنتَقِمونَ
﴿۱۶﴾ وَلَقَد فَتَنّا قَبلَهُم قَومَ فِرعَونَ وَجآءَهُم رَسولٌ
کَریمٌ ﴿۱۷﴾ اَن اَدّوا اِلَیَّ عِبادَ اللّٰهِ اِنّی لَکُم رَسولٌ اَمینٌ ﴿۱۸﴾

وَاَن لا تَعلوا عَلَى اللّٰهِ ۖ اِنّى ءاتيكُم بِسُلطٰنٍ مُبينٍ ﴿١٩﴾ وَاِنّى عُذتُ
بِرَبّى وَ رَبِّكُم اَن تَرجُمونِ ﴿٢٠﴾ وَاِن لَم تُؤمِنوا لى فَاعتَزِلونِ ﴿٢١﴾
فَدَعا رَبَّهٗٓ اَنَّ هٰٓؤُلآءِ قَومٌ مُجرِمونَ ﴿٢٢﴾ فَاَسرِ بِعِبادى لَيلًا
اِنَّكُم مُتَّبَعونَ ﴿٢٣﴾ وَاترُكِ البَحرَ رَهوًا ۖ اِنَّهُم جُندٌ مُغرَقونَ ﴿٢٤﴾
كَم تَرَكوا مِن جَنّٰتٍ وَعُيونٍ ﴿٢٥﴾ وَ زُروعٍ وَمَقامٍ كَريمٍ ﴿٢٦﴾
وَنَعمَةٍ كانوا فيها فٰكِهينَ ﴿٢٧﴾ كَذٰلِكَ ۖ وَاَورَثنٰها قَومًا ءاخَرينَ
﴿٢٨﴾ فَما بَكَت عَلَيهِمُ السَّمآءُ وَالاَرضُ وَما كانوا مُنظَرينَ ﴿٢٩﴾
وَلَقَد نَجَّينا بَنىٓ اِسرٰٓءيلَ مِنَ العَذابِ المُهينِ ﴿٣٠﴾ مِن فِرعَونَ ۚ
اِنَّهٗ كانَ عالِيًا مِنَ المُسرِفينَ ﴿٣١﴾ وَلَقَدِ اختَرنٰهُم عَلىٰ عِلمٍ
عَلَى العٰلَمينَ ﴿٣٢﴾ وَءاتَينٰهُم مِنَ الأيٰتِ ما فيهِ بَلٰٓؤٌا مُبينٌ
﴿٣٣﴾ اِنَّ هٰٓؤُلآءِ لَيَقولونَ ﴿٣٤﴾ اِن هِىَ اِلّا مَوتَتُنَا الاولىٰ
وَما نَحنُ بِمُنشَرينَ ﴿٣٥﴾ فَأتوا بِـٔاٰبآئِنآ اِن كُنتُم صٰدِقينَ ﴿٣٦﴾
اَهُم خَيرٌ اَم قَومُ تُبَّعٍ وَالَّذينَ مِن قَبلِهِم ۚ اَهلَكنٰهُم ۖ اِنَّهُم كانوا
مُجرِمينَ ﴿٣٧﴾ وَما خَلَقنَا السَّمٰوٰتِ وَالاَرضَ وَما بَينَهُما لٰعِبينَ
﴿٣٨﴾ ما خَلَقنٰهُما اِلّا بِالحَقِّ وَلٰكِنَّ اَكثَرَهُم لا يَعلَمونَ ﴿٣٩﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

زنده می‌کند ، با برکت ، می‌میراند ، نزد ، میان ، ارسال کننده

ردیف	کلمه	معنا
۱	مُبارَك، مُبارَكَة	مبارک ، ...
۲	مُنذِر	هشدار دهنده، بیم دهنده
۳	عِنـد	...
۴	مُرسِل	... ، فرستنده
۵	بَیـن	... ، بین

ردیف	کلمه	معنا
۶	یُحیـی	...
۷	یُمیـتُ	...
۸	اَوَّلیـنَ	پیشین، پیشینیان
۹	موقِنینَ	اهل یقین

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ وَالکِتـٰبِ المُبینِ :

۲ـ اِنّآ[۲] اَنزَلنـٰهُ :

۳ـ فی لَیلَةٍ مُبـٰرَکَةٍ :

۴ـ اِنّا کُنّا مُنذِرینَ :

۵ـ اَمرًا مِن عِندِنآ :

۶ـ اِنّا کُنّا مُرسِلینَ :

۷ـ رَحمَةً مِن رَبِّكَ :

۸ـ السَّمیعُ العَلیمُ :

۹ـ یُحیی وَ یُمیتُ :

۱۰ـ رَبُّ ءابـآئِکُمُ الاَوَّلینَ[۳] :

۱ـ گاهی «واو» به معنای «سوگند به» است و به آن واو قسم می‌گویند.

۲ـ اِنَّ + نا ← اِنَّنا، اِنّا

۳ـ ترکیب «ءابائِکُمُ الاَوَّلینَ» به صورت «پدران پیشین شما» معنا می‌شود و نه به صورت «پدران شما پیشین».

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۹۴ تا ۴۹۸ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۱ تا ۸ سورهٔ دخان را کامل کنید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱ـ حٰمٓ ﴿۱﴾ : حا میم

۲ـ وَ الْكِتٰبِ الْمُبِينِ ﴿۲﴾ : .....

۳ـ اِنَّآ اَنْزَلْنٰهُ فِى لَيْلَةٍ مُبٰرَكَةٍ : .....

۴ـ اِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ ﴿۳﴾ : .....

۵ـ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿۴﴾ : در آن (شب) هر کار مهمی (از سایر کارها) جدا و تعیین تکلیف می‌شود.

۶ـ اَمْرًا مِنْ عِنْدِنَآ اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿۵﴾ : .....

۷ـ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۶﴾ : .....

۸ـ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ وَ مَا بَيْنَهُمَآ : .....

۹ـ اِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ﴿۷﴾ : .....

۱۰ـ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيِى وَ يُمِيتُ : .....

۱۱ـ رَبُّكُمْ وَ رَبُّ ءَابَآئِكُمُ الْاَوَّلِينَ ﴿۸﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۴۹۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا یافته، همراه با معنا بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۴۹۸ قرآن کریم، خداوند جایگاه و مقام ارزشمند متقین در بهشت را توصیف کرده است. این مجموعه را بیابید و دو آیه از آن را همراه با معنای آن بنویسید.

پیام قرآنی

جایگاه متقین در بهشت

متن :

ترجمه :

قُل لِلَّذينَ ءامَنوا يَغفِروا لِلَّذينَ لا يَرجونَ اَيّامَ اللَّهِ لِيَجزِيَ
قَومًا بِما كانوا يَكسِبونَ ﴿١٤﴾ مَن عَمِلَ صٰلِحًا فَلِنَفسِهٖ ۖ
وَمَن اَساَءَ فَعَلَيها ۚ ثُمَّ اِلىٰ رَبِّكُم تُرجَعونَ ﴿١٥﴾ وَلَقَد ءاتَينا
بَنىٓ اِسرٰٓءيلَ الكِتٰبَ وَالحُكمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقنٰهُم مِنَ
الطَّيِّبٰتِ وَفَضَّلنٰهُم عَلَى العٰلَمينَ ﴿١٦﴾ وَءاتَينٰهُم بَيِّنٰتٍ
مِنَ الاَمرِ ۖ فَمَا اختَلَفوٓا اِلّا مِن بَعدِ ما جاۤءَهُمُ العِلمُ بَغيًا
بَينَهُم ۚ اِنَّ رَبَّكَ يَقضى بَينَهُم يَومَ القِيٰمَةِ فيما كانوا فيهِ
يَختَلِفونَ ﴿١٧﴾ ثُمَّ جَعَلنٰكَ عَلىٰ شَريعَةٍ مِنَ الاَمرِ فَاتَّبِعها
وَلا تَتَّبِع اَهوۤاءَ الَّذينَ لا يَعلَمونَ ﴿١٨﴾ اِنَّهُم لَن يُغنوا عَنكَ
مِنَ اللَّهِ شَيـًٔا ۚ وَاِنَّ الظّٰلِمينَ بَعضُهُم اَولِيـٰٓؤُ بَعضٍ ۖ وَاللَّهُ
وَلِيُّ المُتَّقينَ ﴿١٩﴾ هٰذا بَصـٰٓئِرُ لِلنّاسِ وَهُدًى وَرَحمَةٌ لِقَومٍ
يوقِنونَ ﴿٢٠﴾ اَم حَسِبَ الَّذينَ اجتَرَحُوا السَّيِّـٔاتِ اَن نَجعَلَهُم
كَالَّذينَ ءامَنوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ سَوۤاءً مَحيـٰهُم وَمَماتُهُم ۚ
ساۤءَ ما يَحكُمونَ ﴿٢١﴾ وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضَ بِالحَقِّ
وَلِتُجزىٰ كُلُّ نَفسٍ بِما كَسَبَت وَهُم لا يُظلَمونَ ﴿٢٢﴾

یادآوری تلفظ حروف خاص (۲)

در ادامهٔ درس قبل، نحوهٔ تلفظ حروف خاص به شکل مقایسه با حروف مشابه آنها، یادآوری می‌شود. با توجه به قرائت لوح فشرده یا قرائت صحیح دبیر محترم، سعی کنید این حروف را زیبا و صحیح تلفظ کنید.

۱ــ «ز» به حالت معمولی، ولی «ذ» به صورت نوک زبانی تلفظ می‌شود. مانند :

فَهَزَموهُم بِاِذنِ اللهِ　　وَ اِذَا الجَنَّةُ اُزلِفَت

۲ــ «ذ» به حالت نوک زبانی نازک، ولی «ظ» به صورت نوک زبانی درشت تلفظ می‌شود، مانند :

ذٰلِكُم توعَظونَ بِهٖ　　فَاَنذَرتُكُم نارًا تَلَظّىٰ

۳ــ «ظ» به حالت نوک زبانی درشت و نرم، ولی «ض» به صورت نوک زبانی درشت و محکم تلفظ می‌شود، مانند :

اِنَّ بَعضَ الظَّنِّ اِثمٌ　　بَلِ الظّٰلِمونَ فی ضَلٰلٍ مُبینٍ

۴ــ «ت» به حالت معمولی، ولی «ط» به صورت درشت و پُر تلفظ می‌شود. مانند :

اِهدِنَاالصِّراطَ المُستَقیمَ　　صِراطَ الَّذینَ اَنعَمتَ عَلَیهِم

۵ــ «غ» به حالت معمولی، ولی «ق» به صورت محکم تلفظ می‌شود، مانند :

قَولًا بَلیغًا　　لاشَرقِیَّةٍ وَلاغَربِیَّةٍ　　رَبَّنا لاتُزِغ قُلوبَنا

فعالیت بار دیگر با دقت به قرائت آیات درس، این حروف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

زندگی ، حکم می‌کنند ، بصیرت‌ها ، کارهای بد ، مرگ

ردیف	کلمه	معنا
۱	بَصائِر	... ، بینش‌ها
۲	سَیِّئات	... ، بدی‌ها، جمع سَیِّئَة
۳	سَواء	یکسان، مساوی
۴	مَحیا	...

ردیف	کلمه	معنا
۵	مَمات	...
۶	ساءَ	چه بد است
۷	یَحکُمونَ	... ، قضاوت می‌کنند
۸	تَستَوی	مساوی است

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ هذا بَصآئِرُ لِلنّاسِ :

۲ـ لِقَومٍ یوقِنونَ :

۳ـ اَم حَسِبَ الَّذینَ :

۴ـ اَن نَجعَلَهُم :

۵ـ کَالَّذینَ ءامَنوا :

۶ـ وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ :

۷ـ سَواءً مَحیاهُم وَمَماتُهُم :

۸ـ ساءَ ما یَحکُمونَ :

۹ـ اَللّٰهُ یَحکُمُ بَینَکُم یَومَ القِیٰمَةِ :

۱۰ـ وَلا تَستَوِی الحَسَنَةُ وَلَا السَّیِّئَةُ :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۹۹ تا ۵۰۲ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ دو آیهٔ ۲۰ و ۲۱ سورهٔ جاثیه را کامل کنید.

۱ـ هٰذا بَصآئِرُ لِلنّاسِ وَ هُدًی وَ رَحمَةٌ : .....

۲ـ لِقَومٍ یوقِنونَ ﴿۲۰﴾ : .....

۳ـ اَم حَسِبَ الَّذینَ اجتَرَحُوا السَّیِّئاتِ : ... ... انجام دادند ... را

۴ـ اَن نَجعَلَهُم کَالَّذینَ ءامَنوا وَ عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ : .....

۵ـ سَوآءً مَحیاهُم وَ مَماتُهُم سآءَ ما یَحکُمونَ ﴿۲۱﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۴۹۹ قرآن کریم حداقل دو آیهٔ آشنا یافته، همراه با معنا بنویسید.

آیه اول و معنا :

آیه دوم و معنا :

د ـ آیا می‌دانید بسیاری از ضرب المثل‌ها و اشعار پر معنا و زیبای فارسی از آیات قرآن کریم و سخنان حکیمانهٔ معصومان علیهم‌السلام گرفته شده است. اکنون با دقت در آیات صفحهٔ ۵۰۰ قرآن کریم، بیان کنید این شعر زیبا با کدام‌یک از عبارات قرآنی این صفحه هم معناست :

هرچه کنی به خود کنی گر همه نیک و بد کنی

پیام قرآنی

آدمی و عملش

متن :

ترجمه :

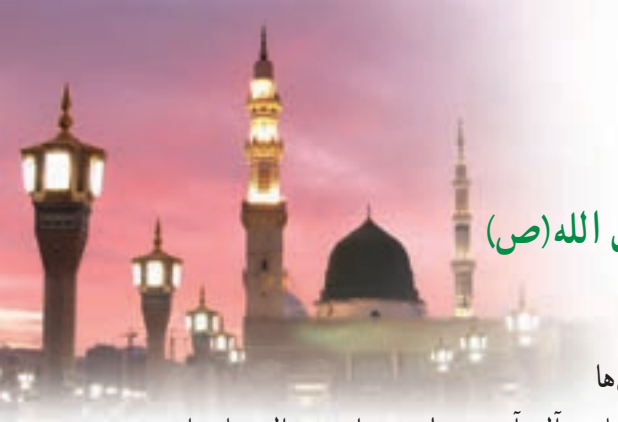

شناخت

محمد رسول الله(ص)

پیامبران الهی برترین بندگان خدا و سرآمد انسان‌ها در طول تاریخ بوده‌اند و حضرت محمد صلی الله علیه و آله، آخرین پیامبر خدا و سیّدالمرسلین است. قرآن کریم ویژگی‌های پیامبران خدا را بر شمرده و آنها را با صفات ارزشمندی توصیف کرده است. آیات بسیاری از قرآن، سیمای تابناک پیامبر اکرم را با برترین صفات به تصویر کشیده است. برخی از این ویژگی‌ها و آیات مربوط به آنها چنین است.

ویژگی‌ها	آیات
بندهٔ خدا و دریافت کنندهٔ قرآن و وحی الهی	تَبارَكَ الَّذی نَزَّلَ الفُرقانَ عَلیٰ عَبدِهٖ لِیَكونَ لِلعٰلَمینَ نَذیرًا فرقان ۱
پیامبرِ همهٔ جهانیان در همهٔ زمان‌ها	قُل یٰٓاَیُّهَا النّاسُ اِنّی رَسولُ اللّٰهِ اِلَیكُم جَمیعًا اعراف ۱۵۸
بهره مند از برترین اخلاق نیکو	وَ اِنَّكَ لَعَلیٰ خُلُقٍ عَظیمٍ قلم ۴
پیامبرِ لطف و رحمت بر همهٔ جهانیان	وَما اَرسَلنٰكَ اِلّا رَحمَةً لِلعٰلَمینَ انبیاء ۱۰۷
الگوی نیکو و کامل	لَقَدكانَ لَكُم فی رَسولِ اللّٰهِ اُسوَةٌ حَسَنَةٌ احزاب ۲۱
مهربان و دلسوز	بِالمُؤمِنینَ رَءوفٌ رَحیمٌ توبه ۱۲۸
آخرین پیامبر الهی، دعوت کنندهٔ انسان‌ها به سوی خدا و چراغ روشن هدایت بشری	با مراجعه به آیات ۴۰ تا ۴۸ سورهٔ احزاب فهرستی از ویژگی‌های پیامبر اعظم (ص) را استخراج کنید.

وَبَدا لَهُم سَيِّـٔاتُ ما عَمِلوا وَحاقَ بِهِم ما كانوا بِهِۦ يَستَهزِءونَ ﴿٣٣﴾
وَقيلَ اليَومَ نَنسىٰكُم كَما نَسيتُم لِقاءَ يَومِكُم هٰذا وَمَأوىٰكُمُ النّارُ
وَما لَكُم مِن نّٰصِرينَ ﴿٣٤﴾ ذٰلِكُم بِأَنَّكُم اتَّخَذتُم ءايٰتِ اللَّهِ هُزُوًا
وَغَرَّتكُمُ الحَيوٰةُ الدُّنيا ۚ فَاليَومَ لا يُخرَجونَ مِنها وَلا هُم يُستَعتَبونَ
﴿٣٥﴾ فَلِلَّهِ الحَمدُ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَرَبِّ الأَرضِ رَبِّ العٰلَمينَ ﴿٣٦﴾
وَلَهُ الكِبرِيآءُ فِي السَّمٰوٰتِ وَالأَرضِ ۚ وَهُوَ العَزيزُ الحَكيمُ ﴿٣٧﴾

سورَةُ الاَحقاف — آیاتها ٣٥

بِسمِ اللَّهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

حمٓ ﴿١﴾ تَنزيلُ الكِتٰبِ مِنَ اللَّهِ العَزيزِ الحَكيمِ ﴿٢﴾ ما خَلَقنَا
السَّمٰوٰتِ وَالأَرضَ وَما بَينَهُما إِلّا بِالحَقِّ وَأَجَلٍ مُسَمًّى ۚ وَالَّذينَ
كَفَروا عَمّا أُنذِروا مُعرِضونَ ﴿٣﴾ قُل أَرَءَيتُم ما تَدعونَ مِن
دونِ اللَّهِ أَروني ماذا خَلَقوا مِنَ الأَرضِ أَم لَهُم شِركٌ فِي السَّمٰوٰتِ ۖ
ائتوني* بِكِتٰبٍ مِن قَبلِ هٰذا أَو أَثٰرَةٍ مِن عِلمٍ إِن كُنتُم
صٰدِقينَ ﴿٤﴾ وَمَن أَضَلُّ مِمَّن يَدعوا مِن دونِ اللَّهِ مَن
لا يَستَجيبُ لَهُۥ إِلىٰ يَومِ القِيٰمَةِ وَهُم عَن دُعآئِهِم غٰفِلونَ ﴿٥﴾

* این کلمه در اول جمله «ایتونی» خوانده می‌شود.

وَاِذا حُشِرَ النّاسُ كانوا لَهُم اَعداۤءً وَكانوا بِعِبادَتِهِم كٰفِرينَ ﴿٦﴾
وَاِذا تُتلىٰ عَلَيهِم ءايٰتُنا بَيِّنٰتٍ قالَ الَّذينَ كَفَروا لِلحَقِّ لَمّا
جاۤءَهُم هٰذا سِحرٌ مُبينٌ ﴿٧﴾ اَم يَقولونَ افتَرىٰهُ ۖ قُل اِنِ افتَرَيتُهُ
فَلا تَملِكونَ لى مِنَ اللّٰهِ شَيـًٔا ۖ هُوَ اَعلَمُ بِما تُفيضونَ فيهِ ۖ كَفىٰ
بِهِ شَهيدًا بَينى وَبَينَكُم ۖ وَهُوَ الغَفورُ الرَّحيمُ ﴿٨﴾ قُل ما كُنتُ
بِدعًا مِنَ الرُّسُلِ وَما اَدرى ما يُفعَلُ بى وَلا بِكُم ۖ اِن اَتَّبِعُ اِلّا
ما يوحىٰۤ اِلَىَّ وَما اَنَا اِلّا نَذيرٌ مُبينٌ ﴿٩﴾ قُل اَرَءَيتُم اِن كانَ مِن
عِندِ اللّٰهِ وَكَفَرتُم بِهِ وَشَهِدَ شاهِدٌ مِن بَنىۤ اِسرۤاءيلَ عَلىٰ مِثلِهِ
فَـٰٔامَنَ وَاستَكبَرتُم ۚ اِنَّ اللّٰهَ لا يَهدِى القَومَ الظّٰلِمينَ ﴿١٠﴾ وَقالَ
الَّذينَ كَفَروا لِلَّذينَ ءامَنوا لَو كانَ خَيرًا ما سَبَقونۤا اِلَيهِ ۚ وَاِذ
لَم يَهتَدوا بِهِ فَسَيَقولونَ هٰذا اِفكٌ قَديمٌ ﴿١١﴾ وَ مِن قَبلِهِ
كِتٰبُ موسىٰۤ اِمامًا وَرَحمَةً ۚ وَهٰذا كِتٰبٌ مُصَدِّقٌ لِسانًا عَرَبِيًّا
لِيُنذِرَ الَّذينَ ظَلَموا وَبُشرىٰ لِلمُحسِنينَ ﴿١٢﴾ اِنَّ الَّذينَ قالوا
رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ استَقاموا فَلا خَوفٌ عَلَيهِم وَلا هُم يَحزَنونَ ﴿١٣﴾
اُولٰۤئِكَ اَصحٰبُ الجَنَّةِ خٰلِدينَ فيها جَزاۤءً بِما كانوا يَعمَلونَ ﴿١٤﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

پاداش ، یاران ، جاودان ، ترس ، انجام می‌دادند ، اندوهگین می‌شوند

ردیف	کلمه	معنا
۱	اَجَـل	سرآمد، مدّت
۲	مُـسَـمًّی	مشخص، معیّن
۳	خَوف	...
۴	یَحـزَنونَ	... ، غمگین می‌شوند

ردیف	کلمه	معنا
۵	اَصـحاب	اهل، ...
۶	خالِـدیـنَ	...
۷	جَـزاء	...
۸	کانوا یَعـمَـلونَ	... ، عمل می‌کردند

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ وَما بَینَهُما : ...

۲ـ وَاَجَلٍ مُسَمًّی : ...

۳ـ قالوا رَبُّنَا اللهُ : ...

۴ـ فَلا خَوفٌ عَلَیهِم : ...

۵ـ وَلا هُم یَحزَنونَ : ...

۶ـ اُولٰئِكَ اَصحابُ الجَنَّةِ : ...

۷ـ خٰلِدینَ فیها : ...

۸ـ جَزآءً بِما[1] کانوا یَعمَلونَ : ...

۱ـ گاهی «بِـ» به معنای «به سبب، به خاطر» است؛ بِـما : به خاطر آنچه

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۰۲ تا ۵۰۶ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیهٔ سوم و دو آیهٔ ۱۳ و ۱۴ سورهٔ احقاف را کامل کنید.

۱ـ ما خَلَقنَا[۱] السَّمٰوٰتِ وَالاَرضَ وَما[۲] بَینَهُمآ اِلّا بِالحَقِّ وَاَجَلٍ مُسَمًّی :

.....

۲ـ وَالَّذینَ کَفَروا عَمّآ اُنذِروا مُعرِضونَ ﴿۳﴾ : و ... نسبت به هشداری که داده شده‌اند، بی‌توجهی کردند.

۳ـ اِنَّ الَّذینَ قالوا رَبُّنَا اللّٰهُ : .....

۴ـ ثُمَّ استَقاموا : سپس در راه حق قرار گرفته و از آن منحرف نشدند.

۵ـ فَلا خَوفٌ عَلَیهِم وَلا هُم یَحزَنونَ ﴿۱۳﴾ : .....

۶ـ اُولٰٓئِکَ اَصحٰبُ الجَنَّةِ خٰلِدینَ فیها : .....

۷ـ جَزآءً بِما کانوا یَعمَلونَ ﴿۱۴﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۰۶ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید.

د ـ آیه‌ای در صفحهٔ ۵۰۲ قرآن کریم به زیباترین و کامل‌ترین شکل بیان سپاس و ستایش خداوند است. آن آیه را همراه با معنای آن بنویسید و سعی کنید آن را حفظ کنید و همیشه بخوانید.

پیام قرآنی

همه در ستایش او

متن :

ترجمه :

۱ـ ما خَلَقنا : خلق نکردیم

۲ـ ما : آنچه

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

اَلَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللّٰهِ اَضَلَّ اَعمالَهُم ﴿١﴾ وَالَّذِينَ ءامَنُوا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَءامَنُوا بِما نُزِّلَ عَلىٰ مُحَمَّدٍ وَهُوَ الحَقُّ مِن رَبِّهِم
كَفَّرَ عَنهُم سَيِّـَٔاتِهِم وَاَصلَحَ بالَهُم ﴿٢﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا
الباطِلَ وَاَنَّ الَّذِينَ ءامَنُوا اتَّبَعُوا الحَقَّ مِن رَبِّهِم ۚ كَذٰلِكَ يَضرِبُ اللّٰهُ
لِلنّاسِ اَمثالَهُم ﴿٣﴾ فَإِذا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَربَ الرِّقابِ ۚ حَتّىٰٓ إِذا
اَثخَنتُموهُم فَشُدُّوا الوَثاقَ فَإِمّا مَنًّا بَعدُ وَإِمّا فِداءً حَتّىٰ تَضَعَ الحَربُ
اَوزارَها ۚ ذٰلِكَ ۙ وَلَو يَشاءُ اللّٰهُ لَانتَصَرَ مِنهُم وَلٰكِن لِيَبلُوَا بَعضَكُم
بِبَعضٍ ۗ وَالَّذِينَ قُتِلوا فى سَبيلِ اللّٰهِ فَلَن يُضِلَّ اَعمالَهُم ﴿٤﴾ سَيَهدِيهِم
وَيُصلِحُ بالَهُم ﴿٥﴾ وَيُدخِلُهُمُ الجَنَّةَ عَرَّفَها لَهُم ﴿٦﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ
ءامَنوٓا اِن تَنصُرُوا اللّٰهَ يَنصُركُم وَيُثَبِّت اَقدامَكُم ﴿٧﴾ وَالَّذِينَ
كَفَروا فَتَعسًا لَهُم وَاَضَلَّ اَعمالَهُم ﴿٨﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُم كَرِهوا ما اَنزَلَ
اللّٰهُ فَاَحبَطَ اَعمالَهُم ﴿٩﴾ ۞ اَفَلَم يَسيروا فِى الاَرضِ فَيَنظُروا كَيفَ
كانَ عاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبلِهِم ۚ دَمَّرَ اللّٰهُ عَلَيهِم ۙ وَلِلكٰفِرينَ اَمثالُها ﴿١٠﴾
ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ مَولَى الَّذِينَ ءامَنوا وَاَنَّ الكٰفِرينَ لا مَولىٰ لَهُم ﴿١١﴾

کوتاهی و کشیدگی حرکات

صداهای « ـَ ـِ ـُ » به حالت کوتاه و صداهای « ـا ـی ـو» به‌صورت کشیده خوانده می‌شوند.

در فارسی گاهی صداهای کوتاه را به‌صورت کشیده می‌خوانیم؛ مانند کشیده‌خواندن کلمات (اَصل ، اِسم ، شُغل) و گاهی صداهای کشیده را کوتاه می‌خوانیم؛ مانند کوتاه خواندن کلمات (آب ، سیب ، خوب)

در خواندن قرآن نباید این حالت پیش بیاید؛ زیرا در زبان عربی، کشیده خواندن صداهای کوتاه، آنها را به صداهای کشیده تبدیل می‌کند و گاهی باعث تغییر معنای کلمه می‌شود.

مثلاً اگر فتحه در کلماتی مانند «قالَ ، کانَ» کشیده خوانده شود، در لحن عربی، فعل مفرد به فعل مثنّیٰ تبدیل می‌شود.

کوتاه خواندن صداهای کشیده نیز، آنها را به صداهای کوتاه تبدیل می‌کند و باعث تغییر معنا می‌شود.

مثلاً اگر صدای « و» در کلماتی مانند « یَصبِروا ، یَعلَموا» کوتاه خوانده شود، در لحن عربی، فعل جمع به فعل مفرد تبدیل می‌شود. این حالت بیشتر در آخر کلمات پیش می‌آید.

فعالیت ۱ برای درست خواندن صداهای کوتاه در آیات سوره حمد، بین کلمات هر جمله فاصله‌ای نداده و کلمات را متصل به هم بخوانید :

اَلحَمدُ لِلّٰهِ رَبِّ العٰلَمینَ مٰلِكِ یَومِ الدّینِ

اِیّاكَ نَعبُدُ وَ اِیّاكَ نَستَعینُ

صِراطَ الَّذینَ اَنعَمتَ عَلَیهِم غَیرِ المَغضوبِ عَلَیهِم

فعالیت ۲ آیات درس را از لوح فشرده گوش دهید و دقت کنید چگونه صدای کوتاه آخر کلمات به کلمه بعد وصل می‌شود؛ شما نیز مانند آن بخوانید.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

تبعیت کردند ، نازل شد ، کارها

ردیف	کلمه	معنا
۱	صَدّوا	مانع شدند
۲	اَضَلَّ	محو و نابود کرد، گمراه کرد
۳	اَعمال	اعمال ، ...

ردیف	کلمه	معنا
۴	نُزِّلَ	...
۵	اِتَّبَعوا	... ، پیروی کردند
۶	اُنزِلَ	...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اَلَّذینَ کَفَروا :

۲ـ وَصَدّوا عَن سَبیلِ اللّٰهِ :

۳ـ اَضَلَّ اَعمالَهُم :

۴ـ بِما نُزِّلَ عَلیٰ مُحَمَّدٍ :

۵ـ هُوَالحَقُّ مِن رَبِّهِم :

۶ـ اِتَّبَعُوا الحَقَّ :

۷ـ اِتَّبِعوا ما اُنزِلَ اِلَیکُم مِن رَبِّکُم :

۸ـ وَ اتَّبَعُوا النّورَ الَّذیٓ اُنزِلَ مَعَهٗٓ :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۰۷ تا ۵۱۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات اول تا سوم سورهٔ محمد (ص) را کامل کنید.

۱ـ اَلَّذینَ کَفَروا وَصَدّوا عَن سَبیلِ اللّهِ اَضَلَّ اَعمالَهُم ﴿۱﴾ : .....

۲ـ وَالَّذینَ ءامَنوا وَعَمِلُوا الصّـٰلِحـٰتِ : .....

۳ـ وَءامَنوا بِما نُزِّلَ عَلىٰ مُحَمَّدٍ : .....

۴ـ وَهُوَ الحَقُّ مِن رَبِّهِم : .....

۵ـ کَفَّرَ عَنهُم سَيِّـٔاتِهِم : پوشاند .....

۶ـ وَاَصلَحَ بالَهُم ﴿۲﴾ : و حال و روزشان را بهبود بخشید.

۷ـ ذٰلِكَ بِاَنَّ الَّذینَ کَفَروا اتَّبَعُوا الباطِلَ : زیرا .....

۸ـ وَاَنَّ الَّذینَ ءامَنُوا اتَّبَعُوا الحَقَّ مِن رَبِّهِم : .....

۹ـ کَذٰلِكَ یَضرِبُ اللّهُ لِلنّاسِ اَمثالَهُم ﴿۳﴾ : ... خدا ... ... حال و وضعشان را بیان می‌کند.

ج ـ از صفحهٔ ۵۰۸ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای آن بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۵۰۷ قرآن کریم در آیهٔ زیبایی، خداوند مؤمنان را نوید می‌دهد که اگر با ایمان و عمل صالح، دین خدا و او را یاری کنند، خدا نیز آنها را یاری می‌کند و در همهٔ امور، آنها را محکم و ثابت قدم می‌گرداند. این آیه شریفه را بیابید، همراه با معنای آن بنویسید و سعی کنید آن را حفظ کنید.

پیام قرآنی

یاری خدا، یاری از خدا

متن :

ترجمه :

شناخت

بهداشت روانی در قرآن (۱)

بارها شنیده یا خوانده‌ایم که قرآن کریم، کتاب هدایت است؛ اما این سخن حق، به دقت و تدبر نیاز دارد. هرچند انسان از فطرت الهی برخوردار است؛ اما باید با اندیشه، عمل، تلاش و مبارزه با کاستی‌ها و تمایلات نفسانی، فطرت الهی خود را شکوفا کند. این شکوفایی نیازمند هدایت الهی است و این هدایت الهی است که راه را از چاه و درستی را از نادرستی روشن می‌سازد.

از جمله بیماری‌ها و کاستی‌هایی که آدمی با آنها روبه‌روست و باید به درمان و رفع آنها بپردازد، بیماری‌ها و ناتوانی‌های روحی و روانی اوست. قرآن کریم در چند آیه خود را درمان و شفای بیماری‌هایی می‌داند که در قلب و وجود ما لانه کرده اند و مانع رشد و تعالی ما می‌شوند؛ مانند :

وَنُنَزِّلُ مِنَ القُرءانِ ما هُوَ شِفآءٌ وَ رَحمَةٌ لِلمُؤمِنينَ

اِسراء ۸۲

يـٰٓاَيُّهَا النّاسُ قَد جآءَتكُم مَوعِظَةٌ مِن رَبِّكُم وَ شِفآءٌ لِما فِي الصُّدورِ وَ هُدًى وَ رَحمَةٌ لِلمُؤمِنينَ

یونس ۵۷

در این آیات شریفه چه زیبا قرآن، درمان و شفای خود را برای همهٔ مردم می‌داند؛ اما همان‌طور که می‌فرماید، مؤمنان از این داروی الهی بهتر بهره‌مند می‌شوند.

اینک به بیان برخی از مشکلات و بیماری‌های روحی و روانی و درمان آنها در پرتو آموزه‌های قرآنی می‌پردازیم. چه خوب است در یکایک آنها دقت کنیم و با مراجعه به خویش و بهره‌گیری از هدایت قرآن‌کریم چنین موانعی را از پیش پای رشد و تعالی خود برداریم.

آسیب‌های روحی و روانی	درمان قرآن
نا امیدی و یأس	۱ـ سَيَجعَلُ اللّٰهُ بَعدَ عُسرٍ يُسرًا : خداوند به زودی پس از سختی آسانی می‌آورد. طلاق ۷ ۲ـ لا تَايئَسوا مِن رَوحِ اللّٰهِ : از لطف و رحمت خدا ناامید نشوید. یوسف ۸۷
اضطراب و نگرانی	اَلا بِذِكرِ اللّٰهِ تَطمَئِنُّ القُلوبُ : بدانید فقط با یاد خداست که دل‌ها آرامش می‌یابد. رعد ۲۸
نگرانی و ناراحتی	يٰٓاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنُوا استَعينوا بِالصَّبرِ وَ الصَّلوٰةِ ۚ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصّٰبِرينَ ای مؤمنان از صبر و نماز کمک بگیرید؛قطعاً خدا با صابران است. بقره ۱۵۳
احساس گناه و ناامیدی از بخشش	قُل يٰعِبادِيَ الَّذينَ اَسرَفوا عَلىٰٓ اَنفُسِهِم لا تَقنَطوا مِن رَحمَةِ اللّٰهِ ۚ اِنَّ اللّٰهَ يَغفِرُ الذُّنوبَ جَميعًا ۚ اِنَّهُ هُوَ الغَفورُ الرَّحيمُ بگو ای بندگان من که به خود ظلم کرده‌اید از رحمت و مهربانی خدا ناامید نشوید قطعاً خدا همهٔ گناهان را می‌آمرزد، به راستی او بسیار آمرزنده و مهربان است. وَ اَنيبوٓا اِلىٰ رَبِّكُم وَ اَسلِموا لَهُ و به سوی پروردگارتان بازگردید و در برابر او تسلیم باشید. زمر ۵۳ و ۵۴
احساس شکست در زندگی	۱ـ وَ تَوَكَّل عَلَى اللّٰهِ وَ كَفىٰ بِاللّٰهِ وَكيلًا و بر خدا توکل کن که حمایت و پشتیبانی خدا کافی است. احزاب ۳ ۲ـ وَ ما تَوفيقيٓ اِلّا بِاللّٰهِ ۚ عَلَيهِ تَوَكَّلتُ وَ اِلَيهِ اُنيبُ موفقیت من فقط از سوی خداست بر او توکل کردم و به سوی او باز می‌گردم. هود ۸۸

سورَةُ الفَتح ۴۸ آیاتها ۲۹

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

اِنّا فَتَحنا لَكَ فَتحًا مُبينًا ﴿۱﴾ لِيَغفِرَ لَكَ اللّٰهُ ما تَقَدَّمَ مِن
ذَنبِكَ وَما تَاَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعمَتَهٗ عَلَيكَ وَيَهدِيَكَ صِراطًا
مُستَقيمًا ﴿۲﴾ وَيَنصُرَكَ اللّٰهُ نَصرًا عَزيزًا ﴿۳﴾ هُوَ الَّذى اَنزَلَ
السَّكينَةَ فى قُلوبِ المُؤمِنينَ لِيَزدادوٓا ايمانًا مَعَ ايمانِهِم ۗ وَلِلّٰهِ
جُنودُ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ ۚ وَكانَ اللّٰهُ عَليمًا حَكيمًا ﴿۴﴾ لِيُدخِلَ
المُؤمِنينَ وَالمُؤمِنٰتِ جَنّٰتٍ تَجرى مِن تَحتِهَا الاَنهٰرُ خٰلِدينَ
فيها وَيُكَفِّرَ عَنهُم سَيِّـٔاتِهِم ۚ وَكانَ ذٰلِكَ عِندَ اللّٰهِ فَوزًا
عَظيمًا ﴿۵﴾ وَيُعَذِّبَ المُنٰفِقينَ وَالمُنٰفِقٰتِ وَالمُشرِكينَ
وَالمُشرِكٰتِ الظّآنّينَ بِاللّٰهِ ظَنَّ السَّوءِ ۚ عَلَيهِم دآئِرَةُ السَّوءِ ۚ
وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيهِم وَلَعَنَهُم وَاَعَدَّ لَهُم جَهَنَّمَ ۖ وَساءَت مَصيرًا
﴿۶﴾ وَلِلّٰهِ جُنودُ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ ۚ وَكانَ اللّٰهُ عَزيزًا حَكيمًا
﴿۷﴾ اِنّآ اَرسَلنٰكَ شاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذيرًا ﴿۸﴾ لِتُؤمِنوا بِاللّٰهِ
وَرَسولِهٖ وَتُعَزِّروهُ وَتُوَقِّروهُ ۚ وَتُسَبِّحوهُ بُكرَةً وَاَصيلًا ﴿۹﴾

اِنَّ الَّذينَ يُبايِعونَكَ اِنَّما يُبايِعونَ اللّٰهَ يَدُ اللّٰهِ فَوقَ اَيديهِمۚ
فَمَن نَكَثَ فَاِنَّما يَنكُثُ عَلىٰ نَفسِهۦۖ وَمَن اَوفىٰ بِما عٰهَدَ
عَلَيهُ اللّٰهَ فَسَيُؤتيهِ اَجرًا عَظيمًا ﴿١٠﴾ سَيَقولُ لَكَ المُخَلَّفونَ
مِنَ الاَعرابِ شَغَلَتنا اَموالُنا وَاَهلونا فَاستَغفِر لَنا۟ۚ يَقولونَ
بِاَلسِنَتِهِم ما لَيسَ فى قُلوبِهِمۚ قُل فَمَن يَملِكُ لَكُم مِنَ
اللّٰهِ شَيـًٔا اِن اَرادَ بِكُم ضَرًّا اَو اَرادَ بِكُم نَفعًاۚ بَل كانَ اللّٰهُ بِما
تَعمَلونَ خَبيرًا ﴿١١﴾ بَل ظَنَنتُم اَن لَن يَنقَلِبَ الرَّسولُ
وَالمُؤمِنونَ اِلىٰٓ اَهليهِم اَبَدًا وَزُيِّنَ ذٰلِكَ فى قُلوبِكُم
وَظَنَنتُم ظَنَّ السَّوءِ وَكُنتُم قَومًا بورًا ﴿١٢﴾ وَمَن لَم يُؤمِن
بِاللّٰهِ وَرَسولِهۦ فَاِنّا۠ اَعتَدنا لِلكٰفِرينَ سَعيرًا ﴿١٣﴾ وَلِلّٰهِ مُلكُ
السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِۚ يَغفِرُ لِمَن يَشاۤءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشاۤءُۚ
وَكانَ اللّٰهُ غَفورًا رَحيمًا ﴿١٤﴾ سَيَقولُ المُخَلَّفونَ اِذَا
انطَلَقتُم اِلىٰ مَغانِمَ لِتَأخُذوها ذَرونا نَتَّبِعكُمۖ يُريدونَ
اَن يُبَدِّلوا كَلٰمَ اللّٰهِۚ قُل لَن تَتَّبِعونا۠ كَذٰلِكُم قالَ اللّٰهُ مِن قَبلُۖ
فَسَيَقولونَ بَل تَحسُدونَنا۟ۚ بَل كانوا لا يَفقَهونَ اِلّا قَليلًا ﴿١٥﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

روان است ، بزرگ ، لشکریان ، رستگاری ، رودها ، زیر

ردیف	کلمه	معنا
۱	سَکینَة	آرامش
۲	جُنود	... ، جمع جُند
۳	یُدخِلُ	وارد می‌کند
۴	تَجری	...

ردیف	کلمه	معنا
۵	تَحت	...
۶	اَنهار	...
۷	فَوز	موفقیت ، ...
۸	عَظیم	...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ هُوَ الَّذی :

۲ـ اَنزَلَ السَّکینَةَ :

۳ـ جُنودُ السَّمٰوٰتِ وَ الاَرضِ :

۴ـ عَلیمًا حَکیمًا :

۵ـ لِیُدخِلَ[1] المُؤمِنینَ وَ المُؤمِنٰتِ :

۶ـ تَجری مِن تَحتِهَا الاَنهٰرُ :

۷ـ خٰلِدینَ فیها :

۸ـ فَوزًا عَظیمًا :

۱ـ لِیُدخِلَ = لِـ + یُدخِلُ ← لِیُدخِلَ : تا وارد کند

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۱۱ تا ۵۱۵ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۴ و ۵ سورهٔ فتح را کامل کنید.

۱ـ هُوَ الَّذیٓ اَنزَلَ السَّکینَةَ فی قُلوبِ المُؤمِنینَ : .....

۲ـ لِیَزدادوٓا ایمانًا مَعَ ایمانِهِم : ... بیفزایند ... بر ...

۳ـ وَلِلّٰهِ جُنودُ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ : .....

۴ـ وَکانَ اللّٰهُ عَلیمًا حَکیمًا ﴿۴﴾ : .....

۵ـ لِیُدخِلَ المُؤمِنینَ وَالمُؤمِنٰتِ جَنّٰتٍ : .....

۶ـ تَجری مِن تَحتِهَا الاَنهٰرُ خٰلِدینَ فیها : .....

۷ـ وَیُکَفِّرَ عَنهُم سَیِّئٰتِهِم : و بپوشاند .....

۸ـ وَکانَ ذٰلِکَ عِندَ اللّٰهِ فَوزًا عَظیمًا ﴿۵﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۱۱ و ۵۱۲ قرآن کریم چند عبارت آشنا را بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید (غیر از عبارات آیهٔ چهارم و پنجم).

د ـ در صفحهٔ ۵۱۲ قرآن کریم یک پیام بسیار زیبا و مشهور قرآن کریم آمده است. آن را یافته، همراه با معنا بنویسید و حفظ کنید.

پیام قرآنی

خدا، برترین قدرت

متن :

ترجمه :

وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتّٰى تَخْرُجَ اِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ۚ وَاللّٰهُ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٥﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنْ جَآءَكُمْ فَاسِقٌۢ بِنَبَاٍ فَتَبَيَّنُوْٓا
اَنْ تُصِيْبُوْا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوْا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نٰدِمِيْنَ ﴿٦﴾
وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ فِيْكُمْ رَسُوْلَ اللّٰهِ ۭ لَوْ يُطِيْعُكُمْ فِيْ كَثِيْرٍ مِّنَ الْاَمْرِ لَعَنِتُّمْ
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ حَبَّبَ اِلَيْكُمُ الْاِيْمَانَ وَزَيَّنَهٗ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَكَرَّهَ اِلَيْكُمُ
الْكُفْرَ وَالْفُسُوْقَ وَالْعِصْيَانَ ۭ اُولٰۗىِٕكَ هُمُ الرّٰشِدُوْنَ ﴿٧﴾
فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَنِعْمَةً ۭ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٨﴾ وَاِنْ طَاۗىِٕفَتٰنِ
مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اقْتَتَلُوْا فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا ۚ فَاِنْۢ بَغَتْ اِحْدٰىهُمَا
عَلَي الْاُخْرٰى فَقَاتِلُوا الَّتِيْ تَبْغِيْ حَتّٰى تَفِيْۗءَ اِلٰٓى اَمْرِ اللّٰهِ ۚ فَاِنْ فَاۗءَتْ
فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَاَقْسِطُوْا ۭ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ
﴿٩﴾ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوْا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿١٠﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ
عَسٰٓى اَنْ يَّكُوْنُوْا خَيْرًا مِّنْهُمْ ۠ وَلَا نِسَاۗءٌ مِّنْ نِّسَاۗءٍ عَسٰٓى اَنْ يَّكُنَّ خَيْرًا
مِّنْهُنَّ ۚ وَلَا تَلْمِزُوْٓا اَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوْا بِالْاَلْقَابِ ۭ بِئْسَ الِاسْمُ
الْفُسُوْقُ بَعْدَ الْاِيْمَانِ ۚ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ فَاُولٰۗىِٕكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿١١﴾

وقف و ابتدا و نظم قرائت

کلمات و عبارات هر متن باید با نظم و ترتیب خاص خود و نیز کلمات یک جمله باید متصل و مرتبط با یکدیگر خوانده شود و میان جمله‌ها، مکث‌های مناسب و طبیعی وجود داشته باشد. رعایت این موضوع در خواندن قرآن از اهمیت بیشتری برخوردار است. از این رو باید همواره از ابتدای جمله شروع و فقط در آخر جمله‌ها وقف کنیم، تا هر جمله کامل شود و نیز جمله‌ها با هم مخلوط نشوند و معنای آیات به طور صحیح درک شوند.

برای رعایت دقیق محل وقف و ابتدای مناسب، علائمی نوشته شده است؛ به این ترتیب :

۱ــ شمارهٔ آیه که معمولاً در آخر آن می‌آید و جای بسیار مناسب برای وقف است. مانند :

اِذا وَقَعَتِ الواقِعَةُ ﴿۱﴾ لَيسَ لِوَقعَتِها كاذِبَةٌ ﴿۲﴾ خافِضَةٌ رافِعَةٌ ﴿۳﴾

سوره واقعه

۲ــ علائم وقف در آیاتی که شامل چند جمله است. این علائم به شکل حروف ریز

ط ج ز ص م

«..... .... » بالای متن و آخر جمله می‌آید، مانند :

اَفَلَم يَسيروا فِي الاَرضِ فَيَنظُروا كَيفَ كانَ عاقِبَةُ الَّذينَ مِن قَبلِهِم ج

دَمَّرَ اللّٰهُ عَلَيهِم ز وَلِلكافِرينَ اَمثالُها ﴿۱۰﴾

سوره محمد (ص)

از این رو هنگام قرائت قرآن به علائم وقف دقت و در هریک از آنها وقف کنید.

فعالیت

آیهٔ ۱۵ از صفحه ۴۸۴ قرآن کریم را با رعایت همهٔ محل‌های وقف بخوانید.
(صفحه ۱۳ کتاب درسی)

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

نباید مسخره کند ، می‌باشند ، زنان ، برادران ، اصلاح کنید

ردیف	کلمه	معنا
۱	اِخوَة	...
۲	اَصلِحوا	...
۳	تُرحَمونَ	مورد رحمت قرار می‌گیرید
۴	لایَسخَر	...

ردیف	کلمه	معنا
۵	عَسیٰ	شاید
۶	یَکونونَ ، یَکونوا	... ، باشند
۷	نِساء	...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اِنَّمَا المُؤمِنونَ اِخوَةٌ[۱] :

۲ـ فَاَصلِحوا :

۳ـ وَاتَّقُوا اللّٰهَ :

۴ـ لَعَلَّکُم تُرحَمونَ :

۵ـ لایَسخَر قَومٌ مِن[۲] قَومٍ :

۶ـ عَسیٰ اَن یَکونوا :

۷ـ خَیرًا مِنهُنَّ :

۸ـ وَلا نِساءٌ مِن[۲] نِساءٍ :

۱ـ این عبارت را به صورت «مؤمنان، فقط با هم برادرند» معنا کنید. یعنی مؤمنان فقط باید با هم برادری و مهربانی کنند نه جنگ و نزاع .

۲ـ در این دو عبارت حرف «مِن» معنا نمی‌شود و در آخر ترجمه، کلمهٔ «را» می‌آید.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۱۵ تا ۵۲۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیهٔ ۱۰ و قسمت اول آیهٔ ۱۱ سورهٔ حجرات را کامل کنید.

۱ـ اِنَّمَا المُؤمِنونَ اِخوَةٌ : .....

۲ـ فَاَصلِحوا بَینَ اَخَوَیکُم : ..... دو برادرتان.

۳ـ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّکُم تُرحَمونَ ﴿۱۰﴾ : .....

۴ـ یٰاَیُّهَا الَّذینَ ءامَنوا لا یَسخَر قَومٌ مِن قَومٍ : .....

۵ـ عَسیٰ اَن یَکونوا خَیرًا مِنهُم : .....

۶ـ وَلا نِسآءٌ مِن نِسآءٍ عَسیٰ اَن یَکُنَّ خَیرًا مِنهُنَّ ... ﴿۱۱﴾ : ..... ، ..... باشند

ج ـ از صفحهٔ ۵۱۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید.

د ـ سورهٔ حجرات یکی از زیباترین و جامع‌ترین سوره‌های قرآن کریم است. در این سوره مسائل بسیار مهم اعتقادی در زمینهٔ اطاعت کامل از خدا و پیامبر اکرم و نیز مسائل مهم اجتماعی میان مسلمانان مانند صلح و پرهیز از جنگ و نیز مسائل ارزشمند اخلاقی آمده است. از این سوره یا به‌طور خاص، از صفحهٔ ۵۱۷، یکی از این پیام‌های ارزشمند را انتخاب کنید و همراه با معنای آن بنویسید. سپس آن را حفظ و به آن پای‌بند باشید.

پیام قرآنی

آیین زندگی

متن :

ترجمه :

بهداشت روانی در قرآن (۲)

در درس قبل با برخی از مشکلات روحی و روانی آدمی و درمان‌های قرآن کریم آشنا شدیم. اینک نیز به تعداد دیگری از این مشکلات توجه می‌کنیم.

آسیب‌های روحی و روانی	درمان قرآن
لج‌بازی و کینه‌توزی	۱ـ وَلا تَستَوِی الحَسَنَةُ وَلَا السَّیِّئَةُ ۚ نیکی و بدی یکسان نیست؛ اِدفَع بِالَّتی هِیَ اَحسَنُ (بدی) را با آنچه که بهتر است، از بین ببرید (بدی را با بدی پاسخ ندهید). فصلت ۳۴ ۲ـ وَلیَعفوا وَلیَصفَحوا ۚ باید عفو کنند و گذشت نمایند؛ اَلا تُحِبّونَ اَن یَغفِرَ اللّهُ لَکُم ۚ مگر دوست ندارید که خداوند شما را ببخشد؟! نور ۲۲
خشم و عصبانیت	۱ـ وَ الکٰظِمینَ الغَیظَ وَ العافینَ عَنِ النّاسِ (افراد با تقوا) خشم خود را فرو می‌خورند و مردم را عفو می‌کنند. آل عمران ۱۳۴ ۲ـ فَمَن عَفا وَاَصلَحَ فَاَجرُهُ عَلَی اللّهِ شوری ۴۰

خودکم‌بینی	وَلا تَهِنوا وَ لا تَحزَنوا سستی نکنید و ناراحت و نگران نباشید وَاَنتُمُ الاَعلَونَ اِن کُنتُم مُؤمِنینَ که شما برترید، اگر مؤمن باشید. آل عمران ۱۳۹
۱ــ مسخره کردن ۲ــ عیب جویی ۳ــ لقب بد دادن ۴ــ سوءظن ۵ــ تجسس در کار دیگران ۶ــ غیبت کردن	تحقیق : با مراجعه به آیات ۱۰ تا ۱۲ سورهٔ حجرات این موارد را بیابید و با تدبر در این چند آیه بیان کنید که قرآن برای پاک شدن از این صفات ناپسند فردی و اجتماعی، ما را به چه راهی هدایت می‌کند.

وَالسَّمَآءِ ذاتِ الحُبُكِ ﴿٧﴾ اِنَّكُم لَفى قَولٍ مُختَلِفٍ ﴿٨﴾ يُؤفَكُ عَنهُ
مَن اُفِكَ ﴿٩﴾ قُتِلَ الخَرّٰصونَ ﴿١٠﴾ الَّذينَ هُم فى غَمرَةٍ ساهونَ ﴿١١﴾
يَسـَٔلونَ اَيّانَ يَومُ الدّينِ ﴿١٢﴾ يَومَ هُم عَلَى النّارِ يُفتَنونَ ﴿١٣﴾ ذوقوا
فِتنَتَكُم هٰذَا الَّذى كُنتُم بِهٖ تَستَعجِلونَ ﴿١٤﴾ اِنَّ المُتَّقينَ فى جَنّٰتٍ
وَعُيونٍ ﴿١٥﴾ ءاخِذينَ مَآ ءاتىٰهُم رَبُّهُم ۚ اِنَّهُم كانوا قَبلَ ذٰلِكَ مُحسِنينَ
﴿١٦﴾ كانوا قَليلًا مِنَ الَّيلِ ما يَهجَعونَ ﴿١٧﴾ وَبِالاَسحارِ هُم يَستَغفِرونَ
﴿١٨﴾ وَفى اَموالِهِم حَقٌّ لِلسّآئِلِ وَالمَحرومِ ﴿١٩﴾ وَفِى الاَرضِ ءايٰتٌ
لِلموقِنينَ ﴿٢٠﴾ وَفى اَنفُسِكُم ۚ اَفَلا تُبصِرونَ ﴿٢١﴾ وَفِى السَّمَآءِ رِزقُكُم
وَما توعَدونَ ﴿٢٢﴾ فَوَرَبِّ السَّمَآءِ وَالاَرضِ اِنَّهٗ لَحَقٌّ مِثلَ مَآ اَنَّكُم
تَنطِقونَ ﴿٢٣﴾ هَل اَتىٰكَ حَديثُ ضَيفِ اِبرٰهيمَ المُكرَمينَ ﴿٢٤﴾
اِذ دَخَلوا عَلَيهِ فَقالوا سَلٰمًا ۖ قالَ سَلٰمٌ ۖ قَومٌ مُنكَرونَ ﴿٢٥﴾ فَراغَ
اِلىٰٓ اَهلِهٖ فَجآءَ بِعِجلٍ سَمينٍ ﴿٢٦﴾ فَقَرَّبَهٗٓ اِلَيهِم قالَ اَلا تَأكُلونَ
﴿٢٧﴾ فَاَوجَسَ مِنهُم خيفَةً ۖ قالوا لا تَخَف ۖ وَبَشَّروهُ بِغُلٰمٍ عَليمٍ
﴿٢٨﴾ فَاَقبَلَتِ امرَاَتُهٗ فى صَرَّةٍ فَصَكَّت وَجهَها وَقالَت عَجوزٌ
عَقيمٌ ﴿٢٩﴾ قالوا كَذٰلِكِ قالَ رَبُّكِ ۖ اِنَّهٗ هُوَ الحَكيمُ العَليمُ ﴿٣٠﴾

قالَ فَما خَطبُكُم اَيُّهَا المُرسَلونَ ﴿٣١﴾ قالوٓا اِنّآ اُرسِلنآ اِلىٰ قَومٍ
مُجرِمينَ ﴿٣٢﴾ لِنُرسِلَ عَلَيهِم حِجارَةً مِن طينٍ ﴿٣٣﴾ مُسَوَّمَةً
عِندَ رَبِّكَ لِلمُسرِفينَ ﴿٣٤﴾ فَاَخرَجنا مَن كانَ فيها مِنَ المُؤمِنينَ
﴿٣٥﴾ فَما وَجَدنا فيها غَيرَ بَيتٍ مِنَ المُسلِمينَ ﴿٣٦﴾ وَتَرَكنا فيها آيَةً
لِلَّذينَ يَخافونَ العَذابَ الاَليمَ ﴿٣٧﴾ وَفى موسىٰٓ اِذ اَرسَلنٰهُ اِلىٰ فِرعَونَ
بِسُلطٰنٍ مُبينٍ ﴿٣٨﴾ فَتَوَلّىٰ بِرُكنِهِۦ وَقالَ ساحِرٌ اَو مَجنونٌ ﴿٣٩﴾ فَاَخَذنٰهُ
وَجُنودَهُۥ فَنَبَذنٰهُم فِى اليَمِّ وَهُوَ مُليمٌ ﴿٤٠﴾ وَفى عادٍ اِذ اَرسَلنا
عَلَيهِمُ الرّيحَ العَقيمَ ﴿٤١﴾ ما تَذَرُ مِن شَىءٍ اَتَت عَلَيهِ اِلّا جَعَلَتهُ
كَالرَّميمِ ﴿٤٢﴾ وَفى ثَمودَ اِذ قيلَ لَهُم تَمَتَّعوا حَتّىٰ حينٍ ﴿٤٣﴾ فَعَتَوا عَن
اَمرِ رَبِّهِم فَاَخَذَتهُمُ الصّٰعِقَةُ وَهُم يَنظُرونَ ﴿٤٤﴾ فَمَا استَطاعوا
مِن قِيامٍ وَما كانوا مُنتَصِرينَ ﴿٤٥﴾ وَقَومَ نوحٍ مِن قَبلُ ۚ اِنَّهُم كانوا
قَومًا فٰسِقينَ ﴿٤٦﴾ وَالسَّمآءَ بَنَينٰها بِاَيدٍ وَاِنّا لَموسِعونَ ﴿٤٧﴾
وَالاَرضَ فَرَشنٰها فَنِعمَ المٰهِدونَ ﴿٤٨﴾ وَمِن كُلِّ شَىءٍ خَلَقنا
زَوجَينِ لَعَلَّكُم تَذَكَّرونَ ﴿٤٩﴾ فَفِرّوٓا اِلَى اللّٰهِ ۚ اِنّى لَكُم مِنهُ نَذيرٌ مُبينٌ
﴿٥٠﴾ وَلا تَجعَلوا مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا ءاخَرَ ۚ اِنّى لَكُم مِنهُ نَذيرٌ مُبينٌ ﴿٥١﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

استغفار می‌کنند ، بودند ، سَحَرها ، نیازمند ، ثروت

ردیف	کلمه	معنا
۱	کانوا	...
۲	اَسحار	... ، جمع سَحَر
۳	یَستَغفِرونَ	... ، آمرزش می‌خواهند

ردیف	کلمه	معنا
۴	اَموال	... ، جمع مال
۵	سائِل	نیازمند، درخواست کننده
۶	مَحروم	محروم ، ...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اِنَّ المُتَّقینَ :

۲ـ فی جَنّٰتٍ وَعُیونٍ :

۳ـ اِنَّهُم کانوا :

۴ـ هُم یَستَغفِرونَ :

۵ـ وَفی اَموالِهِم :

۶ـ لِلسّآئِلِ وَالمَحرومِ :

۷ـ وَفِی الاَرضِ ءایٰتٌ :

۸ـ وَفی اَنفُسِکُم :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۲۱ تا ۵۲۵ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۱۵ تا ۲۱ سورهٔ ذاریات را کامل کنید.

۱ـ اِنَّ المُتَّقینَ فی جَنّٰتٍ وَعُیونٍ ﴿۱۵﴾ : .....

۲ـ ءاخِذینَ ما ءاتٰىهُم رَبُّهُم : آنچه ... به آنها می‌دهد می‌گیرند؛

۳ـ اِنَّهُم کانوا قَبلَ ذٰلِکَ مُحسِنینَ ﴿۱۶﴾ : .....

۴ـ کانوا قَلیلًا مِنَ الَّیلِ ما یَهجَعونَ ﴿۱۷﴾ : آنها فقط کمی از شب را می‌خوابیدند (و بیشتر شب را در دعا و نماز بودند).

۵ـ وَبِالأَسحارِ[1] هُم یَستَغفِرونَ ﴿۱۸﴾ : .....

۶ـ وَفی أَموالِهِم حَقٌّ لِلسّائِلِ وَالمَحرومِ ﴿۱۹﴾ : ... سهمی است

۷ـ وَفِی الأَرضِ ءایٰتٌ لِلموقِنینَ ﴿۲۰﴾ : .....

۸ـ وَفی أَنفُسِکُم أَفَلا تُبصِرونَ ﴿۲۱﴾ : ... پس آیا نمی‌بینید؟!

ج ـ از صفحه ۵۲۳ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و معنا کنید.

د ـ در صفحهٔ ۵۲۳ قرآن کریم، خداوند به پیامبر می‌فرماید : «به مؤمنان پند و تذکر بده که برای آنها سودمند است». این آیهٔ شریفه را بیابید، همراه با ترجمهٔ آن بنویسید. به‌نظر شما چرا پند و تذکر سودمند است؟ در این باره با دوستان خود گفت‌وگو کنید.

پیام قرآنی

مؤمنان را سود بخشد!

متن :

ترجمه :

۱ـ در اینجا «بِـ» به معنای «در» است.

وَنَبِّئهُم اَنَّ المآءَ قِسمَةٌ بَينَهُم ۚ كُلُّ شِربٍ مُحتَضَرٌ ﴿٢٨﴾ فَنادَوا صاحِبَهُم
فَتَعاطىٰ فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾ فَكَيفَ كانَ عَذابي وَنُذُرِ ﴿٣٠﴾ اِنّآ اَرسَلنا عَلَيهِم
صَيحَةً واحِدَةً فَكانوا كَهَشيمِ المُحتَظِرِ ﴿٣١﴾ وَلَقَد يَسَّرنَا القُرءانَ
لِلذِّكرِ فَهَل مِن مُدَّكِرٍ ﴿٣٢﴾ كَذَّبَت قَومُ لوطٍ بِالنُّذُرِ ﴿٣٣﴾ اِنّآ اَرسَلنا
عَلَيهِم حاصِبًا اِلّآ ءالَ لوطٍ ۖ نَجَّينـٰهُم بِسَحَرٍ ﴿٣٤﴾ نِعمَةً مِن عِندِنا ۚ
كَذٰلِكَ نَجزي مَن شَكَرَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَد اَنذَرَهُم بَطشَتَنا فَتَمارَوا
بِالنُّذُرِ ﴿٣٦﴾ وَلَقَد راوَدوهُ عَن ضَيفِهِ فَطَمَسنآ اَعيُنَهُم ۖ فَذوقوا
عَذابي وَنُذُرِ ﴿٣٧﴾ وَلَقَد صَبَّحَهُم بُكرَةً عَذابٌ مُستَقِرٌّ ﴿٣٨﴾
فَذوقوا عَذابي وَنُذُرِ ﴿٣٩﴾ وَلَقَد يَسَّرنَا القُرءانَ لِلذِّكرِ فَهَل مِن مُدَّكِرٍ
﴿٤٠﴾ وَلَقَد جآءَ ءالَ فِرعَونَ النُّذُرُ ﴿٤١﴾ كَذَّبوا بِـٔايـٰتِنا كُلِّها فَاَخَذنـٰهُم
اَخذَ عَزيزٍ مُقتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ اَكُفّارُكُم خَيرٌ مِن اُولـٰٓئِكُم اَم لَكُم بَرآءَةٌ
فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾ اَم يَقولونَ نَحنُ جَميعٌ مُنتَصِرٌ ﴿٤٤﴾ سَيُهزَمُ الجَمعُ
وَيُوَلّونَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾ بَلِ السّاعَةُ مَوعِدُهُم وَالسّاعَةُ اَدهىٰ وَاَمَرُّ
﴿٤٦﴾ اِنَّ المُجرِمينَ فى ضَلـٰلٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾ يَومَ يُسحَبونَ فِي النّارِ
عَلىٰ وُجوهِهِم ۚ ذوقوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾ اِنّا كُلَّ شَيءٍ خَلَقنـٰهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

وقف در آخر جمله

بسیاری از جمله‌های یک آیه، علامت وقف ندارند و تشخیص اینکه جمله در کجا پایان می‌یابد تا بتوان در آخر آن، وقف کرد؛ از طریق درک معنای آن، امکان‌پذیر است.

برای درک معنای آیات، باید با معنای کلمات و ساختار جمله آشنا باشیم تا هر جمله را از جملهٔ دیگر تشخیص‌دهیم[1]. همچنین می‌توان به وسیله برخی کلمات ساده، ابتدای جمله را تشخیص داد و در محل مناسب وقف کرد.

برخی کلمات پر استفاده که معمولاً در اول جمله قرار می‌گیرند، عبارت‌اند از :

وَ ، فَ ، ثُمَّ ، اِنَّ ، لٰکِنَّ

خوب است بدانیم که وقف بر سر هر جمله و کوتاه کوتاه خواندن عبارات قرآنی، خواندن را آسان می کند و از اشتباهات می‌کاهد، همچنین درک و فهم معنای آیات آسان‌تر و وقف و ابتدا، بهتر انجام می‌شود.

فعالیت اکنون با توجه به کلماتی مانند «وَ ، فَ ، ...» جمله‌های آیهٔ ۹ صفحهٔ قبل را مشخص کنید و این آیه را با رعایت وقف در آخر هر جمله بخوانید.

۱ــ مطالعهٔ ترجمهٔ آیات نیز می‌تواند ما را در درک معنای آیات کمک کند.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

پند ، خاندان ، آسان کردیم

ردیف	کلمه	معنا
۱	یَسَّرنا	...
۲	ذِکر	... ، یاد
۳	ءال	آل ، ...

ردیف	کلمه	معنا
۴	مُدَّکِر	پندگیرنده
۵	نُذُر	هشدارها، هشداردهندگان
۶	اَخَذنا	مجازات کردیم، گرفتیم

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ وَلَقَدیَسَّرنَا القُرءانَ :

۲ـ لِلذِّکرِ :

۳ـ وَلَقَدجآءَ :

۴ـ ءالَ فِرعَونَ :

۵ـ کَذَّبوا بِـٔایـٰتِنا :

۶ـ کُلِّها :

۷ـ فَاَخَذنٰهُم :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۲۶ تا ۵۳۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۴۰ تا ۴۲ سورهٔ قمر را کامل کنید.

۱ـ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ : .....

۲ـ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٤٠﴾ : ... ... هیچ ... ... ؟!

۳ـ وَلَقَدْ جَآءَ ءَالَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ﴿٤١﴾ : .....

۴ـ كَذَّبُوا بِـَٔايَـٰتِنَا كُلِّهَا : .....

۵ـ فَأَخَذْنَـٰهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ :

... ... را آن‌گونه که فردی عزتمند و مقتدر مجازات می‌کند.

ج ـ از صفحهٔ ۵۲۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۵۲۷ قرآن کریم، عبارات زیبا و پرمعنای بسیاری آمده است. در یکی از آنها خداوند می‌فرماید : «در دستیابی به حقّ، ظن و گمان کافی نیست». در حقایقی مهم همچون اعتقادات دینی باید به یقین و اطمینان کامل دست یافت. این عبارت حکیمانه را بیابید، همراه با معنای آن بنویسید و چه خوب است آن را حفظ کنید.

پیام قرآنی

فقط یقین!

متن :

ترجمه :

انبساط و گسترش جهان

دانشمندان می‌گویند جهان پیوسته در حال انبساط و گسترش است و کهکشان‌ها از یکدیگر دور می‌شوند. پروفسور استیفن ویلیام هاوکینگ در کتاب تاریخچهٔ زمان می‌گوید[1]:

«مجموعهٔ کیهانی شامل چند صد هزار میلیون کهکشان است که هر کدام دارای چندصدهزار میلیون ستاره‌اند. همهٔ این کهکشان‌ها در حال دورشدن از ما هستند. این مطلب را به‌وسیلهٔ تجزیهٔ نور ستارگان می فهمیم.»

برای نخستین بار دانشمندی به‌نام «سِلیفِر» در سال ۱۹۲۲ میلادی این موضوع را کشف کرد. بعد از او «هابِل» در سال ۱۹۲۹ اعلام کرد کهکشان‌ها و ستارگان به صورت منظم از یکدیگر دور می‌شوند.

۱ــ پژوهشی در اعجاز علمی قرآن تألیف دکتر محمد علی رضایی اصفهانی، صفحهٔ ۱۴۲

***

قرآن کریم در عصری که نه از دوربین‌های معمولی خبری بود و نه از تلسکوپ‌های غول‌پیکر امروزی، به گسترش و انبساط عالم اشاره کرده است. هرچند قرآن، کتاب نجوم، فیزیک یا شیمی نیست؛ بلکه کتاب هدایت انسان است؛ اما گاهی به برخی از رازها و شگفتی‌های عالم آفرینش که در زمان نزول قرآن هیچ خبری از آن نبوده است، اشاره دارد. چنین اشاره‌هایی، نشانهٔ روشن و خوبی است که قرآن کریم وحی الهی است که سرچشمه در علم بی‌پایان خداوند دارد. در آیهٔ ۴۷ سورهٔ ذاریات به این موضوع علمی شگفت‌انگیز اشاره شده است.

وَالسَّمَآءَ بَنَيْنٰها بِاَيْدٍ وَاِنّا لَموسِعونَ

و ما آسمان را با قدرت بنا کردیم و همواره آن را گسترش می‌بخشیم.

ذاریات ۴۷

وَما اَمرُنا اِلّا واحِدَةٌ كَلَمحٍ بِالبَصَرِ ﴿٥٠﴾ وَلَقَد اَهلَكنا
اَشياعَكُم فَهَل مِن مُدَّكِرٍ ﴿٥١﴾ وَكُلُّ شَيءٍ فَعَلوهُ فِي
الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾ وَكُلُّ صَغيرٍ وَكَبيرٍ مُستَطَرٌ ﴿٥٣﴾ اِنَّ المُتَّقينَ فى
جَنّٰتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾ فى مَقعَدِ صِدقٍ عِندَ مَليكٍ مُقتَدِرٍ ﴿٥٥﴾

سورَةُ الرَّحمٰن ٧٨ آياتها

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

اَلرَّحمٰنُ ﴿١﴾ عَلَّمَ القُرءانَ ﴿٢﴾ خَلَقَ الاِنسانَ ﴿٣﴾
عَلَّمَهُ البَيانَ ﴿٤﴾ اَلشَّمسُ وَالقَمَرُ بِحُسبانٍ ﴿٥﴾ وَالنَّجمُ
وَالشَّجَرُ يَسجُدانِ ﴿٦﴾ وَالسَّمآءَ رَفَعَها وَ وَضَعَ الميزانَ
﴿٧﴾ اَلّا تَطغَوا فِي الميزانِ ﴿٨﴾ وَاَقيمُوا الوَزنَ بِالقِسطِ
وَلا تُخسِرُوا الميزانَ ﴿٩﴾ وَالاَرضَ وَضَعَها لِلاَنامِ ﴿١٠﴾
فيها فاكِهَةٌ وَالنَّخلُ ذاتُ الاَكمامِ ﴿١١﴾ وَالحَبُّ ذُوالعَصفِ
وَالرَّيحانُ ﴿١٢﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿١٣﴾ خَلَقَ
الاِنسانَ مِن صَلصالٍ كَالفَخّارِ ﴿١٤﴾ وَخَلَقَ الجآنَّ مِن
مارِجٍ مِن نارٍ ﴿١٥﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿١٦﴾

رَبُّ المَشرِقَينِ وَ رَبُّ المَغرِبَينِ ﴿۱۷﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿۱۸﴾
مَرَجَ البَحرَينِ يَلتَقِيانِ ﴿۱۹﴾ بَينَهُما بَرزَخٌ لا يَبغِيانِ ﴿۲۰﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ
رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿۲۱﴾ يَخرُجُ مِنهُمَا اللُّؤلُؤُ وَ المَرجانُ ﴿۲۲﴾ فَبِاَيِّ
ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿۲۳﴾ وَ لَهُ الجَوارِ المُنشَئاتُ فِي البَحرِ كَالاَعلامِ
﴿۲۴﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿۲۵﴾ كُلُّ مَن عَلَيها فانٍ ﴿۲۶﴾ وَ يَبقىٰ
وَجهُ رَبِّكَ ذُو الجَلٰلِ وَ الإِكرامِ ﴿۲۷﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ
﴿۲۸﴾ يَسـَٔلُهُ مَن فِي السَّمٰوٰتِ وَ الاَرضِ ۚ كُلَّ يَومٍ هُوَ فى شَأنٍ
﴿۲۹﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿۳۰﴾ سَنَفرُغُ لَكُم اَيُّهَ الثَّقَلانِ
﴿۳۱﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿۳۲﴾ يٰمَعشَرَ الجِنِّ وَ الإِنسِ
اِنِ استَطَعتُم اَن تَنفُذوا مِن اَقطارِ السَّمٰوٰتِ وَ الاَرضِ فَانفُذوا ۚ
لا تَنفُذونَ اِلّا بِسُلطٰنٍ ﴿۳۳﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿۳۴﴾
يُرسَلُ عَلَيكُما شُواظٌ مِن نارٍ وَ نُحاسٌ فَلا تَنتَصِرانِ ﴿۳۵﴾ فَبِاَيِّ
ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿۳۶﴾ فَاِذَا انشَقَّتِ السَّمآءُ فَكانَت وَردَةً
كَالدِّهانِ ﴿۳۷﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿۳۸﴾ فَيَومَئِذٍ لا يُسـَٔلُ
عَن ذَنبِهٖٓ اِنسٌ وَ لا جانٌّ ﴿۳۹﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿۴۰﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

سجده می‌کند ، ترازو ، یاد داد ، طغیان نکنید ، سخن

ردیف	کلمه	معنا
۱	عَلَّمَ	... ، آموخت
۲	بَیان	... ، سخن گفتن
۳	نَجم	علف، گیاه بدون ساقه
۴	یَسجُدُ	...

ردیف	کلمه	معنا
۵	رَفَعَ	برافراشت
۶	وَضَعَ	قرارداد، نهاد
۷	میزان	... ، معیار
۸	لاتَطغَوا	... ، از حدنگذرید

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اَلرَّحمٰنُ : خدایِ ...

۲ـ عَلَّمَ القُرءانَ :

۳ـ خَلَقَ الإنسانَ :

۴ـ عَلَّمَهُ البَیانَ :

۵ـ اَلشَّمسُ وَالقَمَرُ :

۶ـ وَالنَّجمُ[1] وَالشَّجَرُ :

۷ـ یَسجُدانِ :

۸ـ رَفَعَها :

۹ـ وَضَعَ المیزانَ :

۱۰ـ اَلّا[2] تَطغَوا :

۱۱ـ اَقیمُوا الوَزنَ :

۱۲ـ بِالقِسطِ[3] :

۱ـ «نجم» به معنای «ستاره» نیز است؛ اما در اینجا بهتر است به معنایی که در جدول آمده، ترجمه شود.

۲ـ اَلّا = اَن + لا

۳ـ قِسط : عدل

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۳۱ تا ۵۳۴ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۱ تا ۹ سوره «الرّحمٰن» را کامل کنید.

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱ـ اَلرَّحمٰنُ ﴿۱﴾ عَلَّمَ القُرءانَ ﴿۲﴾ خَلَقَ الاِنسانَ ﴿۳﴾ عَلَّمَهُ البَيانَ ﴿۴﴾

﴿۱﴾ ..... ﴿۲﴾ ..... ﴿۳﴾ ..... ﴿۴﴾

۲ـ اَلشَّمسُ وَالقَمَرُ بِحُسبانٍ ﴿۵﴾ : ... و ... با حساب و اندازه در نظم هستند.

۳ـ وَالنَّجمُ وَالشَّجَرُ يَسجُدانِ ﴿۶﴾ : .....

۴ـ وَالسَّمآءَ رَفَعَها وَ وَضَعَ المیزانَ ﴿۷﴾ : .....

۵ـ اَلّا تَطغَوا فِي المیزانِ ﴿۸﴾ : .....

۶ـ وَاَقيمُوا الوَزنَ بِالقِسطِ : .....

۷ـ وَلا تُخسِرُوا المیزانَ ﴿۹﴾ : و در ... (وزن کردن و سنجیدن) کم و کاست نگذارید.

ج ـ از صفحهٔ ۵۳۲ و ۵۳۳ قرآن کریم چند آیه یا عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د ـ یکی از پیام‌های زیبا و پرمعنای قرآن کریم که در سال‌های قبل نیز با آن آشنا شده‌اید، در صفحه۵۳۳ قرآن‌کریم آمده است. این پیام را بیابید و همراه با معنای آن بنویسید. با دوستان خود گفت‌وگو کنید و ببینید که چه مطالب عمیق‌تری از این پیام دریافت می‌کنید.

پیام قرآنی

نیکی جواب نیکی

متن :

ترجمه :

ثُمَّ اِنَّكُم اَيُّهَا الضّآلّونَ المُكَذِّبونَ ﴿٥١﴾ لَآكِلونَ مِن شَجَرٍ مِن
زَقّومٍ ﴿٥٢﴾ فَمالِـُٔونَ مِنهَا البُطونَ ﴿٥٣﴾ فَشـٰرِبونَ عَلَيهِ مِنَ الحَميمِ
﴿٥٤﴾ فَشـٰرِبونَ شُربَ الهيمِ ﴿٥٥﴾ هـٰذا نُزُلُهُم يَومَ الدّينِ ﴿٥٦﴾ نَحنُ
خَلَقنـٰكُم فَلَولا تُصَدِّقونَ ﴿٥٧﴾ اَفَرَءَيتُم ما تُمنونَ ﴿٥٨﴾ ءَاَنتُم
تَخلُقونَهۥٓ اَم نَحنُ الخـٰلِقونَ ﴿٥٩﴾ نَحنُ قَدَّرنا بَينَكُمُ المَوتَ
وَما نَحنُ بِمَسبوقينَ ﴿٦٠﴾ عَلىٰٓ اَن نُبَدِّلَ اَمثالَكُم وَنُنشِئَكُم فيما
لا تَعلَمونَ ﴿٦١﴾ وَلَقَد عَلِمتُمُ النَّشـَٔةَ الاولىٰ فَلَولا تَذَكَّرونَ ﴿٦٢﴾
اَفَرَءَيتُم ما تَحرُثونَ ﴿٦٣﴾ ءَاَنتُم تَزرَعونَهۥٓ اَم نَحنُ الزّٰرِعونَ ﴿٦٤﴾ لَو
نَشآءُ لَجَعَلنـٰهُ حُطـٰمًا فَظَلتُم تَفَكَّهونَ ﴿٦٥﴾ اِنّا لَمُغرَمونَ ﴿٦٦﴾
بَل نَحنُ مَحرومونَ ﴿٦٧﴾ اَفَرَءَيتُمُ المآءَ الَّذى تَشرَبونَ ﴿٦٨﴾ ءَاَنتُم
اَنزَلتُموهُ مِنَ المُزنِ اَم نَحنُ المُنزِلونَ ﴿٦٩﴾ لَو نَشآءُ جَعَلنـٰهُ اُجاجًا
فَلَولا تَشكُرونَ ﴿٧٠﴾ اَفَرَءَيتُمُ النّارَ الَّتى تورونَ ﴿٧١﴾ ءَاَنتُم
اَنشَأتُم شَجَرَتَهـٰٓ اَم نَحنُ المُنشِـُٔونَ ﴿٧٢﴾ نَحنُ جَعَلنـٰها تَذكِرَةً
وَمَتـٰعًا لِلمُقوينَ ﴿٧٣﴾ فَسَبِّح بِاسمِ رَبِّكَ العَظيمِ ﴿٧٤﴾
فَلآ اُقسِمُ بِمَوٰقِعِ النُّجومِ ﴿٧٥﴾ وَاِنَّهۥ لَقَسَمٌ لَو تَعلَمونَ عَظيمٌ ﴿٧٦﴾

الفِ وصل[1]

الفِ بدون حرکت در اول کلمه، الف وصل است. این الف در وسط جمله خوانده نمی‌شود؛ مانند :

یٰٓاَیُّهَا النّاسُ اعبُدوا رَبَّکُمُ الَّذی خَلَقَکُم

الف وصل در ابتدای جمله، با حرکت مناسب خود خوانده می‌شود؛ مانند :

یٰٓاَیُّهَا النّاسُ　　اُعبُدوا رَبَّکُمُ　　اَلَّذی خَلَقَکُم

حرکت الفِ وصل[2]

۱ــ **فتحه** : در همهٔ کلمات دارای «الـ» مانند :

الیَومَ ← اَلیَومَ　　السّـجِدونَ ← اَلسّـجِدونَ

۲ــ **ضمه** : در کلماتی که اولین حرکت آنها ضمه است، مانند :

اسکُنوا ← اُسکُنوا　　ادخُلوا ← اُدخُلوا

۳ــ **کسره** : در سایر موارد، مانند :

اصبِروا ← اِصبِروا　　اتَّقوا ← اِتَّقوا

شایان ذکر است بعد از شمارهٔ آیه و بعد از علامت وقف، حرکت الف وصل به شکل ریز نوشته شده است. مانند :

اَلحَجُّ اَشهُرٌ مَعلوماتٌ　　اُنظُروا اِلی ثَمَرِهٖ　　اِقتَرَبَتِ السّاعَةُ

فعالیت حرکت الف وصل در ابتدای این کلمات را مشخص کنید :

استَجیبوا　　اعدِلوا　　اذکُروا　　الرّٰکِعونَ　　اثنا عَشَرَ

۱ــ الفِ وصل را همزهٔ وصل نیز می‌نامند.

۲ــ این قواعد استثنا نیز دارد که غالباً در اول جمله نیست.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

می‌آشامید ، می‌رویانید ، دیدید ، شکر می‌کنید ، می‌خواهیم ، کشاورز

ردیف	کلمه	معنا
۱	رَأَیتُم	... ، دقت کردید
۲	تَزرَعونَ	... ، زراعت می‌کنید
۳	زارِع	... ، رویاننده

ردیف	کلمه	معنا
۴	نَشاءُ	...
۵	تَشرَبونَ	... ، می‌نوشید
۶	تَشکُرونَ	... ، سپاسگزاری می‌کنید

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اَفَرَءَیتُم :

۲ـ ءَ اَنتُم :

۳ـ تَزرَعونَهُ :

۴ـ اَم نَحنُ الزّٰرِعونَ[1] :

۵ـ لَو نَشاءُ :

۶ـ لَجَعَلنٰهُ :

۷ـ نَحنُ مَحرومونَ :

۸ـ فَلَولا[2] تَشکُرونَ :

نکته : گاهی بهتر است «اسم فاعل» یا «اسم مفعول» در جمله به‌صورت فعل معنا شود؛ مانند :

لِلزَّکاةِ فاعِلونَ : برای زکات انجام‌دهندگان هستند. ← زکات را می‌پردازند.

وَ ما نَحنُ بِمَبعوثینَ : و ما برانگیخته شدگان نیستیم. ← و ما برانگیخته نمی‌شویم.

۱ـ اینجا بهتر است «زارِعونَ» به‌صورت فعل مضارع(زراعت می‌کنیم، می‌رویانیم) معنا شود.

۲ـ فَلَو... : پس چرا...

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۳۵ تا ۵۳۷ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۶۳ تا ۷۰ سورهٔ واقعه را کامل کنید.

۱ـ اَفَرَءَیتُم ما تَحرُثونَ ﴿۶۳﴾ : ... ... به ... می‌کارید؟

۲ـ ءَاَنتُم تَزرَعونَهٓ اَم نَحنُ الزّٰرِعونَ ﴿۶۴﴾ : .....

۳ـ لَو نَشآءُ لَجَعَلنٰهُ حُطٰمًا فَظَلتُم تَفَکَّهونَ ﴿۶۵﴾ :

... ... خُرد و خشک‌شده، و شما ناراحت و متعجب می‌شوید!

۴ـ اِنّا لَمُغرَمونَ ﴿۶۶﴾ : (و می‌گفتید) واقعاً ما زیان کردیم.

۵ـ بَل نَحنُ مَحرومونَ ﴿۶۷﴾ : .....

۶ـ اَفَرَءَیتُمُ المآءَ الَّذی تَشرَبونَ ﴿۶۸﴾ : .....

۷ـ ءَاَنتُم اَنزَلتُموهُ مِنَ المُزنِ اَم نَحنُ المُنزِلونَ ﴿۶۹﴾ :

... ... آن را از ابر فرو فرستادید یا ما هستیم که آن را فرو می‌فرستیم.

۸ـ لَو نَشآءُ جَعَلنٰهُ اُجاجًا فَلَولا تَشکُرونَ ﴿۷۰﴾ :

..... تلخ و شور،

ج ـ از صفحهٔ ۵۳۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و آنها را همراه با معنای هر یک بنویسید.

د ـ از صفحهٔ ۵۳۷ قرآن کریم، چند پیام قرآنی می‌توانید انتخاب کنید. یکی از آنها را همراه با معنا بنویسید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

شناخت

تلخ و شیرین[1]

تمام رودهای بزرگ که آب شیرین دارند، وقتی به دریاها می‌ریزند، در کنار ساحل، دریایی از آب‌شیرین درست می‌کنند و آب‌های شور را به‌عقب می‌رانند. برخلاف انتظار اولیه، این دو دریا، به‌علت تفاوت درجهٔ غلظت نمک، تا فاصله‌های دور با یکدیگر آمیخته نمی‌شوند و حتی رنگ این آب‌ها با هم متفاوت است. گویا در بین آنها حائل و مانعی قرار گرفته است که از درآمیختن آنها با یکدیگر جلوگیری می‌کند.

این پدیده، سرمایهٔ بزرگی است که انسان‌ها از زمان‌های قدیم با استفاده از آن زمین‌های بسیاری را آبیاری می‌کردند و زیر کشت درختان می‌بردند.

قرآن کریم از این شگفتی زیبا و پربرکت آفرینش درچندجا سخن گفته است.

وَهُوَ الَّذی مَرَجَ البَحرَینِ هٰذا عَذبٌ فُراتٌ وَهٰذا مِلحٌ اُجاجٌ

وَجَعَلَ بَینَهُما بَرزَخًا وَحِجرًا مَحجورًا

و او کسی است که دو دریا را در کنار هم قرار داد؛ یکی گوارا و شیرین و دیگری شور و تلخ، و در میان آنها حائل و مانعی قرار داد تا با هم مخلوط نشوند.

فرقان ۵۳

۱ــ برگرفته از تفسیر نمونه جلد ۱۵ صفحهٔ ۱۲۱ و جلد ۲۳ صفحهٔ ۱۲۴

مَرَجَ البَحرَينِ يَلتَقِيانِ ﴿۱۹﴾ بَينَهُما بَرزَخٌ لا يَبغِيانِ ﴿۲۰﴾
فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿۲۱﴾

دو دریا را در حالی که با هم تماس دارند، در کنار هم قرار داد. در میان آن دو، حائلی است که این دو با یکدیگر آمیخته و مخلوط نمی‌شوند.
پس کدام یک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می کنید؟!

الرحمن

بحر را نیمیش شیرین، چون شکر — طعم شیرین، رنگ روشن، چون قمر
نیم دیگر تلخ، همچون زهرمار — طعم تلخ و رنگ مُظلِم[1] همچو قار[2]
هر دو برهم می‌زنند از تحت و اوج[3] — بر مثال آب دریا، موج موج

مولوی

۱ـ مُظلِم : تاریک، سیاه
۲ـ قار :قیر، مادهٔ سیاه رنگ
۳ـ تحت و اوج : پایین و بالا

وَالَّذينَ ءامَنوا بِاللّهِ وَ رُسُلِهٖٓ اُولٰٓئِكَ هُمُ الصِّدّيقونَ
وَالشُّهَداۤءُ عِندَ رَبِّهِم ۙ لَهُم اَجرُهُم وَنورُهُم ۚ وَالَّذينَ كَفَروا
وَكَذَّبوا بِـٔايٰتِنآ اُولٰٓئِكَ اَصحٰبُ الجَحيمِ ﴿١٩﴾ اِعلَموٓا اَنَّمَا
الحَيوٰةُ الدُّنيا لَعِبٌ وَ لَهوٌ وَ زينَةٌ وَ تَفاخُرٌ بَينَكُم وَ تَكاثُرٌ
فِي الاَموالِ وَ الاَولادِ ۙ كَمَثَلِ غَيثٍ اَعجَبَ الكُفّارَ نَباتُهٗ ثُمَّ
يَهيجُ فَتَرىٰهُ مُصفَرًّا ثُمَّ يَكونُ حُطامًا ۙ وَ فِي الأٰخِرَةِ عَذابٌ
شَديدٌ وَمَغفِرَةٌ مِنَ اللّهِ وَرِضوانٌ ۚ وَمَا الحَيوٰةُ الدُّنيآ اِلّا مَتاعُ
الغُرورِ ﴿٢٠﴾ سابِقوٓا اِلىٰ مَغفِرَةٍ مِن رَبِّكُم وَجَنَّةٍ عَرضُها
كَعَرضِ السَّمآءِ وَالاَرضِ اُعِدَّت لِلَّذينَ ءامَنوا بِاللّهِ وَ رُسُلِهٖ ۚ
ذٰلِكَ فَضلُ اللّهِ يُؤتيهِ مَن يَشآءُ ۚ وَاللّهُ ذُو الفَضلِ العَظيمِ
﴿٢١﴾ ما اَصابَ مِن مُصيبَةٍ فِي الاَرضِ وَلا فيٓ اَنفُسِكُم
اِلّا فى كِتٰبٍ مِن قَبلِ اَن نَبرَاَهآ ۚ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّهِ يَسيرٌ
﴿٢٢﴾ لِكَيلا تَأسَوا عَلىٰ ما فاتَكُم وَ لا تَفرَحوا بِمآ ءاتىٰكُم ۚ
وَاللّهُ لا يُحِبُّ كُلَّ مُختالٍ فَخورٍ ﴿٢٣﴾ اَلَّذينَ يَبخَلونَ وَيَأمُرونَ
النّاسَ بِالبُخلِ ۚ وَمَن يَتَوَلَّ فَاِنَّ اللّهَ هُوَ الغَنِيُّ الحَميدُ ﴿٢٤﴾

لَقَد اَرسَلنا رُسُلَنا بِالبَيِّنٰتِ وَ اَنزَلنا مَعَهُمُ الكِتٰبَ
وَالميزانَ لِيَقومَ النّاسُ بِالقِسطِ ۚ وَ اَنزَلنَا الحَديدَ فيهِ
بَأسٌ شَديدٌ وَ مَنافِعُ لِلنّاسِ وَ لِيَعلَمَ اللّٰهُ مَن يَنصُرُهُ
وَ رُسُلَهُ بِالغَيبِ ۚ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ عَزيزٌ ﴿٢٥﴾ وَ لَقَد اَرسَلنا نوحًا
وَ اِبرٰهيمَ وَ جَعَلنا فى ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَ الكِتٰبَ ۚ فَمِنهُم
مُهتَدٍ وَ كَثيرٌ مِنهُم فٰسِقونَ ﴿٢٦﴾ ثُمَّ قَفَّينا عَلىٰٓ ءاثارِهِم
بِرُسُلِنا وَ قَفَّينا بِعيسَى ابنِ مَريَمَ وَ ءاتَينٰهُ الاِنجيلَ وَ جَعَلنا
فى قُلوبِ الَّذينَ اتَّبَعوهُ رَأفَةً وَ رَحمَةً ۚ وَ رَهبانِيَّةَ ِابتَدَعوها
ما كَتَبنٰها عَلَيهِم اِلَّا ابتِغاۤءَ رِضوانِ اللّٰهِ فَما رَعَوها حَقَّ
رِعايَتِها ۚ فَـٔاتَينَا الَّذينَ ءامَنوا مِنهُم اَجرَهُم ۖ وَ كَثيرٌ مِنهُم
فٰسِقونَ ﴿٢٧﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَ ءامِنوا بِرَسولِهٖ
يُؤتِكُم كِفلَينِ مِن رَحمَتِهٖ وَ يَجعَل لَكُم نورًا تَمشونَ
بِهٖ وَ يَغفِر لَكُم ۚ وَ اللّٰهُ غَفورٌ رَحيمٌ ﴿٢٨﴾ لِئَلّا يَعلَمَ اَهلُ
الكِتٰبِ اَلّا يَقدِرونَ عَلىٰ شَىءٍ مِن فَضلِ اللّٰهِ وَ اَنَّ الفَضلَ
بِيَدِ اللّٰهِ يُؤتيهِ مَن يَشاۤءُ ۚ وَ اللّٰهُ ذُو الفَضلِ العَظيمِ ﴿٢٩﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

یاری می‌کند ، پیامبران ، فایده‌ها ، قدرتمند ، آهن

ردیف	کلمه	معنا
۱	رُسُل	... ، جمع رَسول
۲	بَیِّنات	دلایل روشن ، جمع بَیِّنَة
۳	یَقومَ ... بِـ	رفتار کند ... به، به‌پا دارد
۴	حَدید	...

ردیف	کلمه	معنا
۵	بَأس	سختی
۶	مَنافِع	...
۷	یَنصُرُ	...
۸	قَوِیّ	قوی ، ...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اَرسَلنا رُسُلَنا :

۲ـ بِالْبَیِّنٰتِ :

۳ـ اَنزَلنا مَعَهُمُ :

۴ـ لِیَقومَ النّاسُ بِالقِسطِ :

۵ـ اَنزَلنَا الحَدیدَ :

۶ـ بَأسٌ شَدیدٌ[۲] :

۷ـ مَنافِعُ لِلنّاسِ :

۸ـ لِیَعلَمَ[۳] اللّٰهُ :

۹ـ یَنصُرُهُ :

۱۰ـ قَوِیٌّ عَزیزٌ :

۱ـ گاهی «بِـ» به‌صورت «با» معنا می‌شود.

۲ـ گاهی «شَدید» به معنای «بسیار» است.

۳ـ در اینجا «یَعلَمَ» به‌معنای «بشناسد» یا «مشخص کند» است.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۳۸ تا ۵۴۱ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیهٔ ۲۵ سورهٔ حدید را کامل کنید.

۱ـ لَقَد اَرسَلنا رُسُلَنا بِالبَیِّنٰتِ: .....

۲ـ وَ اَنزَلنا مَعَهُمُ الکِتٰبَ وَالمیزانَ: .....

۳ـ لِیَقومَ النّاسُ بِالقِسطِ: .....

۴ـ وَ اَنزَلنَا الحَدیدَ فیهِ بَأسٌ شَدیدٌ وَ مَنافِعُ لِلنّاسِ: .....

۵ـ وَ لِیَعلَمَ اللّٰهُ مَن یَنصُرُهُ وَ رُسُلَهُ بِالغَیبِ:

و ... ... را که ... ... و ... ... در حالی‌که (خدا از دید او) نهان است.

۶ـ اِنَّ اللّٰهَ قَوِیٌّ عَزیزٌ: .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۳۸ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د ـ از صفحهٔ فوق یک پیام قرآنی را که در سال‌های قبل با آن آشنا شده‌اید، همراه با معنای آن بنویسید. این پیام چه نکاتی را به ما متذکّر می‌شود. در این باره با دوستان خود گفت‌وگو کنید.

پیام قرآنی

همه جا با ما!

متن:

ترجمه:

فَكانَ عاقِبَتَهُما اَنَّهُما فِي النّارِ خالِدَينِ فيها ۚ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا
الظّٰلِمينَ ﴿١٧﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَلتَنظُر نَفسٌ
ما قَدَّمَت لِغَدٍ ۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۚ اِنَّ اللّٰهَ خَبيرٌ بِما تَعمَلونَ ﴿١٨﴾
وَلا تَكونوا كَالَّذينَ نَسُوا اللّٰهَ فَاَنسىٰهُم اَنفُسَهُم ۚ اُولٰٓئِكَ هُمُ
الفٰسِقونَ ﴿١٩﴾ لا يَستَوىٓ اَصحٰبُ النّارِ وَاَصحٰبُ الجَنَّةِ ۚ
اَصحٰبُ الجَنَّةِ هُمُ الفآئِزونَ ﴿٢٠﴾ لَو اَنزَلنا هٰذَا القُرءانَ
عَلىٰ جَبَلٍ لَرَاَيتَهُ خاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِن خَشيَةِ اللّٰهِ ۚ
وَتِلكَ الاَمثالُ نَضرِبُها لِلنّاسِ لَعَلَّهُم يَتَفَكَّرونَ ﴿٢١﴾
هُوَ اللّٰهُ الَّذى لآ اِلٰهَ اِلّا هُوَ عالِمُ الغَيبِ وَالشَّهادَةِ ۖ
هُوَ الرَّحمٰنُ الرَّحيمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ اللّٰهُ الَّذى لآ اِلٰهَ اِلّا هُوَ
المَلِكُ القُدّوسُ السَّلٰمُ المُؤمِنُ المُهَيمِنُ العَزيزُ
الجَبّارُ المُتَكَبِّرُ ۚ سُبحٰنَ اللّٰهِ عَمّا يُشرِكونَ ﴿٢٣﴾
هُوَ اللّٰهُ الخالِقُ البارِئُ المُصَوِّرُ ۖ لَهُ الاَسمآءُ الحُسنىٰ ۚ
يُسَبِّحُ لَهُ ما فِي السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ ۖ وَهُوَ العَزيزُ الحَكيمُ ﴿٢٤﴾

فصاحت تلفظ لام در لفظ جلاله «اللّٰه»

یکی از قواعد مهم فصاحت و تجوید، درشتی و نازکی تلفظ حروف و حرکات است. یک مورد مهم این قاعده، چگونگی تلفظ کلمهٔ «اللّٰه» است.

اگر کلمهٔ «اللّٰه» بعد از صدای ـِ بیاید، نازک و معمولی تلفظ می‌شود؛ مانند :

بِسْمِ اللّٰهِ　　اَلحَمدُ لِلّٰهِ　　بِحَولِ اللّٰهِ　　عِبادِ اللّٰهِ

ولی اگر بعد از صدای ـَ یا ـُ بیاید، به صورت درشت و پُر تلفظ می‌شود؛ مانند :

اَللّٰهُ　　اَللّٰهُمَّ　　وَاللّٰهُ　　اِلَّا اللّٰهُ　　هُوَ اللّٰهُ　　سَمِعَ اللّٰهُ

سُبحٰنَ اللّٰهِ　　رَسولُ اللّٰهِ　　وَلِيُّ اللّٰهِ　　رَحمَةُ اللّٰهِ

فعالیت

در حین خواندن آیات درس، مشخص کنید لام «اَللّٰه» در کدام یک از جمله‌ها درشت و در کدام، نازک تلفظ می‌شود.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

مساوی است ، نباشید ، شخص ، رستگار ، آتش ، فردا

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	نَـفس	... ، انسان	۵	فاسِق	نافرمان، گناهکار، منحرف
۲	غَـد	...	۶	یَسـتَوی	...
۳	لاتَـکونوا	...	۷	نار	...
۴	نَـسوا	فراموش کردند	۸	فائِـز	... ، موفّق

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اِتَّقُوا اللّٰهَ :

۲ـ لِغَدٍ :

۳ـ وَلاتَکونوا کَالَّذینَ :

۴ـ نَسُوا اللّٰهَ :

۵ـ أُولٰئِکَ هُمُ[1] الفٰسِقونَ :

۶ـ لایَستَوی :

۷ـ اَصحٰبُ النّارِ :

۸ـ اَصحٰبُ الجَنَّةِ :

۹ـ هُمُ الفٰآئِزونَ :

۱ـ در اینجا بهتر است «هُم» را به‌صورت «همان» ترجمه کنید.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۴۲ تا ۵۴۸ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۱۸ تا ۲۰ سورهٔ حشر را کامل کنید.

۱ـ يٰٓاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ : .....

۲ـ وَلتَنظُر نَفسٌ ما قَدَّمَت لِغَدٍ : و باید دقت کند هر ... ... را که از پیش می‌فرستد ... ...

۳ـ وَاتَّقُوا اللّٰهَ : .....

۴ـ اِنَّ اللّٰهَ خَبيرٌ بِما تَعمَلونَ ﴿۱۸﴾ : .....

۵ـ وَلا تَكونوا كَالَّذينَ نَسُوا اللّٰهَ فَاَنسٰهُم اَنفُسَهُم :

....، پس (خدا) خود آنها را از یاد خودشان برد.

۶ـ اُولٰٓئِكَ هُمُ الفٰسِقونَ ﴿۱۹﴾ : .....

۷ـ لا يَستَوىٓ اَصحٰبُ النّارِ وَ اَصحٰبُ الجَنَّةِ : .....

۸ـ اَصحٰبُ الجَنَّةِ هُمُ الفٰٓئِزونَ ﴿۲۰﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۴۵ قرآن کریم چند عبارت آشنا یافته و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د ـ در آیات پایانی سورهٔ حشر (صفحه ۵۴۸) مجموعه‌ای از زیباترین اسم‌ها و صفت‌های خدای بزرگ آمده است. هر بخش از آنها را که دوست دارید به‌عنوان پیام قرآنی انتخاب کنید و همراه با معنا بنویسید. چه خوب است آیات ۱۸ تا ۲۴ سورهٔ حشر را با توجه به معنا حفظ کنید و آنها را گاه به گاه بخوانید.

پیام قرآنی

اَللّٰه

متن :

ترجمه :

شناخت

پیرمرد شامی و امام سجاد علیه السلام

زمانی که اهل بیت امام حسین علیه‌السلام در حال اسارت به مرکز خلافت یزید در شام رسیدند، پیرمردی نزد آنان آمد و گفت : «خدا را شکر که با هلاکت مردان شما، یزید برشما مسلط شد».

امام سجاد علیه‌السلام به او فرمود : ای پیرمرد آیا قرآن خوانده‌ای؟

پیرمرد گفت : آری

امام سجاد علیه‌السلام : آیا این آیه را در قرآن خوانده‌ای که :

قُل لآ اَسئَلُکُم عَلَیهِ اَجرًا اِلّا المَوَدَّةَ فِی القُربیٰ[1] (بگو من هیچ پاداشی از شما برای رسالتم درخواست نمی‌کنم جز دوست داشتن نزدیکانم)

پیرمرد گفت : آری خوانده‌ام.

امام سجاد علیه‌السلام فرمود : آیا می‌دانی ما خویشان پیامبریم. آیا در سورهٔ اِسراء این آیه را خوانده‌ای که :

وَ ءاتِ ذَا القُربیٰ حَقَّهُ[2] (و حق نزدیکان را بپرداز)

پیرمرد گفت : آری

امام سجاد علیه‌السلام فرمود : ما «ذِی القُربیٰ» و خویشان رسول خدا صلی الله علیه وآله هستیم.

آیا این آیه را خوانده‌ای که :

وَ اعلَموا اَنَّ ما غَنِمتُم مِن شَیءٍ فَاَنَّ لِلّهِ خُمُسَهُ وَ لِلرَّسولِ وَ لِذِی القُربیٰ ...[3]

(بدانید هرگونه غنیمتی به‌دست آورید، خمس آن برای خدا و برای پیامبر و برای نزدیکان (پیامبر) است.)

پیرمرد : آری

امام سجاد علیه السلام فرمود : ما همان «ذِی القُربیٰ» هستیم. آیا این آیه را خوانده‌ای :

اِنَّما یُرِیدُ اللّهُ لِیُذهِبَ عَنکُمُ الرِّجسَ اَهلَ البَیتِ وَ یُطَهِّرَکُم تَطهیرًا[4]

(خداوند می‌خواهد پلیدی و گناه را فقط از شما اهل بیت دور کند؛ و کاملاً شما را پاک سازد.)

۱ــ شوریٰ ۲۳ ۲ــ اِسراء ۲۶ ۳ــ اَنفال ۴۱ ۴ــ احزاب ۳۳

پیرمرد گفت : این آیه را هم خوانده‌ام.

امام سجاد علیه‌السلام فرمود : ما همان اهل بیتی هستیم که خدا آیهٔ طهارت را در عظمت آنها نازل کرده است.

پیرمرد که تا این زمان گمان می‌کرد، امام و همه اسیران بیگانگانی هستند که علیه یزید قیام و خروج کرده‌اند، به ناگاه برخود لرزید و متوجه شد آن بزرگان، فرزندان و خاندان پیامبر اکرم‌اند.

با خود اندیشید اگر اینان بیگانه و خارج از دین‌اند، پس چرا قرآن می‌خوانند و این‌گونه با آن آشنا هستند. بیان صریح و روشن امام سجاد از قرآن، در آن شرایط ویژه، پیرمرد را نسبت به آنچه قبلاً شنیده بود، به تردید انداخت.

لحظاتی ساکت ماند و با تعجب پرسید :

شما را به خدا قسم آیا این آیات قرآن در شأن شماست؟

امام علیه‌السلام فرمود : به خدا قسم، به حق جدّم رسول اللّٰه صلی‌الله علیه و آله که این آیات در حق ماست.

پیرمرد گریست و سر به‌سوی آسمان برداشت و گفت : خدایا! از همهٔ دشمنان آل محمد صلی الله علیه و آله بیزاری می‌جویم و از حرف‌هایی که زدم عذر می‌خواهم و خطاب به امام‌سجاد علیه السلام گفت : آیا توبهٔ من قبول می‌شود؟

امام سجاد علیه السلام : آری. اگر توبه کنی خداوند قبول می‌کند و تو با ما هستی.

چون داستان این پیرمرد به گوش یزید رسید، دستور داد او را کشتند.[1]

۱ــ کتاب «هزار و یک حکایت قرآنی» نوشته محمد حسین محمدی به نقل از کتاب بحار الانوار جلد ۴۵ صفحات ۱۵۵ تا ۱۶۶

يَـٰٓأَيُّهَا النَّبِيُّ إِذا جاءَكَ المُؤمِنـٰتُ يُبايِعنَكَ عَلىٰٓ أَن لا يُشرِكنَ
بِاللّٰهِ شَيـًٔا وَلا يَسرِقنَ وَلا يَزنينَ وَلا يَقتُلنَ أَولادَهُنَّ وَلا يَأتينَ
بِبُهتـٰنٍ يَفتَرينَهۥ بَينَ أَيديهِنَّ وَأَرجُلِهِنَّ وَلا يَعصينَكَ فى
مَعروفٍ فَبايِعهُنَّ وَاستَغفِر لَهُنَّ اللّٰهَ ۖ إِنَّ اللّٰهَ غَفورٌ رَحيمٌ
﴿١٢﴾ يـٰٓأَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوا لا تَتَوَلَّوا قَومًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيهِم
قَد يَئِسوا مِنَ الءاخِرَةِ كَما يَئِسَ الكُفّارُ مِن أَصحـٰبِ القُبورِ ﴿١٣﴾

سورَةُ الصَّفّ
آياتها ١٤

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمـٰنِ الرَّحيمِ

سَبَّحَ لِلّٰهِ ما فِى السَّمـٰوٰتِ وَما فِى الأَرضِ ۖ وَهُوَ العَزيزُ الحَكيمُ
﴿١﴾ يـٰٓأَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوا لِمَ تَقولونَ ما لا تَفعَلونَ ﴿٢﴾
كَبُرَ مَقتًا عِندَ اللّٰهِ أَن تَقولوا ما لا تَفعَلونَ ﴿٣﴾ إِنَّ
اللّٰهَ يُحِبُّ الَّذينَ يُقـٰتِلونَ فى سَبيلِهِۦ صَفًّا كَأَنَّهُم
بُنيـٰنٌ مَرصوصٌ ﴿٤﴾ وَإِذ قالَ موسىٰ لِقَومِهِۦ يـٰقَومِ لِمَ
تُؤذونَنى وَقَد تَعلَمونَ أَنّى رَسولُ اللّٰهِ إِلَيكُم ۖ فَلَمّا
زاغوا أَزاغَ اللّٰهُ قُلوبَهُم ۖ وَاللّٰهُ لا يَهدِى القَومَ الفـٰسِقينَ ﴿٥﴾

وَاِذ قالَ عيسَى ابنُ مَريَمَ يٰبَنىٓ اِسرٰٓءيلَ اِنّى رَسولُ اللّٰهِ اِلَيكُم مُصَدِّقًا
لِما بَينَ يَدَىَّ مِنَ التَّورىٰةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسولٍ يَأتى مِن بَعدِى اسمُهٗٓ اَحمَدُ ۚ
فَلَمّا جاۤءَهُم بِالبَيِّنٰتِ قالوا هٰذا سِحرٌ مُبينٌ ﴿٦﴾ وَمَن اَظلَمُ مِمَّنِ
افتَرىٰ عَلَى اللّٰهِ الكَذِبَ وَهُوَ يُدعىٰٓ اِلَى الاِسلامِ ۚ وَاللّٰهُ لا يَهدِى القَومَ
الظّٰلِمينَ ﴿٧﴾ يُريدونَ لِيُطفِـُٔوا نورَ اللّٰهِ بِاَفواهِهِم وَاللّٰهُ مُتِمُّ نورِهٖ وَلَو
كَرِهَ الكٰفِرونَ ﴿٨﴾ هُوَ الَّذىٓ اَرسَلَ رَسولَهٗ بِالهُدىٰ وَدينِ الحَقِّ لِيُظهِرَهٗ
عَلَى الدّينِ كُلِّهٖ وَلَو كَرِهَ المُشرِكونَ ﴿٩﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوا هَل اَدُلُّكُم
عَلىٰ تِجٰرَةٍ تُنجيكُم مِن عَذابٍ اَليمٍ ﴿١٠﴾ تُؤمِنونَ بِاللّٰهِ وَرَسولِهٖ وَتُجٰهِدونَ
فى سَبيلِ اللّٰهِ بِاَموالِكُم وَاَنفُسِكُم ۚ ذٰلِكُم خَيرٌ لَكُم اِن كُنتُم تَعلَمونَ ﴿١١﴾
يَغفِر لَكُم ذُنوبَكُم وَيُدخِلكُم جَنّٰتٍ تَجرى مِن تَحتِهَا الاَنهٰرُ وَمَسٰكِنَ
طَيِّبَةً فى جَنّٰتِ عَدنٍ ۚ ذٰلِكَ الفَوزُ العَظيمُ ﴿١٢﴾ وَاُخرىٰ تُحِبّونَها ۖ نَصرٌ
مِنَ اللّٰهِ وَفَتحٌ قَريبٌ ۚ وَبَشِّرِ المُؤمِنينَ ﴿١٣﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوا كونوا
اَنصارَ اللّٰهِ كَما قالَ عيسَى ابنُ مَريَمَ لِلحَوارِيّۧنَ مَن اَنصارىٓ اِلَى اللّٰهِ ۖ قالَ
الحَوارِيّونَ نَحنُ اَنصارُ اللّٰهِ ۚ فَـَٔامَنَت طّآئِفَةٌ مِن بَنىٓ اِسرٰٓءيلَ وَكَفَرَت
طّآئِفَةٌ ۖ فَاَيَّدنَا الَّذينَ ءامَنوا عَلىٰ عَدُوِّهِم فَاَصبَحوا ظٰهِرينَ ﴿١٤﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

جهاد و تلاش می‌کنید ، خانه‌ها ، ایمان می‌آورید ، نجات می‌دهد ، گناهان

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	تُنجی	...	۵	یَغفِر	می‌آمرزد، می‌پوشاند
۲	تُؤمِنونَ	...	۶	ذُنوب	... ، جمع ذَنب
۳	تُجاهِدونَ	...	۷	مَساکِن	... ، جمع مَسکَن
۴	کُنتُم تَعلَمونَ	می‌دانستید	۸	عَدن	جاودان

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ تِجارَةٍ تُنجیکُم :

۲ـ تُؤمِنونَ بِاللّٰهِ وَرَسولِهِ :

۳ـ تُجٰهِدونَ فی سَبیلِ اللّٰهِ :

۴ـ بِأَموالِکُم وَأَنفُسِکُم[1] :

۵ـ خَیرٌ لَکُم :

۶ـ اِن کُنتُم تَعلَمونَ[2] :

۷ـ یَغفِر لَکُم ذُنوبَکُم :

۸ـ یُدخِلکُم جَنّٰتٍ :

۹ـ مَساکِنَ طَیِّبَةً :

۱۰ـ فی جَنّٰتِ عَدنٍ :

۱۱ـ ذٰلِکَ الفَوزُ العَظیمُ :

۱ـ گاهی بهتر است «بِـ» به‌صورت «با» معنا شود.

۲ـ با توجه به نکتهٔ صفحهٔ ۱۸، ترجمهٔ این فعل، هم به صورت «بدانید» صحیح است و هم به صورت «می‌دانستید».

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۴۹ تا ۵۵۲ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۱۰ تا ۱۲ سورهٔ صف را کامل کنید.

۱ـ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا : .....

۲ـ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ : ... راهنمایی کنم شما را ... ... ی که

۳ـ تُنجِيكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿۱۰﴾ : .....

۴ـ تُؤْمِنُونَ[1] بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَٰهِدُونَ[2] فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَٰلِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ : .....

۵ـ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۱﴾ : این .....

۶ـ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّٰتٍ : .....

۷ـ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَٰرُ : .....

۸ـ وَمَسَٰكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّٰتِ عَدْنٍ : .....

۹ـ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۲﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۵۲ قرآن کریم چند عبارت آشنا یافته، همراه با معنای هر یک بنویسید.

د ـ از صفحهٔ ۵۵۲ قرآن کریم کدام عبارات را برای پیام قرآنی مناسب می‌دانید. پیامی را که برای مؤمنان مژده و بشارت است انتخاب و ترجمه کنید.

پیام قرآنی

یاری خدا و پیروزی نزدیک

متن :

ترجمه :

۱و۲ـ با توجه به آیهٔ قبل، بهتر است این دو فعل به صورت امر(ایمان بیاورید، جهاد کنید) معنا شود.

يٰٓاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوٓا اِذا نودِىَ لِلصَّلوٰةِ مِن يَومِ الجُمُعَةِ
فَاسعَوا اِلىٰ ذِكرِ اللّٰهِ وَذَروُا البَيعَ ۚ ذٰلِكُم خَيرٌ لَكُم اِن كُنتُم
تَعلَمونَ ﴿٩﴾ فَاِذا قُضِيَتِ الصَّلوٰةُ فَانتَشِروا فِى الاَرضِ وَابتَغوا
مِن فَضلِ اللّٰهِ وَاذكُرُوا اللّٰهَ كَثيرًا لَعَلَّكُم تُفلِحونَ ﴿١٠﴾ وَاِذا
رَاَوا تِجارَةً اَو لَهوَا نِ انفَضّوٓا اِلَيها وَتَرَكوكَ قآئِمًا ۚ قُل ما عِندَ
اللّٰهِ خَيرٌ مِنَ اللَّهوِ وَمِنَ التِّجارَةِ ۚ وَاللّٰهُ خَيرُ الرّٰزِقينَ ﴿١١﴾

سورَةُ المُنافِقون

آياتها ١١

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

اِذا جآءَكَ المُنٰفِقونَ قالوا نَشهَدُ اِنَّكَ لَرَسولُ اللّٰهِ ۘ وَاللّٰهُ
يَعلَمُ اِنَّكَ لَرَسولُهٗ ۚ وَاللّٰهُ يَشهَدُ اِنَّ المُنٰفِقينَ لَكٰذِبونَ ﴿١﴾
اِتَّخَذوٓا اَيمٰنَهُم جُنَّةً فَصَدّوا عَن سَبيلِ اللّٰهِ ۚ اِنَّهُم ساءَ ما كانوا
يَعمَلونَ ﴿٢﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُم ءامَنوا ثُمَّ كَفَروا فَطُبِعَ عَلىٰ قُلوبِهِم
فَهُم لا يَفقَهونَ ﴿٣﴾ وَاِذا رَاَيتَهُم تُعجِبُكَ اَجسامُهُم ۘ وَاِن
يَقولوا تَسمَع لِقَولِهِم ۘ كَاَنَّهُم خُشُبٌ مُسَنَّدَةٌ ۘ يَحسَبونَ كُلَّ
صَيحَةٍ عَلَيهِم ۚ هُمُ العَدُوُّ فَاحذَرهُم ۚ قٰتَلَهُمُ اللّٰهُ ۘ اَنّىٰ يُؤفَكونَ ﴿٤﴾

نحوهٔ خواندن نون ساکن و تنوین

نون ساکن در کلماتی مانند «مِنهَج ، مُنعَطِف ، انحلال» به‌صورت معمولی و واضح خوانده می‌شود؛ ولی در کلماتی مانند «شنبه، پنکه، سنگ» در حرف بعدش خوانده می‌شود.

در کلمات قرآن نیز «نون ساکن» و «تنوین» نزد شش حرف «أ ح خ ع غ هـ» به‌صورت معمولی و واضح تلفظ می‌شود؛ مانند :

اَنعَمتَ لِمَن حَمِدَهُ کُفُوًا اَحَدٌ مُحَمَّدًا عَبدُهُ سَلامٌ هِیَ

ولی نزد ۲۲ حرف دیگر، در حرف بعدش تلفظ می‌شود[۱] . این نحوهٔ تلفظ موجب قرائت زیبا و فصیح قرآن و نماز می‌شود؛ مانند :

اَشهَدُ اَن لا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ اَشهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسولُ اللّٰهِ

وَ لَم یَکُن لَهُ کُفُوًا اَحَدٌ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلیٰ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

مِن یَومِ الجُمُعَةِ خَیرٌ لَکُم اِن کُنتُم مِن فَضلِ اللّٰهِ خَیرٌ مِنَ اللَّهوِ

فعالیت

به قرائت آیات درس از لوح فشرده گوش دهید و مشخص کنید که نون ساکن و تنوین، در چه کلماتی به‌صورت معمولی و در چه کلماتی، در حرف بعدش تلفظ می‌شود.

۱ــ قواعد مفصّل نون ساکن و تنوین همراه با اصطلاحات اظهار، ادغام، اخفاء، قلب به میم، استثنائات و توضیحات کامل، در کتاب‌های علم قرائت و تجوید آمده است.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

خرید و فروش ، وقتی که ، رستگار می‌شوید ، ندا داده شد

ردیف	کلمه	معنا
۱	اِذا	...
۲	نودِیَ	...
۳	بَیع	...
۴	ذٰلِکُم	این ، آن

ردیف	کلمه	معنا
۵	قُضِیَت	تمام شد
۶	اِنتَشِروا	پراکنده شوید
۷	اِبتَغوا	بجویید ، طلب کنید
۸	تُفلِحونَ	... ، موفق می‌شوید

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ یٰاَیُّهَا الَّذینَ ءامَنوٓا :

۲ـ اِذا نودِیَ لِلصَّلوٰةِ :

۳ـ مِن[1] یَومِ الجُمُعَةِ :

۴ـ اِلیٰ ذِکرِ اللّٰهِ :

۵ـ ذٰلِکُم خَیرٌ لَکُم :

۶ـ فَاِذا قُضِیَتِ الصَّلوٰةُ :

۷ـ فَانتَشِروا فِی الاَرضِ :

۸ـ وَابتَغوا مِن فَضلِ اللّٰهِ :

۹ـ وَاذکُرُوا اللّٰهَ کَثیرًا :

۱۰ـ لَعَلَّکُم تُفلِحونَ[2] :

۱ـ در اینجا کلمهٔ «مِن» به‌صورت «در» معنا می‌شود.

۲ـ گاهی با توجه به کلماتی که قبل از فعل مضارع می‌آید، معنای فعل کمی تغییر می‌کند، به این تغییر توجه داشته باشید، مانند :

لِـ + تَعلَمونَ : تا (برای اینکه) + می‌دانید ← تا بدانید

لَعَلَّکُم + تُفلِحونَ : تا (شاید، به این امید که) شما + موفق می‌شوید ← تا موفق شوید.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۵۳ تا ۵۵۵ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ دو آیهٔ ۹ و ۱۰ سورهٔ جمعه را کامل کنید.

۱ـ يٰٓاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوا : .....

۲ـ اِذا نودِىَ لِلصَّلوٰةِ مِن يَومِ الجُمُعَةِ : .....

۳ـ فَاسعَوا اِلىٰ ذِكرِ اللّٰهِ : پس بشتابید .....

۴ـ وَ ذَرُوا البَيعَ : و رها کنید .....

۵ـ ذٰلِكُم خَيرٌ لَكُم اِن كُنتُم تَعلَمونَ ﴿۹﴾ : .....

۶ ـ فَاِذا قُضِيَتِ الصَّلوٰةُ فَانتَشِروا فِى الاَرضِ : .....

۷ـ وَابتَغوا مِن فَضلِ اللّٰهِ وَ اذكُرُوا اللّٰهَ كَثيرًا : .....

۸ـ لَعَلَّكُم تُفلِحونَ ﴿۱۰﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۵۵ قرآن کریم چند عبارت آشنا یافته، همراه با معنای هریک بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۵۵۵ قرآن کریم کدام عبارت عزتمندان واقعی را معرفی می‌کند. این عبارت را به‌عنوان پیام قرآنی انتخاب کرده و همراه با معنا بنویسید.

پیام قرآنی

عزتمندان واقعی

متن :

ترجمه :

شناخت

او خواهد آمد!

همهٔ امت‌ها به‌ویژه یکتاپرستان عالم به پیروزی نهایی حق بر باطل ایمان و امید دارند. این وعدهٔ قطعی الهی در همهٔ کتاب‌های آسمانی آمده است؛ اما در قرآن کریم از وضوح و روشنی بیشتری برخوردار است. برخی از این آیات چنین است.

موضوع	آیه
زمین میراث صالحان	وَلَقَد كَتَبنا فِي الزَّبورِ مِن بَعدِ الذِّكرِ اَنَّ الاَرضَ يَرِثُها عِبادِيَ الصّالِحونَ قطعاً در کتاب زبور پس از تورات نوشتیم که زمین را بندگان صالح من به ارث می‌برند. انبیاء ۱۰۵
پیروزی مستضعفان	وَنُريدُ اَن نَمُنَّ عَلَى الَّذينَ استُضعِفوا فِي الاَرضِ وَنَجعَلَهُم اَئِمَّةً وَنَجعَلَهُمُ الوارِثينَ و چنین خواسته‌ایم که بر مستضعفان زمین منت نهیم و آنان را پیشوایان و وارثان زمین قرار دهیم. قصص ۵
وعده الهی	وَعَدَ اللّهُ الَّذينَ ءامَنوا مِنكُم وَعَمِلُوا الصّالِحاتِ لَيَستَخلِفَنَّهُم فِي الاَرضِ خداوند به مؤمنان نیک کردار شما وعده داده است که آنها را در زمین به حکومت می‌رساند. نور ۵۵
پیروزی نهایی اسلام	هُوَ الَّذي اَرسَلَ رَسولَهُ بِالهُدىٰ وَدينِ الحَقِّ لِيُظهِرَهُ عَلَى الدّينِ كُلِّهِ وَلَو كَرِهَ المُشرِكونَ او کسی است که پیامبرش را با هدایت و دین حق فرستاد، تا آن را بر همه دین (ها) چیره کند، هرچند که مشرکان دوست نداشته باشند. صف ۹

خداوند وعده داده است که حکومت در زمین
به دست مؤمنان و صالحان خواهد رسید و به‌جای ظلم
و ستم همه‌جا را عدل و داد فراخواهد گرفت. این وعدهٔ الهی
به دست آخرین حجت حق یعنی امام زمان (عج) تحقق می‌یابد.

ایمان به ظهور حضرت مهدی (عج) از یک‌سو پیروزی نهایی حق بر
باطل را نوید می‌دهد، و از سوی دیگر پشتوانهٔ اعتقادی و
قلبی محکمی برای مؤمنان است تا در فراز و نشیب
تاریخ بشریت، ایمان و یقین آنها به شک و تردید
مبدل نشود و در اوج مظلومیت از پایداری و
حرکت در صراط مستقیم باز نمانند.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ ما فِي السَّمٰوٰتِ وَما فِي الْاَرْضِ ۖ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ۖ
وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ
مُؤْمِنٌ ۗ وَاللّٰهُ بِما تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ
بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْ ۖ وَاِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٣﴾ يَعْلَمُ ما
فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ ما تُسِرُّونَ وَما تُعْلِنُونَ ۚ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ
بِذاتِ الصُّدُورِ ﴿٤﴾ اَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَؤُا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذاقُوا
وَبالَ اَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذابٌ اَلِيمٌ ﴿٥﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُ كانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ فَقالُوا اَبَشَرٌ يَهْدُونَنا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا ۚ وَاسْتَغْنَى اللّٰهُ ۚ
وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٦﴾ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا اَنْ لَنْ يُبْعَثُوا ۚ قُلْ بَلٰى وَرَبِّي
لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِما عَمِلْتُمْ ۚ وَذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾ فَاٰمِنُوا
بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي اَنْزَلْنا ۚ وَاللّٰهُ بِما تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ
﴿٨﴾ يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ۖ ذٰلِكَ يَوْمُ التَّغابُنِ ۖ وَمَنْ يُؤْمِنْ
بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صالِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خالِدِينَ فِيهَا اَبَدًا ۚ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾

وَالَّذينَ كَفَروا وَ كَذَّبوا بِـٔايـٰتِنـآ اُولـٰٓئِكَ اَصحـٰبُ
النّارِ خـٰلِدينَ فيها ؕ وَ بِئسَ المَصيرُ ﴿١٠﴾ ما اَصابَ مِن
مُصيبَةٍ اِلّا بِاِذنِ اللّٰهِ ؕ وَمَن يُؤمِن بِاللّٰهِ يَهدِ قَلبَهٗ ۚ وَاللّٰهُ
بِكُلِّ شَيءٍ عَليمٌ ﴿١١﴾ وَاَطيعُوا اللّٰهَ وَاَطيعُوا الرَّسولَ ۚ
فَاِن تَوَلَّيتُم فَاِنَّما عَلىٰ رَسولِنَا البَلـٰغُ المُبينُ ﴿١٢﴾ اَللّٰهُ
لَآ اِلـٰهَ اِلّا هُوَ ۚ وَعَلَى اللّٰهِ فَليَتَوَكَّلِ المُؤمِنونَ ﴿١٣﴾
يـٰٓاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوٓا اِنَّ مِن اَزواجِكُم وَاَولادِكُم عَدُوًّا
لَكُم فَاحذَروهُم ۚ وَاِن تَعفوا وَتَصفَحوا وَتَغفِروا
فَاِنَّ اللّٰهَ غَفورٌ رَحيمٌ ﴿١٤﴾ اِنَّمآ اَموالُكُم وَاَولادُكُم
فِتنَةٌ ؕ وَاللّٰهُ عِندَهٗٓ اَجرٌ عَظيمٌ ﴿١٥﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ مَا استَطَعتُم
وَاسمَعوا وَاَطيعوا وَاَنفِقوا خَيرًا لِاَنفُسِكُم ۚ وَمَن
يوقَ شُحَّ نَفسِهٖ فَاُولـٰٓئِكَ هُمُ المُفلِحونَ ﴿١٦﴾ اِن تُقرِضُوا
اللّٰهَ قَرضًا حَسَنًا يُضـٰعِفهُ لَكُم وَيَغفِر لَكُم ۚ وَاللّٰهُ شَكورٌ
حَليمٌ ﴿١٧﴾ عـٰلِمُ الغَيبِ وَالشَّهـٰدَةِ العَزيزُ الحَكيمُ ﴿١٨﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

توکّل می‌کند ، اندازه ، قرار می‌دهد ، محل خروج

ردیف	کلمه	معنا
۱	یَتَّقِ (یَتَّقی)	تقوا داشته باشد
۲	یَجعَلُ	...
۳	مَخرَج	راه نجات ، ...
۴	حَیثُ	جا ، هرکجا

ردیف	کلمه	معنا
۵	یَحتَسِب	گمان می‌کند
۶	یَتَوَکَّلُ	...
۷	حَسبُ	کافی است
۸	قَدر	...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید[۱].

۱ـ وَمَن یَتَّقِ اللّٰهَ :

۲ـ یَجعَل لَهُ مَخرَجًا :

۳ـ وَیَرزُقهُ :

۴ـ مِن حَیثُ لایَحتَسِبُ :

۵ـ وَمَن یَتَوَکَّل عَلَی اللّٰهِ :

۶ـ فَهُوَ حَسبُهُ :

۷ـ قَد جَعَلَ اللّٰهُ :

۸ـ لِکُلِّ شَیءٍ قَدرًا :

۱ـ تمام فعل‌های مضارع این عبارات به‌صورت مضارع التزامی معنا می‌شود؛ نه مضارع اخباری. به مثال‌های زیر دقت کنید.
مضارع اخباری : می‌داند، قرار می‌دهد، توکل می‌کنند، تقوا دارند.
مضارع التزامی : بداند، قراردهد، توکل کند، تقوا داشته باشد.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۵۶ تا ۵۶۱ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ این عبارات از سورهٔ طلاق را کامل کنید. این قطعه یکی از زیباترین و پرمعناترین پیام‌های قرآنی است. سعی کنید این قطعه را حفظ کنید و آن را با توجه به معنای آن، در آغاز روز و پس از نمازهای خود بخوانید.

۱ـ وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَل لَّهُ مَخْرَجًا ﴿۲﴾ : .....

۲ـ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ : .....

۳ـ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ : .....

۴ـ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ : ... کار و خواست خود را به انجام می‌رساند.

۵ـ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿۳﴾ : .....

ج ـ با مراجعه به صفحهٔ ۵۵۹ قرآن کریم، آیهٔ ۱۱ سورهٔ طلاق را به‌طور کامل ترجمه کنید. معنای کدام یک از کلمات این آیه را نمی‌دانید؟ آیا می‌توانید معنای این‌گونه کلمات را با توجه به سایر کلمات هرجمله، حدس بزنید.

د ـ در آیات صفحه ۵۵۷ چند پیام قرآنی آمده است؟ یکی از این پیام‌ها بیانگر هدایت خاص خداوند است. آن را یافته، همراه با ترجمه‌بنویسید.

پیام قرآنی

هدایت الهی

متن :

ترجمه :

سورَةُ المُلك ٣٠ آياتها

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

تَبٰرَكَ الَّذى بِيَدِهِ المُلكُ وَهُوَ عَلىٰ كُلِّ شَىءٍ قَديرٌ ﴿١﴾ اَلَّذى خَلَقَ
المَوتَ وَالحَيوٰةَ لِيَبلُوَكُم اَيُّكُم اَحسَنُ عَمَلًا ۚ وَهُوَ العَزيزُ الغَفورُ ﴿٢﴾
اَلَّذى خَلَقَ سَبعَ سَمٰوٰتٍ طِباقًا ۖ ما تَرىٰ فى خَلقِ الرَّحمٰنِ مِن
تَفٰوُتٍ ۖ فَارجِعِ البَصَرَ هَل تَرىٰ مِن فُطورٍ ﴿٣﴾ ثُمَّ ارجِعِ البَصَرَ كَرَّتَينِ
يَنقَلِب اِلَيكَ البَصَرُ خاسِئًا وَهُوَ حَسيرٌ ﴿٤﴾ وَلَقَد زَيَّنَّا السَّمآءَ
الدُّنيا بِمَصٰبيحَ وَجَعَلنٰها رُجومًا لِلشَّيٰطينِ ۖ وَاَعتَدنا لَهُم عَذابَ
السَّعيرِ ﴿٥﴾ وَلِلَّذينَ كَفَروا بِرَبِّهِم عَذابُ جَهَنَّمَ ۖ وَبِئسَ المَصيرُ
﴿٦﴾ اِذآ اُلقوا فيها سَمِعوا لَها شَهيقًا وَهِىَ تَفورُ ﴿٧﴾ تَكادُ تَمَيَّزُ
مِنَ الغَيظِ ۖ كُلَّما اُلقِىَ فيها فَوجٌ سَاَلَهُم خَزَنَتُهآ اَلَم يَأتِكُم نَذيرٌ ﴿٨﴾
قالوا بَلىٰ قَد جآءَنا نَذيرٌ فَكَذَّبنا وَقُلنا ما نَزَّلَ اللّٰهُ مِن شَىءٍ اِن اَنتُم
اِلّا فى ضَلٰلٍ كَبيرٍ ﴿٩﴾ وَقالوا لَو كُنّا نَسمَعُ اَو نَعقِلُ ما كُنّا فى اَصحٰبِ
السَّعيرِ ﴿١٠﴾ فَاعتَرَفوا بِذَنبِهِم ۖ فَسُحقًا لِاَصحٰبِ السَّعيرِ ﴿١١﴾
اِنَّ الَّذينَ يَخشَونَ رَبَّهُم بِالغَيبِ لَهُم مَغفِرَةٌ وَاَجرٌ كَبيرٌ ﴿١٢﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

می‌شنیدیم ، دست ، اندیشه و درک می‌کنیم ، یا ، مرگ

ردیف	کلمه	معنا
۱	یَـد	... ، جمع : اَیدی
۲	مَوت	...
۳	یَبـلو	می‌آزماید
۴	اَیّ	کدام ، کدام‌یک

ردیف	کلمه	معنا
۵	کُـنّـا نَسمَـعُ	گوش شنوا داشتیم ، ...
۶	اَو	...
۷	نَعـقِـلُ	...
۸	سَـعیر	دوزخ ، آتش فروزان

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ بِیَدِهِ المُلکُ :

۲ـ خَلَقَ المَوتَ وَالحَیوٰةَ :

۳ـ لِیَبلُوَکُم :

۴ـ اَیُّکُم :

۵ـ العَزیزُ الغَفورُ :

۶ـ لَوکُنّا نَسمَعُ :

۷ـ اَونَعقِلُ[1] :

۸ـ ما کُنّا[2] :

۹ـ اَصحٰبِ السَّعیرِ :

۱ـ در اینجا «نَعـقِـلُ» را به‌صورت ماضی استمراری معنا کنید؛ یعنی : (کُـنّـا) نَعـقِـلُ : اندیشه و درک می‌کردیم

۲ـ در اینجا « ما » نافیه است؛ یعنی فعل پس از خود را منفی می‌کند.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۶۲ تا ۵۶۷ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات اول و دوم و نیز آیهٔ ۱ تا ۱۰ سورهٔ ملک را کامل کنید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱ـ تَبٰرَكَ الَّذی بِيَدِهِ الْمُلْكُ : .....

۲ـ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَیءٍ قَدِيرٌ ﴿۱﴾ : .....

۳ـ اَلَّذی خَلَقَ الْمَوتَ وَالْحَيٰوةَ : .....

۴ـ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا : ..... عمل بهتری دارد.

۵ـ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿۲﴾ : .....

...

۶ـ وَقالوا لَوْ كُنّا نَسْمَعُ اَوْ نَعْقِلُ : .....

۷ـ ما كُنّا فی اَصْحٰبِ السَّعِيرِ ﴿۱۰﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۶۳ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و معنای هریک را همراه آن بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۵۶۴ قرآن کریم در آیهٔ مشهوری، پیامبر اکرم به داشتن صفت بسیار ارزشمندی توصیف شده است. این آیه را بیابید و به عنوان پیام قرآنی، همراه با معنای آن بنویسید. خوب است این آیه را حفظ کنید.

ما در این ویژگی چه نسبتی با پیامبر خود داریم؟ مولوی در تمثیل زیبایی می‌گوید :

شیر را، بچه همی مانَد به او تو به پیغمبر چه می‌مانی، بگو

پیام قرآنی

انسانی با برترین اخلاق

متن :

ترجمه :

شناخت

هَیهات مِنَّا الذِّلَّة

قرآن کریم عزت را فقط از آن خدا، پیامبر و مؤمنان می‌داند. مسلمانان با این آموزهٔ الهی سخت‌ترین روزهای زندگی را پشت‌سر گذاشتند و با صبر و پایداری در راه حق، در برابر دشمنان خدا و دشمنان مردم به پیروزی رسیدند.

برخی از این آموزه‌های قرآنی چنین است :

آموزه	آیات
عزتمندان واقعی	وَ لِلّهِ العِزَّةُ وَ لِرَسولِهِ وَ لِلمُؤمِنینَ منافقون ۸
حفظ استقلال	وَ لَن یَجعَلَ اللّهُ لِلکـٰفِرینَ عَلَی المُؤمِنینَ سَبیلًا هرگز خداوند مؤمنان را تحت سلطه کافران قرار نمی‌دهد. نساء ۱۴۱
پایداری و ثبات قدم	یـٰاَیُّهَا الَّذینَ ءامَنوٓا اِن تَنصُرُوا اللّهَ یَنصُرکُم وَ یُثَبِّت اَقدامَکُم محمد ۷

حماسهٔ حضرت امام حسین علیه‌السلام و یارانش، اوج عزتمندی پیروان حق در برابر ذلّت اهل باطل در تاریخ اسلام بوده است. این چنین بود که اسلام محمدی توانست در برابر کفر و نفاق اُمَوی پیروز شود و ماندگار مانَد.

انقلاب اسلامی مردم ایران نیز با رهبری امام خمینی و الگوگیری از نهضت حسینی در برابر ظلم و نفاق به پیروزی رسید و پس از یورش ظالمان و مستکبران، مردم مسلمان ایران توانستند در هشت سال دفاع مقدس با بهره‌مندی از آموزه‌های قرآنی و پایداری و استقامت، از انقلاب اسلامی و کشور خود دفاع کنند.

سروده‌های شاعران مسلمان ایرانی در طول دفاع مقدس که شور و ایمان رزمندگان اسلام را دوچندان می‌کرد همه برگرفته از آموزه‌های قرآنی بود و هنوز نیز آن نواهای حماسه‌آفرین، حرکت و عزت می‌آفریند.

نواهای به یادماندنی حاج صادق آهنگران با آن صدای گرم و دلنشین، رزمندگان را به وجد می‌آورد و حماسه‌ها و پیروزی‌های شگفت‌آوری را زمینه‌ساز می‌شد. از میان این سروده‌ها، شعر زیبای «هیهات منّا الذّلّه» سرودهٔ حاج‌حبیب‌الله معلمی، شاعر بسیاری از نواهای گرم و شورآفرین آهنگران، در تاریخ دفاع مقدس جایگاه خاصی دارد.

هیهات منّاالذلة هیهات منّاالذلة

ما یاوران قرآن در راه عشق و ایمان بگذشته‌ایم از جان

ما عاشق حسینیم از آن به شور و شینیم مشتاق کاظمینیم

هیهات منّاالذلة هیهات منّاالذلة

در آسمان و دریا در کوهسار و صحرا طوفنده‌ایم هرجا

با قدرت و شجاعت گوییم با صراحت یا فتح یا شهادت

هیهات منّاالذلة هیهات منّاالذلة

ما پیروان زهرا آماده‌ایم و برپا حق وعده داده ما را

دشمن کجا تواند ما را عقب براند باید جهان بداند

هیهات منّاالذله هیهات منّاالذله

خوب است این نوای گرم را با همکاری دبیر محترم خود تهیه و در کلاس پخش کنید.

فَلَآ أُقسِمُ بِرَبِّ المَشٰرِقِ وَالمَغٰرِبِ اِنّا لَقٰدِرونَ ﴿٤٠﴾ عَلىٰٓ اَن نُبَدِّلَ خَيرًا مِنهُم
وَما نَحنُ بِمَسبوقينَ ﴿٤١﴾ فَذَرهُم يَخوضوا وَيَلعَبوا حَتّىٰ يُلٰقوا يَومَهُمُ الَّذى
يوعَدونَ ﴿٤٢﴾ يَومَ يَخرُجونَ مِنَ الأَجداثِ سِراعًا كَأَنَّهُم اِلىٰ نُصُبٍ يوفِضونَ
﴿٤٣﴾ خاشِعَةً اَبصارُهُم تَرهَقُهُم ذِلَّةٌ ذٰلِكَ اليَومُ الَّذى كانوا يوعَدونَ ﴿٤٤﴾

سورَةُ نوح

آياتها ۲۸

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

اِنّآ اَرسَلنا نوحًا اِلىٰ قَومِهٖٓ اَن اَنذِر قَومَكَ مِن قَبلِ اَن يَأتِيَهُم
عَذابٌ اَليمٌ ﴿١﴾ قالَ يٰقَومِ اِنّى لَكُم نَذيرٌ مُبينٌ ﴿٢﴾ اَنِ اعبُدُوا
اللّٰهَ وَاتَّقوهُ وَاَطيعونِ ﴿٣﴾ يَغفِر لَكُم مِن ذُنوبِكُم وَيُؤَخِّركُم اِلىٰٓ
اَجَلٍ مُسَمًّى اِنَّ اَجَلَ اللّٰهِ اِذا جآءَ لا يُؤَخَّرُ لَو كُنتُم تَعلَمونَ
﴿٤﴾ قالَ رَبِّ اِنّى دَعَوتُ قَومى لَيلًا وَنَهارًا ﴿٥﴾ فَلَم يَزِدهُم دُعآءى
اِلّا فِرارًا ﴿٦﴾ وَاِنّى كُلَّما دَعَوتُهُم لِتَغفِرَ لَهُم جَعَلوٓا اَصابِعَهُم
فىٓ ءاذانِهِم وَاستَغشَوا ثِيابَهُم وَاَصَرّوا وَاستَكبَروا استِكبارًا
﴿٧﴾ ثُمَّ اِنّى دَعَوتُهُم جِهارًا ﴿٨﴾ ثُمَّ اِنّىٓ اَعلَنتُ لَهُم وَاَسرَرتُ
لَهُم اِسرارًا ﴿٩﴾ فَقُلتُ استَغفِروا رَبَّكُم اِنَّهُ كانَ غَفّارًا ﴿١٠﴾

يُرسِلِ السَّمآءَ عَلَيكُم مِدرارًا ﴿١١﴾ وَيُمدِدكُم بِاَموالٍ وَبَنينَ وَيَجعَل
لَكُم جَنّٰتٍ وَيَجعَل لَكُم اَنهٰرًا ﴿١٢﴾ ما لَكُم لا تَرجونَ لِلّٰهِ وَقارًا
﴿١٣﴾ وَقَد خَلَقَكُم اَطوارًا ﴿١٤﴾ اَلَم تَرَوا كَيفَ خَلَقَ اللّٰهُ سَبعَ
سَمٰوٰتٍ طِباقًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلَ القَمَرَ فيهِنَّ نورًا وَجَعَلَ الشَّمسَ
سِراجًا ﴿١٦﴾ وَاللّٰهُ اَنبَتَكُم مِنَ الاَرضِ نَباتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعيدُكُم فيها
وَيُخرِجُكُم اِخراجًا ﴿١٨﴾ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمُ الاَرضَ بِساطًا ﴿١٩﴾ لِتَسلُكوا
مِنها سُبُلًا فِجاجًا ﴿٢٠﴾ قالَ نوحٌ رَبِّ اِنَّهُم عَصَونى وَاتَّبَعوا مَن
لَم يَزِدهُ مالُهٗ وَوَلَدُهٗٓ اِلّا خَسارًا ﴿٢١﴾ وَمَكَروا مَكرًا كُبّارًا ﴿٢٢﴾
وَقالوا لا تَذَرُنَّ ءالِهَتَكُم وَلا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلا سُواعًا وَلا يَغوثَ
وَيَعوقَ وَنَسرًا ﴿٢٣﴾ وَقَد اَضَلّوا كَثيرًا ۚ وَلا تَزِدِ الظّٰلِمينَ اِلّا
ضَلٰلًا ﴿٢٤﴾ مِمّا خَطيـٰٔـٰتِهِم اُغرِقوا فَاُدخِلوا نارًا فَلَم يَجِدوا لَهُم
مِن دونِ اللّٰهِ اَنصارًا ﴿٢٥﴾ وَقالَ نوحٌ رَبِّ لا تَذَر عَلَى الاَرضِ مِنَ
الكـٰفِرينَ دَيّارًا ﴿٢٦﴾ اِنَّكَ اِن تَذَرهُم يُضِلّوا عِبادَكَ وَلا يَلِدوٓا
اِلّا فاجِرًا كَفّارًا ﴿٢٧﴾ رَبِّ اغفِر لى وَلِوالِدَىَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيتِيَ
مُؤمِنًا وَلِلمُؤمِنينَ وَالمُؤمِنـٰتِ ۟ وَلا تَزِدِ الظّٰلِمينَ اِلّا تَبارًا ﴿٢٨﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

به تأخیر می‌اندازد ، هشدار ده ، داخل شد به

ردیف	کلمه	معنا
۱	اَنـذِر	...
۲	یَأتی	می‌آید
۳	یُـؤَخِّـرُ	... ، مهلت می‌دهد به

ردیف	کلمه	معنا
۴	دَخَـلَ	... ، وارد شد به
۵	لا تَـزِد	نیفزای، زیاد نکن
۶	تَـبار	هلاکت ، نابودی

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ــ اِنّآ اَرسَلنا نوحًا :

۲ــ اَن اَنذِر قَومَكَ :

۳ــ اَن یَأتِیَهُم عَذابٌ اَلیمٌ :

۴ــ قالَ یـٰقَومِ[1] :

۵ــ اَنِ اعبُدُوا اللهَ :

۶ــ وَاتَّقوهُ :

۷ــ وَاَطیعونِ[1] :

۸ــ یَغفِرلَكُم مِن ذُنوبِكُم :

۹ــ وَیُؤَخِّرکُم اِلیٰٓ[2] اَجَلٍ مُسَمًّی :

۱۰ــ لَو کُنتُم تَعلَمونَ :

۱۱ــ رَبِّ اغفِرلی وَ لِوالِدَیَّ :

۱۲ــ وَلِمَن دَخَلَ بَیتِیَ مُؤمِنًا[3] :

۱۳ــ وَلِلمُؤمِنینَ وَالمُؤمِنـٰتِ :

۱۴ــ وَلا تَزِدِ الظّـٰلِمینَ اِلّا تَبارًا :

۱ــ گاهی کسره نمایندهٔ ضمیر «ی» است؛ مانند : یـٰقَومِ = یا قَومی ؛ اَطیعونِ = اَطیعونی

۲ــ «اِلیٰ» در اینجا به معنای «تا» است.

۳ــ در اینجا «مُؤمِنًا» را «با ایمان» معنا کنید.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۶۸ تا ۵۷۳ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ آیات اول تا چهارم و آیهٔ آخر سوره نوح را ترجمه کنید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱ـ اِنّآ اَرسَلنا نوحًا اِلىٰ قَومِهٖٓ : .....

۲ـ اَن اَنذِر قَومَكَ : .....

۳ـ مِن قَبلِ اَن يَأتِيَهُم عَذابٌ اَليمٌ ﴿۱﴾ : .....

۴ـ قالَ يٰقَومِ اِنّي لَكُم نَذيرٌ مُبينٌ ﴿۲﴾ : .....

۵ـ اَنِ اعبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقوهُ وَاَطيعونِ ﴿۳﴾ : .....

۶ـ يَغفِر لَكُم مِن ذُنوبِكُم : .....

۷ـ وَيُؤَخِّرَكُم اِلىٰٓ اَجَلٍ مُسَمًّى : .....

۸ـ اِنَّ اَجَلَ اللّٰهِ اِذا جآءَ لا يُؤَخَّرُ لَو كُنتُم تَعلَمونَ ﴿۴﴾ :

تأخیر نمی‌افتد،

.....

...

۹ـ رَبِّ اغفِر لي وَ لِوالِدَيَّ : .....

۱۰ـ وَلِمَن دَخَلَ بَيتِيَ مُؤمِنًا وَ لِلمُؤمِنينَ وَالمُؤمِنٰتِ : .....

۱۱ـ وَلا تَزِدِ الظّٰلِمينَ اِلّا تَبارًا ﴿۲۸﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۷۱ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت آشنا بیابید و معنای هریک را همراه آن بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۵۷۱ قرآن کریم یک دعای زیبا آمده است. آن را همراه با معنا بنویسید و سعی کنید این دعای قرآنی را حفظ کنید و در قنوت نماز بخوانید.

پیام قرآنی

درخواست آمرزش!

متن :

ترجمه :

سورَةُ المُزَّمِّل ۷۳ آیاتها ۲۰

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

يٰٓاَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ ﴿۱﴾ قُمِ الَّيلَ اِلّا قَليلًا ﴿۲﴾ نِصفَهٗٓ اَوِ انقُص مِنهُ
قَليلًا ﴿۳﴾ اَو زِد عَلَيهِ وَرَتِّلِ القُرءانَ تَرتيلًا ﴿۴﴾ اِنّا سَنُلقى عَلَيكَ
قَولًا ثَقيلًا ﴿۵﴾ اِنَّ ناشِئَةَ الَّيلِ هِىَ اَشَدُّ وَطـًٔا وَاَقوَمُ قيلًا ﴿۶﴾
اِنَّ لَكَ فِى النَّهارِ سَبحًا طَويلًا ﴿۷﴾ وَاذكُرِ اسمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّل
اِلَيهِ تَبتيلًا ﴿۸﴾ رَبُّ المَشرِقِ وَالمَغرِبِ لآ اِلٰهَ اِلّا هُوَ فَاتَّخِذهُ
وَكيلًا ﴿۹﴾ وَاصبِر عَلىٰ ما يَقولونَ وَاهجُرهُم هَجرًا جَميلًا ﴿۱۰﴾
وَذَرنى وَالمُكَذِّبينَ اُولِى النَّعمَةِ وَمَهِّلهُم قَليلًا ﴿۱۱﴾ اِنَّ لَدَينآ اَنكالًا
وَجَحيمًا ﴿۱۲﴾ وَطَعامًا ذا غُصَّةٍ وَعَذابًا اَليمًا ﴿۱۳﴾ يَومَ تَرجُفُ الاَرضُ
وَالجِبالُ وَكانَتِ الجِبالُ كَثيبًا مَهيلًا ﴿۱۴﴾ اِنّآ اَرسَلنآ اِلَيكُم رَسولًا
شاهِدًا عَلَيكُم كَمآ اَرسَلنآ اِلىٰ فِرعَونَ رَسولًا ﴿۱۵﴾ فَعَصىٰ فِرعَونُ
الرَّسولَ فَاَخَذنٰهُ اَخذًا وَبيلًا ﴿۱۶﴾ فَكَيفَ تَتَّقونَ اِن كَفَرتُم يَومًا
يَجعَلُ الوِلدانَ شيبًا ﴿۱۷﴾ اَلسَّمآءُ مُنفَطِرٌ بِهٖ كانَ وَعدُهٗ مَفعولًا
﴿۱۸﴾ اِنَّ هٰذِهٖ تَذكِرَةٌ فَمَن شآءَ اتَّخَذَ اِلىٰ رَبِّهٖ سَبيلًا ﴿۱۹﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

طولانی ، نیم ، بگیر ، اندک ، یادکن ، کم

ردیف	کلمه	معنا
۱	قُم	برخیز، به‌پاخیز
۲	قَـلیل	... ، ...
۳	نِصف	نصف ، ...
۴	رَتِّـل	آرام و با دقت بخوان
۵	ثَـقیل	سنگین ، گران‌بار ، با ارزش

ردیف	کلمه	معنا
۶	سَبح	کار و تلاش
۷	طَـویل	... ، بسیار
۸	اُذکُر	...
۹	اِتَّـخِـذ	... ، قرار بده

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ قُمِ الَّیلَ :

۲ـ اِلّا قَلیلًا :

۳ـ نِصفَهُ :

۴ـ وَرَتِّلِ القُرءانَ :

۵ـ قَولًا ثَقیلًا :

۶ـ اِنَّ لَكَ فِی النَّهارِ :

۷ـ سَبحًا طَویلًا :

۸ـ وَاذکُرِ اسمَ رَبِّكَ :

۹ـ رَبُّ المَشرِقِ وَالمَغرِبِ :

۱۰ـ فَاتَّخِذهُ وَکیلًا :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۷۴ تا ۵۸۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات اول تا نهم سورهٔ مزّمّل را کامل کنید.

۱ـ يَاَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ ﴿۱﴾ قُمِ الَّيْلَ اِلَّا قَلِيلًا ﴿۲﴾ : ... جامه به خود پیچیده* .....

۲ـ نِصْفَهٗٓ اَوِ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا ﴿۳﴾ : ... ... یا اندکی از آن کم کن،

۳ـ اَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْاٰنَ تَرْتِيلًا ﴿۴﴾ : یا بر آن بیفزای و کاملاً ... ...

۴ـ اِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا ﴿۵﴾ : ... ... نازل خواهیم کرد ... ...

۵ـ اِنَّ نَاشِئَةَ الَّيْلِ هِيَ اَشَدُّ وَطْئًا وَاَقْوَمُ قِيلًا ﴿۶﴾ : قطعاً عبادت در شب استوارتر، خالصانه‌تر و از لغزش دورتر است.

۶ـ اِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ﴿۷﴾ : .....

۷ـ وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ اِلَيْهِ تَبْتِيلًا ﴿۸﴾ : ..... و تنها به او دل ببند.

۸ـ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ : .....

۹ـ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ﴿۹﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۷۵ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید.

د ـ از صفحهٔ ۵۷۴ یا ۵۷۵ یکی از دو پیامی را که در سال‌های قبل با آن آشنا شده‌اید و دربارهٔ انس با قرآن کریم است یافته، و همراه با معنا بنویسید.

پیام قرآنی

انس با قرآن کریم

متن :

ترجمه :

شناخت

از معلمِ زبان، آموختیم

در مدرسه‌ای قرآن تدریس می‌کردم. در یکی از کلاس‌ها دانش‌آموزان توجه بیشتری به درس داشتند و هنگام تلاوت قرآن با سکوت و احترام خاصی گوش می‌دادند.

روزی در زنگ تفریح، یکی از دانش‌آموزان را صدا کردم و از او پرسیدم : چرا کلاس شما هنگام تلاوت قرآن این قدر آرام و ساکت است؟

او گفت : در سال قبل، زنگ زبان ما وقتی بود که شما در کلاس کنار ما، قرآن داشتید. هرگاه شما یا

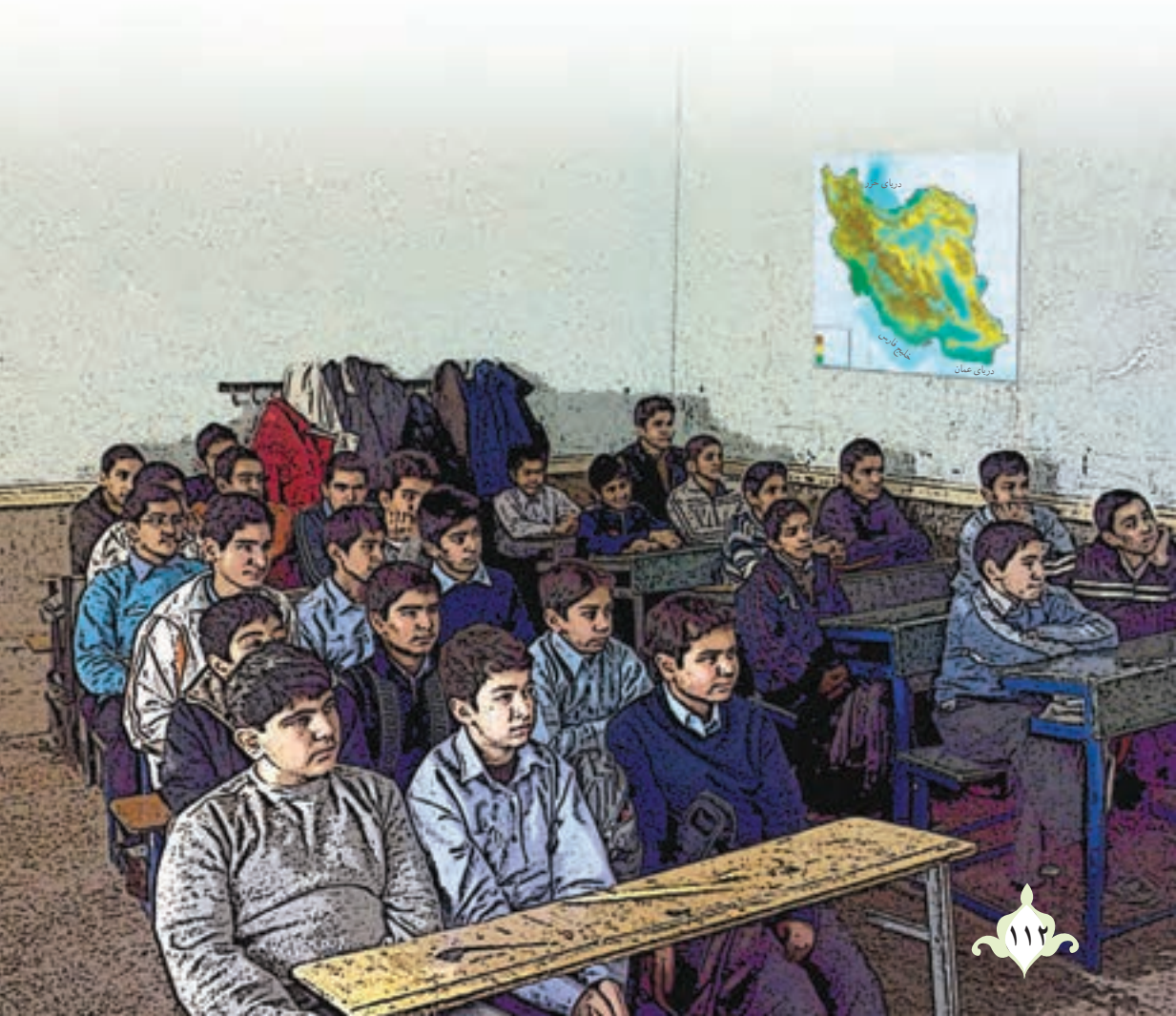

یکی از دانش‌آموزان قرآن را با صدای بلند تلاوت می‌کردید و صدایتان در کلاس ما شنیده می‌شد، دبیر درس انگلیسی این آیه را می‌خواند :

وَ اِذا قُرِئَ القُرءانُ فَاستَمِعوا لَهٗ وَ اَنصِتوا
لَعَلَّكُم تُرحَمونَ

و هنگامی که قرآن خوانده می‌شود پس به آن گوش دهید و ساکت باشید؛
تا مورد رحمت قرارگیرید.

اَعراف ۲۰۴

و آنگاه خود ساکت می‌شد و تا پایان قرائت قرآن تدریس را متوقف می‌کرد و به دنبال وی نیز همهٔ کلاس ساکت می‌شدند. این چنین است که دانش‌آموزان به تدریج چه در کلاس و چه در جای دیگر، هنگام شنیدن تلاوت قرآن، با احترام خاصی ساکت می‌شوند و به قرائت قرآن گوش می‌دهند[۱].

۱ــ برگرفته از مجلهٔ ماهنامهٔ بشارت شماره ۱۳.

سورَةُ النَّبَأ
آیاتها ٤٠

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

عَمَّ يَتَساءَلونَ ﴿١﴾ عَنِ النَّبَإِ العَظيمِ ﴿٢﴾ اَلَّذي هُم فيهِ مُختَلِفونَ
﴿٣﴾ كَلّا سَيَعلَمونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلّا سَيَعلَمونَ ﴿٥﴾ اَلَم نَجعَلِ الاَرضَ مِهٰدًا
﴿٦﴾ وَ الجِبالَ اَوتادًا ﴿٧﴾ وَ خَلَقنٰكُم اَزواجًا ﴿٨﴾ وَ جَعَلنا نَومَكُم
سُباتًا ﴿٩﴾ وَ جَعَلنَا الَّيلَ لِباسًا ﴿١٠﴾ وَ جَعَلنَا النَّهارَ مَعاشًا ﴿١١﴾
وَ بَنَينا فَوقَكُم سَبعًا شِدادًا ﴿١٢﴾ وَ جَعَلنا سِراجًا وَهّاجًا ﴿١٣﴾
وَ اَنزَلنا مِنَ المُعصِراتِ ماءً ثَجّاجًا ﴿١٤﴾ لِنُخرِجَ بِهٖ حَبًّا وَ نَباتًا ﴿١٥﴾
وَ جَنّٰتٍ اَلفافًا ﴿١٦﴾ اِنَّ يَومَ الفَصلِ كانَ ميقاتًا ﴿١٧﴾ يَومَ يُنفَخُ
فِي الصّورِ فَتَأتونَ اَفواجًا ﴿١٨﴾ وَ فُتِحَتِ السَّماءُ فَكانَت اَبوابًا ﴿١٩﴾
وَ سُيِّرَتِ الجِبالُ فَكانَت سَرابًا ﴿٢٠﴾ اِنَّ جَهَنَّمَ كانَت مِرصادًا ﴿٢١﴾
لِلطّٰغينَ مَـٔابًا ﴿٢٢﴾ لٰبِثينَ فيها اَحقابًا ﴿٢٣﴾ لا يَذوقونَ فيها بَردًا
وَ لا شَرابًا ﴿٢٤﴾ اِلّا حَميمًا وَ غَسّاقًا ﴿٢٥﴾ جَزاءً وِفاقًا ﴿٢٦﴾ اِنَّهُم
كانوا لا يَرجونَ حِسابًا ﴿٢٧﴾ وَ كَذَّبوا بِـٔايٰتِنا كِذّابًا ﴿٢٨﴾ وَ كُلَّ
شَيءٍ اَحصَينٰهُ كِتٰبًا ﴿٢٩﴾ فَذوقوا فَلَن نَزيدَكُم اِلّا عَذابًا ﴿٣٠﴾

اِنَّ لِلمُتَّقينَ مَفازًا ﴿٣١﴾ حَدآئِقَ وَاَعنابًا ﴿٣٢﴾ وَكَواعِبَ اَترابًا ﴿٣٣﴾ وَكَأسًا
دِهاقًا ﴿٣٤﴾ لايَسمَعونَ فيها لَغوًا وَلا كِذّابًا ﴿٣٥﴾ جَزآءً مِن رَبِّكَ عَطآءً
حِسابًا ﴿٣٦﴾ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ وَما بَينَهُمَا الرَّحمٰنِ لايَملِكونَ
مِنهُ خِطابًا ﴿٣٧﴾ يَومَ يَقومُ الرّوحُ وَالمَلٰٓئِكَةُ صَفًّا لا يَتَكَلَّمونَ
اِلّا مَن اَذِنَ لَهُ الرَّحمٰنُ وَقالَ صَوابًا ﴿٣٨﴾ ذٰلِكَ اليَومُ الحَقُّ فَمَن
شآءَ اتَّخَذَ اِلىٰ رَبِّهِ مَـٔابًا ﴿٣٩﴾ اِنّآ اَنذَرنٰكُم عَذابًا قَريبًا يَومَ
يَنظُرُ المَرءُ ما قَدَّمَت يَداهُ وَيَقولُ الكافِرُ يٰلَيتَنى كُنتُ تُرٰبًا ﴿٤٠﴾

سورَةُ النّازِعات

آياتها ٤٦

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

وَالنّٰزِعٰتِ غَرقًا ﴿١﴾ وَالنّٰشِطٰتِ نَشطًا ﴿٢﴾ وَالسّٰبِحٰتِ سَبحًا
﴿٣﴾ فَالسّٰبِقٰتِ سَبقًا ﴿٤﴾ فَالمُدَبِّرٰتِ اَمرًا ﴿٥﴾ يَومَ تَرجُفُ الرّاجِفَةُ
﴿٦﴾ تَتبَعُهَا الرّادِفَةُ ﴿٧﴾ قُلوبٌ يَومَئِذٍ واجِفَةٌ ﴿٨﴾ اَبصارُها
خاشِعَةٌ ﴿٩﴾ يَقولونَ اَءِنّا لَمَردودونَ فِي الحافِرَةِ ﴿١٠﴾ اَءِذا كُنّا
عِظامًا نَخِرَةً ﴿١١﴾ قالوا تِلكَ اِذًا كَرَّةٌ خاسِرَةٌ ﴿١٢﴾ فَاِنَّما هِيَ زَجرَةٌ
واحِدَةٌ ﴿١٣﴾ فَاِذا هُم بِالسّاهِرَةِ ﴿١٤﴾ هَل اَتىٰكَ حَديثُ موسىٰٓ ﴿١٥﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

زندگی ، از چه ، قرار ندادیم

ردیف	کلمه	معنا
۱	عَمَّ (عَن + ما)	...
۲	کَلّا	هرگز چنین نیست
۳	ثُمَّ	سپس ، بازهم
۴	لَم نَجعَل	...

ردیف	کلمه	معنا
۵	مِهاد	محل آرامش و استراحت
۶	اَزواج	گونه‌ها و شکل‌ها (ی مختلف)، جمع زَوج
۷	سُبات	آسایش و آرامش
۸	مَعاش	کسب و کار، ...

فعالیت دوم

همان‌طور که در درس عربی آموخته‌اید، هرگاه «سَـ» یا «سَوفَ» قبل از فعل مضارع بیاید، فعل به‌صورت آینده معنا می‌شود، مانند :

یَعلَمُ : می‌داند ← سَیَعلَمُ : خواهد دانست

۱ـ النَّبَإِ العَظیمِ :

۲ـ کَلّا سَیَعلَمونَ :

۳ـ اَلَم نَجعَلِ الاَرضَ :

۴ـ خَلَقناکُم :

۵ـ سَنَکتُبُ ما قالوا :

۶ـ فَسَوفَ تَعلَمونَ :

۷ـ سَیَجعَلُ اللّهُ بَعدَ عُسرٍ یُسرًا :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۸۰ تا ۵۸۵ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات اول تا یازدهم سورهٔ نبأ را کامل کنید.

۱ـ عَمَّ يَتَسَآءَلونَ : ... از یکدیگر می‌پرسند؟ ۲ـ عَنِ النَّبَإِ العَظيمِ : .....

۳ـ اَلَّذي هُم فيهِ مُختَلِفونَ : که ... ... اختلاف دارند.

۴ـ كَلّا سَيَعلَمونَ : ..... ۵ـ ثُمَّ كَلّا سَيَعلَمونَ : .....

۶ـ اَلَم نَجعَلِ الأَرضَ مِهٰدًا : .....

۷ـ وَ الجِبالَ اَوتادًا : و ... را وسیلهٔ استقرار و پابرجایی (زمین).

۸ـ وَ خَلَقنٰكُم اَزواجًا : ..... ۹ـ وَ جَعَلنا نَومَكُم سُباتًا : ..... برای .....

۱۰ـ وَ جَعَلنَا الَّيلَ لِباسًا : ..... ۱۱ـ وَ جَعَلنَا النَّهارَ مَعاشًا : ..... برای .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۸۱ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید.

د ـ راز جاودانگی شعر و ادب فارسی از آن‌روست که ترجمان زیبا و لطیف بسیاری از معارف حکیمانهٔ قرآن کریم است. سعدی شاعر بزرگ ایرانی چنین گفته است :

پرهیزکار باش که دادار آسمان فردوس جای مردم پرهیزکار کرد

به‌نظر شما کدام آیات صفحهٔ ۵۸۴ قرآن کریم الهام‌بخش این شعر سعدی است؟

پیام قرآنی

جایگاه پرهیزکاران

متن :

ترجمه :

بَل تُؤثِرونَ الحَيوٰةَ الدُّنيا ﴿١٦﴾ وَ الأخِرَةُ خَيرٌ وَ اَبقىٰٓ ﴿١٧﴾ اِنَّ
هٰذا لَفِي الصُّحُفِ الاولىٰ ﴿١٨﴾ صُحُفِ اِبرٰهيمَ وَ موسىٰ ﴿١٩﴾

آياتها ٢٦ سورَةُ الغاشِيَة

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

هَل اَتىٰكَ حَديثُ الغاشِيَةِ ﴿١﴾ وُجوهٌ يَومَئِذٍ خاشِعَةٌ ﴿٢﴾
عامِلَةٌ ناصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصلىٰ نارًا حامِيَةً ﴿٤﴾ تُسقىٰ مِن عَينٍ ءانِيَةٍ ﴿٥﴾
لَيسَ لَهُم طَعامٌ اِلّا مِن ضَريعٍ ﴿٦﴾ لا يُسمِنُ وَ لا يُغني مِن جوعٍ
﴿٧﴾ وُجوهٌ يَومَئِذٍ ناعِمَةٌ ﴿٨﴾ لِسَعيِها راضِيَةٌ ﴿٩﴾ فى جَنَّةٍ عالِيَةٍ ﴿١٠﴾
لا تَسمَعُ فيها لاغِيَةً ﴿١١﴾ فيها عَينٌ جارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فيها سُرُرٌ مَرفوعَةٌ ﴿١٣﴾
وَ اَكوابٌ مَوضوعَةٌ ﴿١٤﴾ وَ نَمارِقُ مَصفوفَةٌ ﴿١٥﴾ وَ زَرابِيُّ مَبثوثَةٌ ﴿١٦﴾
اَفَلا يَنظُرونَ اِلَى الاِبِلِ كَيفَ خُلِقَت ﴿١٧﴾ وَ اِلَى السَّماۤءِ كَيفَ
رُفِعَت ﴿١٨﴾ وَ اِلَى الجِبالِ كَيفَ نُصِبَت ﴿١٩﴾ وَ اِلَى الاَرضِ كَيفَ
سُطِحَت ﴿٢٠﴾ فَذَكِّر اِنَّمآ اَنتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾ لَستَ عَلَيهِم
بِمُصَيطِرٍ ﴿٢٢﴾ اِلّا مَن تَوَلّىٰ وَ كَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيُعَذِّبُهُ اللّٰهُ العَذابَ
الاَكبَرَ ﴿٢٤﴾ اِنَّ اِلَينآ اِيابَهُم ﴿٢٥﴾ ثُمَّ اِنَّ عَلَينا حِسابَهُم ﴿٢٦﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

خلق شد ، چگونه ، می‌بینند ، گسترده شد ، شتر

ردیف	کلمه	معنا
۱	يَـنـظُـرونَ	... ، دقت می کنند
۲	اِبِل	...
۳	كَيـفَ	...
۴	خُـلِـقَت	...

ردیف	کلمه	معنا
۵	رُفِـعَت	برافراشته شد
۶	نُـصِـبَت	برپا شد
۷	سُـطِـحَت	... ، هموار شد

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اَفَلا يَنظُرونَ :

۲ـ اِلَى الاِبِلِ :

۳ـ كَيفَ خُلِقَت :

۴ـ وَاِلَى السَّماءِ :

۵ـ كَيفَ رُفِعَت :

۶ـ وَاِلَى الجِبالِ :

۷ـ كَيفَ نُصِبَت :

۸ـ وَاِلَى الاَرضِ :

۹ـ كَيفَ سُطِحَت :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۸۶ تا ۵۹۲ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ آیات ۱۷ تا ۲۰ سورهٔ غاشیه را ترجمه کنید.

۱ـ اَفَلا یَنظُرونَ اِلَی الاِبِلِ کَیفَ خُلِقَت ﴿۱۷﴾ : .....

۲ـ وَ اِلَی السَّماءِ کَیفَ رُفِعَت ﴿۱۸﴾ : .....

۳ـ وَاِلَی الجِبالِ کَیفَ نُصِبَت ﴿۱۹﴾ : .....

۴ـ وَاِلَی الاَرضِ کَیفَ سُطِحَت ﴿۲۰﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۸۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید.

د ـ در سورهٔ اِنفطار (صفحه ۵۸۷) خداوند سرانجام نیکوکاران و گناهکاران را به سادگی و زیبایی نشان داده است. آنها را بیابید و به‌عنوان پیام قرآنی انتخاب کنید و با حفظ این دو آیه همیشه به معنا و مفهوم آن توجه داشته باشید.

پیام قرآنی

سرانجام نیکوکاران و گناهکاران

متن :

ترجمه :

من زنده‌ام!

یکی از اعضای هیئت صلیب سرخ گفت : از ایران برای اسیران جنگی هدیه‌ای آمده که به هر چهار نفر یکی از آنها می‌رسد. کتاب قرآن مجید ارزشمندترین هدیه‌ای بود که در آن غربت می‌توانست ما را زنده نگه دارد و به ما حیاتی نو ببخشد. هر چهار نفر دور قرآن حلقه زدیم و دست روی آن می‌کشیدیم. با دیدن قرآن بی‌اختیار و بی‌ملاحظه بغض دوساله‌مان ترکید. قطره‌های اشک آرام و بی‌صدا روی جلد قرآن می‌چکید. مأمور صلیب سرخ بهت‌زده پرسید :

What is this book about?

گریه‌هامان اجازهٔ سخن گفتن نمی‌داد. خواستم بگویم قرآن کتاب هدایت است، دیدم نه؛ بشارت هم هست. خواستم بگویم کتاب سعادت است دیدم نه؛ حکایت هم هست. خواستم بگویم کتاب آخرت است دیدم نه، کتاب دنیا هم هست. گفتم این کتاب، کتاب همه چیز هست. اگر سال‌ها اینجا با قرآن بمانیم، دیگر تنها نیستیم. به یاد حدیثی از امام سجاد علیه‌السلام افتادم که اگر قرآن با من باشد و هیچ کس دیگری همراهم نباشد، هرگز تنها نخواهم ماند. بهره‌ای که ما از قرآن می‌بریم، ما را تا همیشه زنده نگه می‌دارد. یکباره به یاد صبح روزهای جمعه افتادم که حاج‌آقا (پدرم) همهٔ ما را ردیف می‌نشاند و رحل‌ها و قرآن را جلویمان می‌گذاشت و درحالی که دست‌هایش در جیبش بود، در گوشه‌ای از میهمان‌خانه با صلابت و ابهت می‌ایستاد و لحن و صوت یکایکمان را می سنجید. هرکه قشنگ‌تر و رساتر می‌خواند، از یک ریال تا پنج ریال کنار رحلش می‌گذاشت. چشم ما به‌جای اینکه به آیه‌های قرآن باشد، به دست‌های حاج‌آقا بود که کی از جیبش بیرون می‌آید و سهم ما چند سکهٔ یک ریالی، دوریالی یا پنج‌ریالی می‌شود؛ چون تا پول را نمی‌داد، باید می‌خواندیم. می‌دانستیم همیشه پنج‌ریالی سهم رحمان و کریم است. حزین و دلنشین قرآن می‌خواندند.

یکباره به خود آمدم و خاطرات کودکی را رها کردم و تصمیم گرفتم با صدای بلند سورهٔ حمد را تلاوت کنم. ابتدا کمی بحث شد که این کار از نظر شرعی، اخلاقی، امنیتی و ... اشکال دارد یا نه؟ اما چون بر سرقرائت کلام خدا توافق بود، شروع کردم. احساس کردم عبدالباسط شده‌ام؛ تا آنجا که نفسم جا و حنجره‌ام قدرت داشت، سورهٔ حمد را با صوت خواندم. در همین فاصله ابتدا نگهبان و سپس سرنگهبان دریچه را باز کرد و گفت :

ــ اُسکُتی! (ساکت شو!)

دستپاچه شده بودند. در را بازکردند و با کابل‌هایشان به در و دیوار زدند تا رعب و وحشت ایجاد کنند؛ ولی من از اینکه در باز شده بود و صدا واضح تر به بیرون می‌رفت، خوشحال بودم.

از هفته‌های بعد بدون آنکه خواهران هم بندِ من، یک ریال کف دستم بگذارند، برایشان سوره‌های درخواستی را می‌خواندم.[1]

اَلَّذینَ ءامَنوا وَهاجَروا وَجٰهَدوا فی سَبیلِ اللّٰهِ بِاَموالِهِم وَ اَنفُسِهِم

کسانی که ایمان آوردند و هجرت کردند و در راه خدا با مال‌ها و جان‌هایشان جهاد کردند،

اَعظَمُ دَرَجَةً عِندَ اللّٰهِ وَ اُولٰٓئِكَ هُمُ الفآئِزونَ

رتبهٔ آنها در نزد خدا بزرگ‌تر است و ایشانند که موفق و رستگارند.

توبه ۲۰

* * *

۱ــ از کتاب «من زنده‌ام» به قلم معصومه آباد.

***

آنچه خواندید، از خاطرات آزادهٔ قهرمان، سرکار خانم معصومه آباد است که در زمان دفاع مقدس به عنوان امدادگر در مناطق جنگی به رزمندگان اسلام خدمت می‌کرد. او در سال ۵۹ به اسارت دشمن درآمد و پس از چهار سال مقاومت و مجاهدت در زندان‌های هولناک بعثی، با افتخار و پیروزی به سرزمین عزیزمان ایران بازگشت.

نیایش

دعای ختم قرآن

رَبَّنا تَقَبَّل مِنّا

پروردگارا از ما بپذیر

اِنَّكَ اَنتَ السَّمیعُ العَلیمُ

که تو شنوا و دانایی

وَ تُب عَلَینا

و توبه ما را قبول کن

اِنَّكَ اَنتَ التَّوّابُ الرَّحیمُ

که تو توبه‌پذیر و مهربانی

وَاهدِنا اِلَی الحَقِّ

و ما را به سوی حقیقت رهنمون باش

وَ اِلیٰ طَریقٍ مُستَقیمٍ

و نیز به سوی راه و رسم راست و درست

بِبَرَکَةِ خَتمِ القُرآنِ العَظیمِ

به برکت تلاوت و ختم این قرآن بزرگ و باعظمت.

سُبحانَ رَبِّكَ رَبِّ العِزَّةِ عَمّا یَصِفونَ

پروردگار تو که صاحب عزت و بزرگی است، از آنچه او را توصیف می کنند، به دور است؛

وَ سَلامٌ عَلَی المُرسَلینَ

و سلام و درود بر پیامبران

وَ الحَمدُ لِلّٰهِ رَبِّ العالَمینَ

و سپاس و ستایش برای خداست، پروردگار جهانیان!

فهرست کلمات

سال هفتم تا نهم

ء ا

ءاباء	۷/۲*	پدران، جمع اَب
ءاتِ	۷/۸	ببخش، بده
ءاتوا	۷/۱۲	بپردازید
ءاتَینا	۷/۱۰	بخشیدیم به، دادیم به
ءاخِرَة	۷/۷	آخرت، قیامت
ءال	۹/۵	آل، خاندان
ءامَنّا	۸/۶	ایمان آوردیم
ءامَنوا	۷/۱۱	ایمان آوردند
ءایات	۷/۱	آیات، نشانه‌ها

الف

اَ	۸/۳	آیا
اَئِمَة	۸/۵	امامان، پیشوایان، جمع امام
اَب، اَبو،		
اَبا، اَبی	۷/۱۰	پدر، جمع : آباء
اِبتَغوا	۹/۸	بجویید، طلب کنید
اِبِل	۹/۱۱	شتر
اِتَّبِعوا	۸/۱۰	تبعیت کنید، پیروی کنید
اِتَّبَعوا	۹/۳	تبعیت کردند، پیروی کردند
اِتَّخَذَ، اِتَّخَذَت	۸/۶	گرفت
اِتَّخِذ	۹/۱۰	بگیر، قرار بده
اِتَّخَذوا	۷/۶	گرفتند
اِتَّخِذوا	۷/۹	بگیرید
اِتَّقِ	۸/۸	تقوا پیشه کن
اِتَّقوا	۸/۳	تقوا پیشه کنید، تقوا داشته باشید
اِجتَنِبوا	۸/۱۱	اجتناب کردند، دوری کردند از
اَجر	۷/۳	پاداش
اِجعَل	۷/۵	قرار ده
اَجَل	۹/۳	سرآمد، مدت
اَحَد	۷/۸	کسی، یکتا، یگانه
اَحسَن	۷/۸	بهتر، بهترین
اَحسِن	۸/۵	نیکی کن
اُحکُم	۸/۱۱	حکم کن، قضاوت کن
اَخ، اَخو، اَخا، اَخی	۷/۲	برادر
اَخَذنا	۹/۵	مجازات کردیم، گرفتیم
اِخوَة	۹/۴	برادران
اِذ	۷/۸	وقتی که، هنگامی که
اِذا	۹/۸	وقتی که
اُذکُر	۹/۱۰	یاد کن
اُذکُروا	۸/۹	یاد کنید
اِذن	۷/۴	اجازه

* این کلمه اولین بار در کتاب سال هفتم، درس دوم آمده است.

اِذهَب ۷/۹	برو	
اِرحَم ۷/۱۲	رحم و مهربانی کن	
اَرسَلَ ۸/۲	فرستاد	
اَرسَلنا ۸/۸	فرستادیم	
اَرض ۷/۱	زمین	
اِرکَعوا ۷/۱۲	رکوع کنید	
اَزواج ۹/۱۱	گونه‌ها و شکل‌ها (ی‌مختلف)، جمع زَوج	
اَستَجِب ۸/۱۲	(تا) پاسخ دهم	
اُسجُدوا ۷/۱۲	سجده کنید	
اَسحار ۹/۴	سَحَرها، جمع سَحَر	
اِسم ۷/۱	اسم، نام	
اَشکُرُ ۸/۴	شکر می‌کنم	
اِصبِر ۷/۱۰	صبور و شکیبا باش، صبر کن	
اَصحاب ۹/۹	اهل، یاران	
اَصلِحوا ۹/۴	اصلاح کنید	
اَضَلَّ ۹/۹	محو و نابود کرد، گمراه کرد	
اَطیعوا ۸/۳	اطاعت کنید، پیروی کنید	
اَعبُدُ ۸/۱۰	عبادت می‌کنم	
اُعبُد ۷/۳	عبادت کن	
اُعبُدوا ۷/۲	عبادت کنید	
اَعمال ۹/۳	اعمال، کارها	
اَعمَلُ ۸/۲	عمل می‌کنم	
اَعناب ۷/۶	درختان انگور، جمع عِنَب	
اِغفِر ۷/۱۲	بیامرز	
اِفعَلوا ۷/۱۲	انجام دهید	
اَفلَحَ ۸/۱	رستگار شد	
اَقیموا ۷/۱۲	به پا دارید	
اَکثَر ۷/۱	بیشتر	
اِلّا ۷/۱	مگر	
اِلیٰ ۷/۲	به، به سوی	
اَلَّتی ۸/۴	که، چیزی که، کسی که	
اَلَّذی ۷/۲	کسی که	
اَلَّذینَ ۷/۷	کسانی که	
اَلوان ۷/۶	رنگ‌ها، جمع لَون	
اَللّٰه ۷/۱	الله، خدای یگانه	
اِلٰه ۷/۲	معبود، خدا	
اَلنَّبِیّ ۸/۸	پیامبر اکرم (ص)	
اَلیم ۷/۵	دردناک	
اَم ۷/۲	یا، آیا	
اَمر ۷/۳	کار، فرمان	
اَمر ۷/۹	کار، جمع : اُمور	
اَموال ۹/۴	ثروت، جمع مال	
اَمین ۸/۳	راستگو و درستکار، مورداعتماد	
اَن ۸/۴	که، اینکه	
اِن ۸/۳	اگر، نه، نیست	
اِنَّ ۷/۱	قطعاً	
اَنَّ ۷/۷	که، اینکه، قطعاً	
اَنَا ۷/۹	من	

اَنابوا ۸/۱۱	بازگشتند	
اَنبَتنا ۸/۳	رویاندیم	
اَنتَ ۷/۲	تو	
اِنتَشِروا ۹/۸	پراکنده شوید	
اَنتُم ۷/۴	شما	
اَنذِر ۹/۱۰	هشدار ده	
اَنزَلَ ۷/۸	نازل کرد، فروفرستاد	
اُنزِلَ ۹/۳	نازل شد	
اَنزَلنا ۷/۳	فرو فرستادیم، نازل کردیم	
اَنعَمتَ ۸/۴	بخشیدی، نعمت دادی	
اِنَّما ۷/۲	فقط	
اَنهار ۹/۴	رودها	
اَو ۹/۹	یا	
اَوحیٰ ۷/۶	وحی کرد	
اَوحَینا ۹/۱	وحی کردیم	
اُولٰئِكَ ۷/۱۱	آنها	
اُولُوالاَلبابِ ۸/۱۱	خردمندان	
اَولِیاء ۸/۶	سرپرستان، دوستان، جمع وَلِیّ	
اَوَّلینَ ۹/۲	پیشین، پیشینیان	
اَهل ۷/۹	خانواده	
اَیُّ ۹/۹	کدام، کدام‌یک	

ب

بِـ ۷/۱	به، با	
بَأس ۹/۷	سختی	
بارَکنا ۸/۱۰	برکت دادیم	
باطِل ۷/۷	باطل، پوچ و بیهوده	
بَحر ۸/۴	دریا	
بَرّ ۸/۴	خشکی، صحرا	
بَشَر ۷/۱	بشر، انسان	
بُشر، بُشریٰ ۸/۲	بشارت دهنده، بشارت	
بَشِّر ۸/۸	بشارت ده	
بَصائِر ۹/۲	بصیرت‌ها، بینش‌ها	
بَصیر ۷/۹	بینا	
بَلدَة ۹/۱	سرزمین	
بِناء ۸/۱۲	بنا، سرپناه	
بَیان ۹/۶	سخن، سخن گفتن	
بَیع ۹/۸	خرید و فروش	
بَین ۹/۲	میان، بین	
بَیِّنات ۹/۷	دلایل روشن، جمع بَیِّنَة	
بُیوت ۷/۶	خانه‌ها، جمع بَیت	

ت ـ ث

تَبار ۹/۱۰	هلاکت، نابودی	
تَبارَكَ ۸/۱۲	برقرار و پرخیر است	
تَتَّقونَ ۸/۳	تقوا پیشه می‌کنید، تقوا دارید	
تُجاهِدونَ ۹/۸	جهاد و تلاش می‌کنید	
تَجری ۹/۴	روان است	
تَحت ۹/۴	زیر	
تُرجَعونَ ۸/۱۰	بازگردانده می‌شوید	
تُرحَمونَ ۹/۴	مورد رحمت قرار می‌گیرید	
تَزرَعونَ ۹/۶	می‌رویانید، زراعت می‌کنید	
تَستَوی ۹/۲	مساوی است	

تَشرَبونَ ۹/۶ می‌آشامید، می‌نوشید

تَشکُرونَ ۹/۶ شکر می‌کنید، سپاسگزاری می‌کنید

تَعالیٰ ۷/۴ برتر است

تَعقِلونَ ۷/۲ اندیشه می‌کنید

تَعمَلونَ ۷/۳ عمل می‌کنید، انجام می‌دهید

تُفلِحونَ ۹/۸ رستگار می‌شوید، موفق می‌شوید

تَقویٰ ۷/۱۰ تقوا، پرهیزکاری

تِلکَ ۸/۷ این، آن

تُنجی ۹/۸ نجات می‌دهد

تَنزیل ۸/۱۲ نازل کردن، فروفرستادن

تَوب، تَوبَة ۸/۱۲ توبه، بازگشت

تَوَکَّل ۷/۳ توکل کن

تُؤمِنونَ ۹/۸ ایمان می‌آورید

تَهتَدونَ ۹/۱ هدایت‌شوید، هدایت‌می‌شوید

ثَقیل ۹/۱۰ سنگین، گران‌بار، با ارزش

ثُمَّ ۹/۱۱ سپس، باز هم

ثَمَرات ۷/۶ میوه‌ها، جمع ثَمَرَة

ج

جاءَ ۷/۲ آمد، آمد برای

جاهَدَ ۸/۶ تلاش و جهاد کرد

جاهِل ۷/۴ نادان، بی‌خرد

جِبال ۷/۶ کوه‌ها، جمع جَبَل

جَزاء ۹/۹ پاداش

جَعَلَ ۸/۲ قرار داد

جَعَلنا ۷/۸ قرار دادیم

جُنود ۹/۴ لشکریان، جمع جُند

ح

حَدید ۹/۷ آهن

حَسِبَ ۸/۶ گمان کرد

حَسبُ ۹/۹ کافی است

حَسَن ۷/۱۱ نیکو، خوب

حَقّ ۷/۱ حق، درست

حَکیم ۸/۷ حکمت‌آموز، حکیم

حَمد ۷/۵ سپاس و ستایش

حَیاة ۸/۷ حیات، زندگی

حَیثُ ۹/۹ جا، هر کجا

خ

خاشِع ۸/۱ فروتن، متواضع

خالِدینَ ۹/۹ جاودان

خالِق ۸/۹ خالق، آفریننده

خَبیر ۸/۸ آگاه، باخبر

خَلَقَ ۷/۱ خلق کرد، آفرید

خُلِقَت ۹/۱۱ خلق شد

خَلَقنا ۷/۱۲ خلق کردیم، آفریدیم

خَلیفَة ۸/۱۱ خلیفه، جانشین

خَوف ۹/۹ ترس

خَیر ۷/۱۰ خوب، بهتر، بهترین

د ــ ذ

داعی	۸/۸	دعوت‌کننده
دَخَلَ	۹/۱۰	داخل شد به، وارد شد به
دُعاء	۷/۵	دعا، درخواست
ذُرِّیَّة	۷/۵	فرزند، نسل
ذِکر	۹/۵	پند، یاد
ذٰلِکَ	۷/۳	این، آن
ذٰلِکُم	۹/۸	این، آن
ذُنوب	۹/۸	گناهان، جمع ذَنب
ذو، ذا، ذی	۸/۱۲	صاحب، دارای
ذَهَبَ	۷/۱۱	رفت

ر

رَأَیتُم	۹/۶	دیدید، دقت کردید
رازِق	۷/۱۱	روزی دهنده
رَبّ	۷/۲	پروردگار
رَتِّل	۹/۱۰	آرام و با دقت بخوان
رَجُل	۸/۱۰	مَرد
رَحمٰن	۷/۱	بخشنده، خدای بخشنده
رَحمَة	۷/۱	رحمت، لطف
رَحیم	۷/۱	مهربان
رِزق	۷/۱۰	روزی
رُسُل	۹/۷	پیامبران، جمع رسول
رَسول	۸/۳	پیامبر، فرستاده
رَفَعَ	۹/۶	برافراشت
رُفِعَت	۹/۱۱	برافراشته شد
رِیاح	۸/۲	بادها، جمع ریح

ز

زارِع	۹/۶	کشاورز، رویاننده
زَرع	۷/۶	زراعت، کشاورزی
زَکاة	۸/۱	زکات
زَوج	۸/۳	نوع، گونه
زَیتون	۷/۶	زیتون
زینَة	۷/۸	زینت، زیبایی

س

ساءَ	۹/۲	چه بد است
سائِل	۹/۴	نیازمند، درخواست‌کننده
سَألتَ	۹/۱	پرسیدی از
سُبات	۷/۲	آسایش، استراحت
سَبح	۹/۱۰	کار و تلاش
سَبِّح	۷/۱۰	تسبیح‌گوی
سُبحانَ	۷/۱۱	پاک و بی‌عیب است
سَبیل	۸/۱۱	راه، جمع : سُبُل
سَجَدوا	۷/۸	سجده کردند
سِراج	۷/۸	چراغ
سُطِحَت	۹/۱۱	گسترده شد، هموار شد
سَعیر	۹/۹	دوزخ، آتش فروزان
سَکینَة	۹/۴	آرامش
سَلام	۸/۱۰	سلام، درود
سَماء	۷/۵	آسمان
سَماوات	۷/۱	آسمان‌ها
سَمیع	۷/۵	شنوا
سَواء	۹/۲	یکسان، مساوی

سَـيِّـئات	۹/۲	کارهای بد، بدی‌ها، جمع سَيِّئَة

ش

شاهِد	۸/۸	شاهد، گواه
شَـجَر، شَـجَـرَة	۷/۶	درخت
شَـديد	۷/۴	سخت
شَرَعَ	۹/۱	تشریع کرد، مقرر کرد
شَـريك	۷/۷	شریک، همتا
شِـفاء	۷/۶	درمان
شَـكّ	۸/۹	شک، تردید
شَمس	۷/۱	خورشید
شَيء	۷/۲	چیز

ص ــ ض

صالِح	۷/۹	خوب، شایسته، کارخوب
صالِحات	۷/۷	کارهای خوب
صَدر	۷/۹	سینه، جمع : صُدور
صَـدّوا	۹/۳	مانع شدند
صِـراط	۷/۴	راه
صَغيـرَة،صَغير	۷/۸	کوچک
صَـلاة	۷/۵	نماز
صُـوَر	۸/۱۲	صورت‌ها، چهره‌ها جمع صورَة
صَـوَّرَ	۸/۱۲	شکل داد
ضَـلال	۷/۱۰	گمراهی

ط

طَول	۸/۱۲	نعمت فراوان
طَـويل	۹/۱۰	طولانی، بسیار
طَـهور	۸/۲	پاک، پاک‌کننده
طَـيِّـبات	۸/۱۲	غذاهای پاک
طَير	۸/۱	پرنده، پرندگان

ظ

ظالِـميـنَ	۷/۷	ظالمان، ستمگران
ظاهِـرًا	۸/۷	ظاهری
ظُـلُـمات	۷/۱	تاریکی‌ها
ظَـنَّ	۷/۱۱	گمان کرد

ع

عاقِـبَـة	۷/۱	عاقبت
عالِم	۷/۱۰	دانا
عالَـميـنَ	۸/۲	جهانیان، مردم
عِـباد	۷/۵	بندگان، جمع عَبد
عِـبادَة	۷/۹	عبادت، پرستش
عَـدن	۹/۸	جاودان
عَـدُوّ	۷/۷	دشمن
عَـذاب	۷/۵	عذاب، کیفر
عَـزيز	۷/۴	عزتمند، شکست‌ناپذیر
عَـسىٰ	۹/۴	شاید، چه بسا
عَـظيم	۹/۴	بزرگ
عِـقاب	۸/۱۲	کیفر، مجازات
عَـلِـمَ	۸/۱	دانست

عَلَّمَ	۹/۶	یاد داد، آموخت
عَلیٰ	۷/۲	بر
عَلیم	۸/۱	دانا
عَمَل	۷/۹	عمل، کار
عَمِلوا	۷/۸	عمل کردند، انجام دادند
عَمَّ	۹/۱۱	از چه
عَن	۷/۳	از
عِند	۹/۲	نزد
عُیون	۷/۵	چشمه‌ها، جمعِ عَین

غ

غافِر	۸/۱۲	آمرزنده
غافِلونَ	۸/۷	افراد غافل، افراد بی‌توجه
غَد	۹/۷	فردا
غَفور	۷/۳	بسیار آمرزنده
غَمّ	۱/۱۱	غم، اندوه و ناراحتی
غَنِیّ	۸/۶	بی‌نیاز

ف

فَ	۷/۲	پس، و، آنگاه
فائِز	۹/۷	رستگار، موفّق
فاسِق	۹/۷	نافرمان، گناه‌کار، منحرف
فاطِر	۸/۹	پدیدآورنده، خالق
فاعِل	۸/۱	انجام‌دهنده
فُرقان	۸/۲	وسیلهٔ تشخیص حق از باطل، یکی از نام‌های قرآن
فَساد	۸/۵	فساد، خرابی
فَضل	۷/۳	لطف و رحمت
فَطَرَ	۸/۱۰	پدید آورد
فَوز	۹/۴	موفقیت، رستگاری
فی	۷/۱	در

ق

قابِل	۸/۱۲	پذیرنده، قبول کننده
قالَ	۷/۲	گفت
قالوا	۷/۴	گفتند
قَبل	۷/۱۰	قبل از، پیش از
قَد	۷/۱۰	قطعاً
قَدَر	۹/۱	اندازه
قَدر	۹/۹	اندازه
قَدَّرَ	۸/۲	اندازه‌گیری کرد
قَدیر	۷/۲	توانا
قَرار	۸/۱۲	جایگاه امن
قُضِیَت	۹/۸	تمام شد
قُل	۷/۲	بگو
قُلنا	۷/۸	گفتیم
قُلوب	۷/۴	قلب‌ها، دل‌ها
قَلیل	۹/۱۰	اندک، کم
قَمَر	۷/۱	ماه
قَول	۸/۱۱	سخن، گفتار
قَوم	۷/۱	قوم، گروه
قَوِیّ	۹/۷	قوی، قدرتمند

ك

كَ	۷/۳	تو، تَت
كَـ	۸/۶	مانند
كافِر	۷/۴	کافر، بی‌ایمان
كانَ	۷/۷	بود، است
كانوا	۹/۴	بودند
كانوا يَعـلَـمونَ	۸/۶	می‌دانستند
كانوا يَعـمَـلونَ	۹/۳	انجام می‌دادند، عمل می‌کردند
كَـبير، كَـبيـرَة	۷/۷	بزرگ
كِـتاب	۷/۱	کتاب، قرآن
كَـثير	۷/۹	بسیار
كَـذَّبَ، كَـذَّبَت	۸/۳	تکذیب کرد، انکار کرد
كَـذَّبوا بِـ	۷/۱۱	تکذیب کردند، انکار کردند
كَـذٰلِـكَ	۷/۱۱	این‌چنین
كَـريم	۷/۱۲	ارزشمند، گران‌قدر
كَـفَـروا	۷/۱۱	کافر شدند
كُـلّ	۷/۲	هر، همه
كَـلّا	۹/۱۱	هرگز چنین نیست
كُم	۷/۱	شما، ـتان
كَم	۸/۳	چقدر، چه بسیار
كَـما	۸/۵	همان‌طور که
كُـنّا	۷/۱۰	بودیم، هستیم
كُـنّا نَسـمَـعُ	۹/۹	گوش‌شنوا داشتیم، می‌شنیدیم
كُـنـتَ	۷/۹	بودی، هستی
كُـنـتُ	۷/۱۱	بودم، هستم
كُـنـتُم	۷/۱۰	بودید، هستید
كُـنـتُم تَعـلَـمونَ	۹/۸	می‌دانستید
كَهف	۷/۸	غار
كَـيـفَ	۹/۱۱	چگونه

ل

لِـ	۷/۱	برای
لَـ	۷/۲	قطعاً
لا تَـتَّـبِـع	۸/۱۱	تبعیت نکن، پیروی نکن
لا تَـتَـفَـرَّقوا	۹/۱	متفرق نشوید، پراکنده نشوید
لا تَـزِد	۹/۱۰	نیفزای، زیاد نکن
لا تُـطِع	۸/۸	اطاعت نکن، پیروی نکن
لا تَطـغَوا	۹/۶	طغیان نکنید، از حد نگذرید
لا تَـكونوا	۹/۷	نباشید
لا يُخـلِـفُ	۸/۷	تخلّف نمی‌کند، خلاف نمی‌کند
لا يَسـخَر	۹/۴	نباید مسخره کند
لِـباس	۸/۲	لباس، پوشش
لَـدُن	۷/۸	نزد
لِـسان	۷/۹	زبان، جمع : اَلسِـنَـة
لَـعَـلَّ	۹/۱	تا، شاید
لَغو	۸/۱	بیهوده، کار بیهوده
لَـقَد	۷/۱۰	قطعاً
لٰـكِـنَّ	۷/۱	لیکن، ولی
لَم نَجـعَل	۹/۱۱	قرار ندادیم
لَو	۸/۶	اگر، ای کاش
لَيل	۷/۱	شب

م

ما	۷/۱	آنچه

ما	۸/۳	نه، نیست
ماء	۸/۲	آب
ما كانَ	۸/۳	نبود، نیست
مُبارَك، مُبارَكَة	۹/۲	مبارک، با برکت
مُبَشِّر	۸/۸	بشارت‌دهنده، مژده دهنده
مُبين	۷/۱۰	روشن
مُتَّقينَ	۷/۵	افراد با تقوا
مَثَل	۸/۶	مَثَل، داستان
مُجرِم	۷/۸	گناهکار
مَحروم	۹/۴	محروم، نیازمند
مُحسِن	۷/۴	نیکوکار
مَحيا	۹/۲	زندگی
مُختَلِف	۷/۶	گوناگون
مَخرَج	۹/۹	راه نجات، محل خروج
مَدينَة	۸/۱۰	شهر
مُذَكِر	۹/۵	پندگیرنده
مُرسِل	۹/۲	ارسال کننده، فرستنده
مُرسَلينَ	۸/۳	پیامبران
مَساكِن	۹/۸	خانه‌ها، جمع مَسکَن
مُسَمًّى	۹/۳	مشخص، معیّن
مَصير	۸/۱	بازگشت، بازگشتن
مَعَ	۸/۴	با، همراه با
مَعاش	۹/۱۱	کسب و کار، زندگی
مُعرِض	۸/۱	روی‌گردان
مُفسِدينَ	۸/۵	مفسدان، خرابکاران
مُفلِحونَ	۸/۷	رستگاران
مُقيم	۷/۵	برپاکننده
مَلِك	۷/۱۲	فرمانروا
مُلك	۷/۱۱	فرمانروایی
مِلَّة	۷/۳	دین، آیین
مَمات	۹/۲	مرگ
مِن	۷/۱	از
مَن	۸/۱	هرکس، کسی که، چه کسی
مَنافِع	۹/۷	فایده‌ها
مِن دونِ	۸/۶	به‌جای، غیر از
مُنذِر	۹/۲	هشداردهنده، بیم‌دهنده
مُنير	۸/۸	روشنی‌بخش
مَوت	۹/۹	مرگ
مَولىٰ	۷/۱۲	سرپرست
مُؤمِن	۷/۵	مؤمن، باایمان
مِهاد	۹/۱۱	محل آرامش و استراحت
مُهتَدونَ	۸/۱۰	هدایت‌شدگان، راه یافتگان
مَهد	۹/۱	محل آرامش
مَهين	۷/۱۱	خوارکننده
موقِنينَ	۹/۲	اهل یقین
مَيت	۹/۱	مرده
ميزان	۹/۶	ترازو

ن

نا	۷/۳	ما، مان
نار	۹/۷	آتش
نادىٰ	۷/۱۱	ندا کرد، صدا زد
ناس	۷/۱	مردم

نَبَأ	۸/۵	خبر، جمع : اَنباء
نَبِیّ	۸/۸	پیامبر
نَتلو	۸/۵	تلاوت می‌کنیم، می‌خوانیم
نَجزی	۸/۱۰	جزا می‌دهیم، پاداش می‌دهیم
نَجعَلُ	۸/۵	قرار می‌دهیم
نَجم	۹/۶	علَف، گیاه بدون ساقه
نُجوم	۷/۶	ستارگان، جمع نَجم
نَجَّینا	۷/۱۱	نجات دادیم
نَحل	۷/۶	زنبورعسل
نَحنُ	۷/۱۰	ما
نَخیل	۷/۶	درختان خرما، جمع نَخل
نُذُر	۳/۵	هشدارها، هشداردهندگان
نَذیر	۸/۲	هشداردهنده
نُریدُ	۸/۵	می‌خواهیم
نَزَّلَ	۸/۲	نازل کرد، فرود فرستاد
نُزِّلَ	۹/۳	نازل شد
نِساءُ	۹/۴	زنان
نَسوا	۹/۷	فراموش کردند
نَشاءُ	۹/۶	می‌خواهیم
نُصِبَت	۹/۱۱	برپا شد
نِصف	۹/۱۰	نصف، نیم
نَصیر	۷/۱۲	یاور
نَعقِلُ	۹/۹	اندیشه و درک می‌کنیم
نِعمَ	۷/۱۲	چه خوب ... است
نِعمَة	۸/۴	نعمت، هرچیز خوبی که خدا به انسان بخشیده است
نَعیم	۷/۱۱	پرنعمت
نَفس	۸/۶	خود، جان، جمع : اَنفُس
نَفس	۹/۷	شخص، انسان
نودِیَ	۹/۸	ندا داده شد
نور	۷/۱	نور، روشنایی
نَوم	۸/۲	خواب
نَهار	۷/۱	روز

و

واحِد	۷/۳	یگانه، یک
وارِثینَ	۸/۵	وارثان
والِدَیَّ	۷/۵	پدر و مادرم
وَجَدوا	۷/۸	یافتند
وَصّیٰ	۹/۱	سفارش کرد، وصیّت کرد
وَصَّینا	۹/۱	سفارش کردیم، وصیّت کردیم
وَضَعَ	۹/۶	قرارداد، نهاد
وَعد	۷/۱	وعده
وَکیل	۸/۸	مدافع و پشتیبان
وَلَد	۸/۲	فرزند
وَیل	۷/۴	وای بر

هـ

ـه	۷/۲	او، ـَش، آن
ها	۷/۲	آن، ـَش، او
هُدًی، هُدیٰ	۷/۱	هدایت
هَدیٰ	۸/۱۱	هدایت کرد
هٰذا	۷/۴	این

هَل	۷/۴	آیا
هُم	۷/۱	آنها، شان
هُما	۸/۱۰	آن دو
هُنَّ	۹/۱	آنها، ایشان
هُوَ	۷/۱	او
هَوىٰ	۸/۱۱	هوا و هوس

ی

ی	۷/۲	من، ـَم
یا	۷/۲	ای
یا اَیُّها	۷/۱	ای
یَأتی	۹/۱۰	می‌آید
یَبلو	۹/۹	می‌آزماید
یَتَفَکَّرونَ	۷/۶	فکر می‌کنند
یَتَّقِ (یَتَّقی)	۹/۹	تقوا داشته باشد، تقوا دارد
یَتَوَکَّلُ	۹/۹	توکل می‌کند
یُجاهِدُ	۸/۶	جهاد و تلاش می‌کند
یَجعَلُ	۹/۹	قرار می‌دهد
یُحِبُّ	۸/۵	دوست دارد
یَحتَسِبُ	۹/۹	گمان می‌کند
یَحزَنونَ	۹/۹	اندوهگین می‌شوند، غمگین می‌شوند
یَحکُمونَ	۹/۲	حکم می‌کنند، قضاوت می‌کنند
یُحیی	۹/۲	زنده می‌کند
یَخرُجُ	۸/۹	خارج می‌شود
یَد	۹/۹	دست، جمع : اَیدی
یُدخِلُ	۹/۴	وارد می‌کند
یَرزُقُ	۸/۹	روزی می‌دهد
یُرسِلُ	۸/۴	می‌فرستد
یَسئَلُ	۸/۱۰	درخواست می‌کند
یُسَبِّحُ	۸/۱	تسبیح می‌کند
یَستَغفِرونَ	۹/۵	استغفار می‌کنند، آمرزش می‌خواهند
یَستَمِعونَ	۸/۱۱	گوش می‌دهند به
یَستَوی	۹/۷	مساوی است
یَسجُدُ	۹/۶	سجده می‌کند
یَسَّرنا	۹/۵	آسان کردیم
یُشرِکونَ	۸/۴	شریک قرار می‌دهند
یَشکُرونَ	۷/۳	شکر می‌کنند
یُضِلُّ	۸/۱۱	گمراه می‌کند
یَظلِمُ	۷/۸	ظلم می‌کند، ستم می‌کند
یَعبُدونَ	۸/۱۱	عبادت می‌کنند
یَعرُجُ	۸/۹	بالا می‌رود
یَعقِلونَ	۷/۶	تعقّل و اندیشه می‌کنند
یَعلَمُ	۸/۹	می‌داند
یَعلَمونَ	۷/۳	می‌دانند
یَعمَلونَ	۷/۷	انجام می‌دهند، عمل می‌کنند
یَغفِرُ	۹/۸	می‌آمرزد، می‌پوشاند
یَفعَلونَ	۸/۱	انجام می‌دهند
یَقبَلُ	۷/۱۲	قبول می‌کند، می‌پذیرد
یَقولونَ	۷/۸	می‌گویند
یَقومُ...بِـ	۹/۷	رفتار کند ... به، به‌پا دارد

يُـقـيـمونَ ۸/۷	اقامه می کنند، برپا می دارند	
يَـكونُ ۸/۲	می‌باشد	
يَـكونونَ،		
يَـكونوا ۹/۴	می‌باشند، باشند	
يَـلِـجُ ۸/۹	فرو می‌رود	
يُـمـيـتُ ۹/۲	می‌میراند	
يَـنـزِلُ ۸/۹	نازل می‌شود	
يَـنـصُـرُ ۹/۷	یاری می کند	
يَـنـظُـرونَ ۳/۱۱	می‌بینند،دقت می کنند	
يُؤتونَ ۸/۷	می‌پردازند	
يُـؤَخِّـرُ ۷/۲	به تأخیر می‌اندازد،	

يوحىٰ ۷/۹		وحی می‌شود
يوقِـنونَ ۸/۷		یقین دارند
يولِـجُ ۸/۹		داخل می کند
يَوم ۷/۵		روز
يَومَـئِـذٍ ۷/۱۱		آن روز
يَهـدى ۷/۷		هدایت می کند

	مهلت می‌دهد به